

BERXWEDAN

HER TÎŞT JÎ BO ENÎYA RÎZGARÎYA NETEWA KURDÎSTAN

Sayı 43 / 30 Kasım 1987 / 2.50 DM

PKK'NİN KURULUŞUNUN 10. YILI GÖRKEMLİ BİR ŞEKİLDE KUTLANDI

Zafer Halkımızın Ellerinde Büyüyor

Artan kış koşullarına ve sömürgecilerin yoğunlaştırdıkları bütün operasyonlara rağmen devrimci eylemliliğimiz devam ediyor; ulusal savaşımız yeni mevziler kazanıyor. Yaz ve sonbahar mevsimlerinde Kürdistan'ın bütün alanlarında yoğun bir eylemlilik yaşandı. Ulusal kurtuluş savaşının bu yoğun gelişimi karşısında Türk sömürgecileri büyük bir darbe aldılar.

Yakınlaşan kış koşullarının ağırlığını da dikkate alan sömürgeciler özellikle deşonaylar içerisinde operasyonlara ağırlık vermeye başladılar. Özel tim ve ve köy korucularını yeni silahlarla donatan sömürgeciler; ulusal kurtuluş savaşımıza karşı yeni saldırılara girişmektedirler. Bölge valisi sık sık yaptığı açıklamalarla, yeni düzenlemelere git-

Devamı 3. sayfada

Kürdistan Ulusal Direniş Gecesine 8.000 civarında devrimci-yurtsever kitle katıldı

Geceye çok sayıda dayanışmacı güç de katıldı. PKK ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesiyle dayanışma mesajlarını da sundular

Sekiz saat süren gecede Kürtçe, Türkçe ve Almanca siyasal konuşmalar yapıldı

Gecede koro, ozanlar, folklor ekipleri, müzik grupları ve tiyatro ekibi temsiller verdiler

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile dayanışma geceleri devam ediyor

YAZISI 4. ve 5. SAYFADA

Türkiye'de Neler Oluyor?

Türk faşist rejimi her bakımdan derin bir bunalım ve çöküşü yaşıyor. Ekonomik, sosyal ve siyasal bunalımı derinleşen Türk devletinin, bu bunalımdan çıkış şansı da bulunmamaktadır. İşsizlik, yoksulluk, pahalılık hadsafhaya ulaştı. Artan dış borç yükü altında Türk ekonomisinin uzun süre dayanması mümkün görünmemekte.

Türk faşist cuntası artan

bunalıma ve yaşadığı derin krize rağmen, karşısında güçlü bir devrimci çıkış olmasından dolayı varlığını devam ettirmektedir. Kürdistan'da gelişen gerilla savaşına, Türkiye'de de devrimci-demokratik gelişmelerin eşlik etmesi ve burada güçlü bir devrimci çıkışın yaşanması, Türk faşist cuntasının ömrünü daha da kısaltacaktır.

YAZISI 8. SAYFADA

KÜRDİSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - IV

Kemalist Burjuvazinin Kürdistan'a Egemen Olması ve Kürdistan Politikası

Kemalist burjuvazinin neden olduğu büyük göçleri kavrayabilmek için, Türk burjuva sömürgeciliğinin Kürdistan politikasını kavramamız gerekir. Çünkü, kemalist burjuvazinin yol açtığı göçler birkaç defaya mahsus değildir. Göç, doğrudan Kürt halkını tarihten silmenin bir uygulaması olarak alınmış ve günümüze dek sistemli olarak sürdürülmektedir. Bu gerçeği gözardı ettiğimizde, Türkiye'ye yerleştirilen milyonlarca ve başka ülkelere göçettirilen yüzbinlerce Kürdistan insanının gerçeğini kavrayamayız.

YAZISI 10. SAYFADA

PKK'nin Kuruluşunun 10. Yılı Halkımıza Kutlu Olsun

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin öncü gücü PKK, soylu kazanımlarla dolu dokuz yılını geride bıraktı.

PKK'nin siyasal örgütü olarak varolduğu 1970'li yılların ilk yarısında, halkımız dünya halkları ile eşitlikli bir durumu yaşıyordu.

PKK, Kürdistan halkının yeniden doğuş sürecini gerçekleştirdi. Daha kuruluşunu ilan ettiği 1978 Kasım ayı üzerinden iki yıl gibi bir süre bile geçmeden, Kürdistan halkının ulusal bağımsızlık mücadelesini kitlesel bir karaktere kavuşturdu.

Esas olarak PKK'yi imha etme amacıyla 12 Eylül 1980'de darbe ile iktidara gelen Türk faşist cuntasına karşı devrimin, ulusalcılığın ve direnişin beklencisi yine PKK oldu.

PKK, 15 Ağustos 1984'te silahlı direniş başlattı. Her türlü işbirlikçiliği ve teslimiyeti aştı. Halk ordusunun çekirdeği olan HRK'yi yarattı. Ulusal kurtuluş örgütlenmesi ve mücadelesini, 21 Mart 1985'te Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi - ERNK'nin kuruluşu ile taçlandırdı.

Ekim 1986'da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde bir dönüm ve örgütsel-politik zirve olan III. Kongresini gerçekleştirdi; Halk Kurtuluş Ordusu ARGK'nin kuruluşunu ilan etti.

Bu güçlü kararlar, 1987 yılında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin askeri, siyasal ve örgütsel atılımında yankısını buldu. ERNK, kitlesel birliklerine kavuşarak, Kürdistan halkının birlik ve mücadele zemin oldu.

Halkımızın, PKK öncülüğünde ulusal kurtuluş devriminin zaferine kavuşacağının kararlılığını bir kez daha yinellediği PKK'nin 10. yılına girişti tüm Kürdistan halkına kutlu olsun.

İçindekiler

Belgelerle Olaylar	syf. 2
Okuyucu Mektupları	syf. 6-7
Kürdistan Kadını ve Cezaevi	syf. 14-15
Eski Bir Kontr-gerillanın Açıklamaları	syf. 15-16
Dünya Haberleri	syf. 17
Kültür-Sanat-Edebiyat	
Ehmedê Xanê	syf. 18

ULUSAL KONGREYE DOĞRU

Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistan -YJWK- Program Taslağı'nı bu sayımızda da yayınlamaya devam ediyoruz. YAZISI ORTA SAYFADA

Avrupa Konseyi'nde Kürdistan Sorunu Gündeme Geldi

25-27 Kasım tarihlerinde Avrupa Konseyi'nde göçmen işçi ve itticacıların sorunlarının değerlendirildiği toplantılara ERNK adına bir heyet katıldı.

YAZISI 4. SAYFADA

İhanet Durağında, Valizleriyle Bekleyen İşbirlikçi Kürt Milliyetçilerinin Sonu Hüsran Olacaktır

TKP, Türkiye ve Kürdistan emekçilerine İhanet etti. Ancak bu ihanetin sınırlarının iyi çizilmesi gerekiyor. İşin aslına bakılırsa —ki önemli olan da budur— TKP, 67 yıldır Türkiye ve Kürdistan emekçilerine ve sosyalizme ihanet ediyor. TKP'ye dönek denilmemeli. Dönek, bir davadan dönene denir. TKP, hiçbir zaman sosyalist ve devrimci bir güç olmadı ki dönekliği hak ketsin.

Kapsamı geniş ama sonuçları net olan ihanetin, kendini ele veren yönü Kürt halkının özgürlüğü konusunda tutulan yoldur.

Devamı 9. sayfada

Türk Devletinin ABD Uşaklığının Yeni Bir Örneği; Bir İtiraf ve Uğur Mumcu'nun Türk Faşizmini Aklamaya Çabaları...

ABD'nin dünya halklarına karşı işlediği cinayet ve komplo planlarının çok azı basına yansımaktadır. Yansıyanlar bile, bu cani planların boyutlarını göstermeye yetmektedir.

Bunların bir yenisi "İrangate" skandalı olarak bilinen ve ABD yönetiminde bunalmış yaranan, CIA'nın İran'a silah satma operasyonuydu.

CIA, bir yandan İran'a ambargo uygular ve silahlı, siyasi baskı altında tutarken, diğer yandan İran yönetiminin içinde daha muhafazakar kesimleri destekleyerek (Humeyni'nin yerine bunların geçeceğini hesaplayarak) İran üzerinde etkin olmak istiyor. Hem İran, hem de ABD'deki siyasal koşullar bu ilişkiyi kaldırmayınca, silah satışı bir skandala dönüştürüldü. İki yönetim de kurban aradılar ve bazılarının başını yediler. Daha çok, başarısız kalan ABD kanadında olanlar büyük oldu. Her ne kadar CIA'nın etkin kişilerinden ve kontr-gerilla uzmanı Yarbay North ve General Secord gibi kişiler suçlu sandalyesine oturtulduysalar da, işin içinde Beyaz Saray eski güvenlik danışmanı Robert Macfarlane, Dışişleri Bakanı Shultz ve Başkan Reagan da vardı.

Türk Faşizminin Rolü

Türk devlet yöneticileri CIA komplosunda temel halka oldular. Tebriz'e indirilen DC-8 uçakları Türk hava sahasından geçti; Türk yetkililerinin izni ile General Secorn diye bilinen emekli CIA kadrosu, İsviçre bankalarına operasyonlarına ortaklık eden Türk generallerinin hesabına 147.000 dolar yattı. İrangate skandalı ile ilgili hazırlanan raporda, aracı Türkiye 16. ülke olarak geçiyor.

Yarbay North denilen kişi, İran'a karşı operasyon ve faaliyetlerin başını çekiyor. Adana-İncirlik, Van vb. üsleri evi

gibi kullanıyor. Bu arada Türk yetkilileri ile beraber İran'daki SAVAK ajanlarını ve rejime karşı olanları Ağrı vb. yerlerde kamplarda eğitiyor.

Faşist Türk Devletinin CIA Komplosuna Ortaklık Nedeni: Kürdistan

21 Kasım tarihli Cumhuriyet, Hava Kuvvetleri Merkez Dairesi Başkanlığı yayını "Hava Kuvvetleri" dergisinin Ekim 1987 sayısından şu alıntılar ahyor:

"Bölgede İran lehine gelişmeler, ABD'nin evrensel çıkarlarına kesinlikle aykırıdır. ABD'nin bu amaçla yıllardır hazırladığı çetiv kuvvetlerin bölgeye müdahalesi ciddi bir olasılıktır. Böyle bir müdahale İncirlik Üssü, hareketin ataradamları olacaktır... Böyle bir gelişme Türkiye'yi Körfez'de sıcak çatışmaların içine sokabilir.

"Kuzey Irak'ta faaliyet gösteren ayrılıkçı Kürtler, Türkiye'deki APO'culara destek oluyolar. Bu grupları destekleyen İran, savaşı kazanırsa bölgede ya özerk ya da bağımsız kukla Kürt devleti kuracaktır. Bu durum Türkiye'nin Güneydoğu'daki güvenliğini kesinlikle tehlikeye düşürecektir. Bu Kürt devletinin sınırlarını Türk topraklarını da içine alacak şekilde genişletmek hevesinde olacağı herkesin bildiği bir gerçektir. Türkiye'nin böyle bir gelişmeye seyirci kalması mümkün değildir."

"Irak, Türkiye'nin en büyük ticaret ortaklarından. Ticaret hacmimiz 2 milyar dolar. Irak'ın düşmesi demek, pazarın büyük ölçüde kaybolması demek olacaktır.

"Türkiye, petrol ihtiyacının %40'ını Irak'tan karşıyor. Kerkük-Yumurtalık boru hattının Kürt bölgesinden geçmesi, petrolün durnması anlamına geliyor. Türkiye'nin böyle bir duruma tahammül etmesi mümkün değildir."

İleri sürülenler net. Buna göre Türk devleti: "1. ABD, İran'a savaş açarsa ben otomatik olarak Irak'ta Kürtler özerklik alırsa yine içindeyim. 3. Irak yönetimi yıkılırsa zaten içindeyim" diyor.

ABD yetkilileri son demelerinde, "Türk ordusunun rolü, Körfez'de çatışma ve savaş ihtimaline göre artmaktadır" diyorlar ve var güçleriyle Türk ordusunu donatıyor. Diyarbakır, Batman, Van, Erzurum'a ek olarak Muş ve Antep askeri havaalanlarını genişletiyorlar.

Son dönemde İran-Irak savaşıyla ilgili olarak ABD kongresine sunulan bir rapor, "günümüzde var olan tehlike, Körfez'de savaştan çok Irak yönetiminin düşmesi olasılığıdır" şeklinde yer verdi.

Çıkarları ABD emperyalizmine bağımlı Türk burjuvazisi, çok açık olarak Kürdistan'daki gelişmelere bağlı olarak, maceralara hazırlanıyor.

Uğur Mumcu gibi halis MİT elemanları da sanki oynanan oyun açık değilmiş gibi, Türk generallerini aklamaya çalışıyor. 24.11.1987 tarihli Cumhuriyet'te, İrangate olayı ile ilgili olarak hazırlanan raporda, "ABD Savunma Bakanlığının 'Kürt Ayaklanmalarını Destekleme Programı' ile ilgili bölüm bulunduğunu" ileri sürerek, 147.000 dolar'dan Kuzey-Batı Kürdistan'ın da payını ayırmayı ihmal etmiyor.

Bu çalgın bilim kurgucu MİT kalemsörüşü, ahkına 1961-75 Barzani hareketi-ABD ilişkilerini örnek veriyor. Ancak unuttuğu birşey var. Bu ilişkilerin içinde Türk MİT'i de vardı. Bu ilişkiler bugün de şu ya da bu şekilde mevcuttur. Ama buradan hareket ederek otom bir hareketle, ulusal bağımsızlıkçı bir hareketi birbirine karıştırma hüneri, binbir planın peşinde olan faşizmin demokrat kılıfı kalemsörüşü Uğur Mumcu tarafından sergileniyordu.

"İhanetin Sonu Bozgun Direnişin ise Zaferdir"

Ben Haziran 1981'den Nisan 1986 yılına kadar Diyarbakır askeri cezaevinde PKK sempatiyanı Kürdistanlı bir yurtsever olarak bazı tasfiyeciler ajan provokatörlerin PKK hareketine karşı geliştirilmek istenen tasfiyeciliğin, sömürgeci Türk devletinin istihbaratı ile içiçe geliştirdiğine kanıt sayılabilecek bir olayı tüm ilerici, devrimci, demokrat ve yurtseverlere aktarmayı yurtseverliğin bir gereği sayıyorum.

Şöyle ki: Kürdistan, Ortadoğu ve Avrupa'da PKK'ye yönelik tasfiyeciliğin bir şey elde etmemesi sonucu, bu tasfiyeciler ajan provokatörler sömürgeci devletin kolluk kuvvetleri ile direkt (İsveç'ten Diyarbakır) temasa geçip, bu ihanetlerini direnişlerin temel sayılan Diyarbakır askeri cezaevinde uygulamaya çalıştılar. Bu da Semir provokatörün cezalandırılmasından hemen sonra oldu. Avrupa sosyal demokrasisine (İsveç) sığınan ajan provokatörler Cemile (Seher ve suç ortakları)'nin vasıtasıyla Diyarbakır askeri cezaevi yöneticileriyle direkt İsveç'ten telefon görüşmesi sağlanıp bazı devrimcileri kendi ihanetlerine ortak etme emeline giriştiler.

Cemile (Seher) haini suç ortakları ile birlikte telefonda cezaevi yöneticileri ile anlaşmaktan sonra ihanetçiler koğuşundan (38. Koğuş) insanlık onurunu bir tas çorbaya satmış olan ihanetçi Yıldırım Merkit'i telefona getirirler. Bunlar konuşuktan sonra Y. Merkit ihanetçisi idare vasıtasıyla hücrelerde bulunan, idam cezasına çarptırılan PKK savaşçısı Hamili Yıldırım'la görüşme isteğini Hamili'ye iletir. Ancak Hamili haberi getiren görevli subaya Y. Merkit ihanetçisinin görüşme isteğini reddeder.

Bunun üzerine Hamili'nin tüm görüşme itirazlarına rağmen, hücrede bulunan sorumlu arkadaşlar tarafından Hamili görüşmeye gitmek için görevlendirilir.

Cemile'nin telefon konuşması:

"Bak Hamili arkadaş, PKK dağıldı, bitti. PKK diye kimse kalmadı. Öyle anladık ki, Apo kendi koltuğundan başka bir şey düşünmüyor. Tek derdi kendi şahsi prestijidir. Sadece sensasyon yaratmak istiyor. Etrafında kalan birkaç çapulcudan başka kimse yoktur.

Apo, kan dökmek için bu tür eylemleri reklam olarak kullanıyor. Ayrıca etrafında kalan bu birkaç adamı kendisinden ayrılanları öldürmekle görevlendirilmiş. Bizim de peşimize adamlarını göndermiş. Bizim aileden ve Şahin (Ş. Dönmöz)'in ailesinden birçok kişiyi öldürttü. Biz geçmişte adandık, onlarla birlikte hareket ettik. Ancak yanlış bir yol izlediğimizin geç de olsa farkına vardık, ve ayrıtıp kendimize doğru bir yol bulduk. Onun için geçmişte bizim gibi sen de Apoculuğa alet oldun. Şimdi sana doğru yolu gösterip seni de

bu bataklıktan kurtarmak istiyoruz. İdam cezası aldığını biliyoruz. Bunun için üzülmeye, zaten uzun bir zamandır cezaevinde yatıyorsun. Şayet çıkmak istiyorsan ve yanlış yolda olduğunun farkına varırsan dışarı çıkmak için bunu mahkemede de açıklarsın. İnanıyorum ki senin idam cezası bozarlar ve zaten yattığın süreyi de gözönünde bulundurursan kısa bir zaman sonra serbest bırakılırsın. Onun için bu konuda hem kendine hem de bize yardımcı olmak isteyen Yıldırım'ı sana gerekeni izahatta bulunur."

Hamili'nin telefon konuşması: "Evet biz dört duvar arasında, parmaklıklar arasındayız. Fakat az da olsa dışarıdaki gelişmelerden haberdar olabiliyoruz. PKK'nin ve devrimci mücadelelerin dağıldığını hayal ürünüdür. PKK, dışarda tükense de, buradan yeryer dışarıya dalbudak salacak. Öldürmeler konusuna gelince; PKK bugüne kadar haksız yere hiç kimseyi öldürmemiş ve de öldürmez. Şahin ve sizin ailelerinize gelince onlar hakettikleri ceza ya daha almamışlar, ama ne zaman olsa atılır. Size gelince; tükenmiş olabilirsiniz, inancınızı yitirmiş olabilirsiniz, doğaldır. Fakat, yernize oturup normal bir insan gibi yaşantınıza bakmanız halinde hiç kimse kalmaz dokunmaz ve size karışmaz. Aksine düşmanla işbirliği yapıp bu mücadele alehinde faaliyet yürütmeniz halinde değil Avrupalarda da saklanmak, yedekat yerin dibine dahi girmenin halk yine cezamızı verir. Bana yardımcı olmaz konusuna gelince; idam cezası bozdurabileceğimize inancınız sonsuzdur. Ama ben PKK mücadelesi uğruna aldığım idam cezasından dolayı gururlanıyorum. Evet içinde yer aldığımız namussuzluk cephesinde yer almam halinde az bir ceza ile yakamı kurtarabilirim. Ama ne yazık ki, içinde yer almış olduğunuz ve efendileriniz olan sömürgeci yetkililerin de içinde bulunduğu bu ihanet ve namussuzluk cephesinde yer almam mümkün değildir."

Hamili bunları söyledikten sonra, yüzbaşı ayağa fırlayarak (Hamili arkadaşın devlete çatmasıyla yüzbaşı tarafından telefona elkonur); "Hamili fazla ileri gittin" der. Hamili ise; "hayır yüzbaşı gerekeni söyledim" ve Yıldırım Merkit hainini yüzbaşıya işaret ederek "bir daha sakın bu namussuz karşına çıkarmayın, yoksa olacaktaklardan sorumlulu olursun" der. Bu arada Yıldırım Merkit haini adım adım gerileyerek odanın kapısına çıkmış ver gardiyanlara sığınmıştı.

Bu telefon konuşmaları hücrelerdeki arkadaşlar tarafından yazılı olarak hastahaneye gidip gelenler vasıtasıyla gizlice koğuşlara iletilmiş ve çözümlenerek PKK'lı militanlara okutulmak üzere birçok koğuşa iletilmiştir.

Neuss / Hamit

Bir Olayın İç Yüzü...

ESKİ YARAYAN BUVUNU TOZAKI PKK'CI KONUŞTU, 18 hain ele geçti

Ortalığı kana bulayacaktık

İBRAHİM

Uzun süreli bir süre... 1987 Kasım 30

Oğlu ARGK'ye katılan yurtseverleri topluyorlar. Gerillaların yanında birkaç gün kalan bu genç, isteksiz ve ayak uyduramıyor. Bunun üzerine köyüne yollanıyor. Bazı köylüler bu durumu tasvip etmiyor.

Gencin babası, "Ben seni şikayet ettim" diyor oğluna. Yakalanmaması için Türkiye'ye yolluyor. Babası yine rahat durmuyor, oğlunun adresini askerlere veriyor. Fa-

şist ordu bu fırsatı kaçırır mı! Tam da zamanı. Çünkü faşist ordu üst üste hezimetle uğruyor.

Adresinde (Ayvalk) yakalanan Adil Alp, ondan sonra Türk basınınmı robotu oluyor. Üst üste röportajlar, sıradan insanları yakalattılar vd. İleri... Olayın iç yüzü budur. Bu 'zavallı' yaratıkla, Türk devleti kendi zavallılığını gidermeyi hedefledi...

Zafer Halkımızın Elllerinde Büyüyor

Baştarafı 1. sayfada

tiklerini ve modern silahlar aldıklarını ve kesin sonuca yaklaştıklarını belirtmektedir. Bir propaganda değeri bile bulunmayan bu sözler, sık sık tekrar edilen konuşmalar niteliindedir. İlk günden bu yana Türk sömürgecileri hep benzeri açıklamaları yapagelmışlerdir. Ama sonuç, tam da bunların tersi olmuştur. Bugün de sonucun bundan farklı olmayacağı açık bir gerçektir.

Ulusal kurtuluş savaşımızın her gün kazandığı yeni mevziler karşısında, Türk sömürgecileri yeni askeri birlikler oluşturarak ve modern silahları orduya alarak ayakta durmaya çalışıyorlar. Orduya yeni silahlardan zırhlı panzerler, mayına karşı zırhlı araçlar vb. leri alındı. Bütün bu geliş-

meler de çok açık bir şekilde gösteriyorki, Türk sömürgecileri çöküş içerisinde bulunuyor. Bunu, silahlara dayanarak ölemeye çalışıyor.

ABD'nin de son derece mo-

dern silahları vardı. Vietnam halkı karşısında bu silahların hepsi işlevsiz kaldı. Aynı akıbet, bugün Türk sömürgecileri tarafından yaşanmaktadır.

Son aylar içerisinde, ulusal

kurtuluş mücadelemizin şehir merkezlerinde ortaya çıkan yoğun etkisini engellemek için ise, operasyon ve tutuklamalara ağırlık vermeye başlandı. Diyarbakır başta olmak

üzere, birçok şehir merkezinde yurtseverlere karşı yaygın bir tutuklama başlatıldı. PKK militanları olarak lanse edilen, bu Kürt insanları ulusal kurtuluş savaşından etkilennemeleri için yoğun baskı altında bulunuyorlar.

Türk sömürgecilerinin gündemleştirdiği bütün bu saldırılara rağmen, ulusal kurtuluş savaşımızın etkinliği her alanda gelişiyor. Kitleler her zamankinden daha fazla ulusal kurtuluş saflarına akın ediyorlar. Mücadelemiz saflarına akın eden kitleler, her zamankinden daha çok, ulusal kurtuluş için silahlanıyor, savaşıyor ve her türlü fedakarlığı yaparak desteğini sunuyor. Zaferin elde edilmesi için büyük bir güçle mücadele atılıyorlar.

Bitlis'te Düşman Konvoyuna Mayınlı Tuzak

Bitlis'e bağlı Kanalga köyü yoluna döşenen mayınlı patlaması sonucu, düşman konvoyundan çok sayıda ölü ve yaralı kaybı meydana geldi.

18 Kasım günü Kanalga köyüne operasyon amacı ile bir düşman birliğinin harekete geçtiğini haber alan ARGK gerilla grubu, Kanalga köyü yakınlarında yola tuzaklı mayın döşedi. Tahrir günü oldukça yüksek olan patlayıcının patlaması sonucu düşman konvoyunda yer alan bir araç tamamen tahrir olurken, birkaçı da kısmen tahrir oldu.

Saat 12.30 sıralarında mayına çarpan düşman birliğinde ölü ve yaralı sayısının oldukça yüksek olduğu bildirilmektedir. Faşist Türk sömürgecileri, kayıplarını 1 asker ölü, 7 yaralı olarak verdiler. Yaralıları arasında köy muhtarı Şakir Akbaş, Jandarma Üsteğmeni Rafet Değeri, Astsubay Çavuş Doğan Güngör, Astsubay Ömer Alp Beşikçi de bulunuyor. Yörede gelen haberlerde ise, alay komutanının da içinde bulunduğu düşman konvoyunda ölü ve yaralıların sayısının daha fazla olduğu bildirilmektedir.

Bitlis alanında gerçekleştirilen bu eylemle birlikte, ulusal kurtuluş savaşımızın etkinliğinin daha geniş bir kesime yayıldığı daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Savaş cephelelerinden güne büyümekte, düşmanın aldığı darbeler daha da artmaktadır.

Bitlis alanı yurtseverliğin ve aynı zamanda ihanetin de en uç noktada geliştiği bir alan. Tarihte Şeyh İdri-i Bitli-

si'nin temsil ettiği ihaneti, bu gün ise torunu Kamran İnan tarafından sürdürülüyor. Hain Kamran İnan bu tarihi ihanet geleneğini bugün de sürdürmek ve yurtsever potansiyelin ulusal kurtuluş savaşına akmasını engellemek istiyor. Bu nedenle Bitlis alanı ulusal kurtuluş savaşımız açısından büyük bir önem taşıyor.

15 Ağustos 1984 Atılımı ardından Bitlis alanı da yoğun bir eylemlilik yaşadı. Direniş savaşının büyük kahramanları, bu alanda ihanete ve Türk sömürgecilerine karşı güçlü bir savaş yürüttüler. Başta Ramazan KAPLAN, Abdülkadir BİÇİM, Ali UĞUR gibi değerli savaşçılar olmak üzere, bu alanda 10'un üzerinde HRK savaşçısının kahramanca direnişi yaşandı. Bu direniş Bitlis halkını derinden etkiledi. Tarihsel ihaneti günümüzde de yaşatmak isteyen Kamran İnan gibi hainlere karşı büyük bir kin oluştu. Kısaca ulusal kurtuluş savaşımızın güçlü bir zemini bu alanda da ortaya çıkarıldı.

1987 yılı ile birlikte, Bitlis alanında bu elverişli zemin üzerinde ulusal kurtuluş savaşını geliştirilmeye başlandı. Son geliştirilen eylemlerle, direniş şehitlerimizin kahramanca direnişlerinin yaşatıldığı bir kez daha kanıtlandı. Bitlis alanı da bu direniş kahramanlarımızın anıları ile daha da güçlü savaşları yaratacak ve sömürgecilerle mezar olacaktır. Şehit kanlarının suladığı bu topraklarda sömürgecilerle ve işbirlikçilerine yavaş hakki tanınmayacaktır.

ARGK gerillaları Mardin'in Silopi ve Midyat ilçelerine bağlı 5 ayrı köyde yapmış oldukları çalışmaların sonucu olarak 56 kişiyi saflarına kattılar.

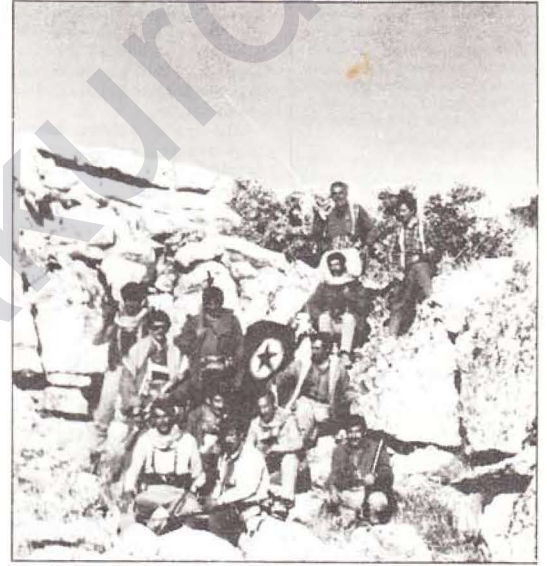
Mardin'in Silopi ilçesine bağlı Ballıkaya köyüne gelen bir grup ARGK gerillası yaptığı toplantıdan sonra saflarına katılmak isteyen 4 genci de yanlarına alarak toplantısını başarıyla sonuçlandırdı.

Ayrıca Silopi köylerinden otobüsle Türk ordusuna askerlik için götürülen 22 genç te ARGK saflarına katıldı. Silopi çıkışında otobüsün önünü bariyerle kesen ve durdurulan ARGK gerillaları gençlere yönelik olarak konuşma yaptılar. Konuşma esnasında Türk ordusunun nitliğini, Kürdistan halkına karşı işlediği suçları anlatan gerillalar, gençleri ARGK saflarına katılmaya çağırdı. Bütün gençler bu konuşma ardından faşist bir orduya askerlik yapamayacaklarını açıklayarak bundan sonra ARGK saflarında Kürdistan halkı için savaşacaklarını belirttiler.

Bu kısa toplantının ardından gerillalar 22 genci de yanlarına alarak, eylem alanından ayrıldılar. Silopi'den yurtsever bir köylünün gazetemize bildirdiği haberin, bütün çevre köylerde duyulmasının büyük bir etki yarattığı söylenmektedir. ARGK saflarına katılan gençlerin aileleri ise, çocuklarının ARGK'ye katılmalarından dolayı gurur içinde olduklarını açıkladılar.

ARGK saflarına daha büyük bir katılım ise Midyat köylerinde gerçekleşti. Midyat'ın

ARGK Saflarına Katılım Arttı

Abdülhalim ZEREN ve Süleyman ERDEM'in de (okla işaretli olanlar) aralarında bulunduğu ARGK birliği

Kerboran nahiyesine bağlı Kuşluca, Ormaniçi, Kundere ve Kuruca Köylerinde yapılan toplantının ardından 30 genç ARGK saflarına alındı.

Aynı gece değişik gruplarla köylerde toplantı düzenleyen ARGK gerillaları, askerlik sırası gelen gençlerden 30'unu saflarına aldı. Ancak, köylerde yapılan toplantılarda katılmak isteyen gençlerin sayısının daha çok olduğu ortaya çıktı. ARGK saflarına yaygın katılım talebinin bütün gençliği sardığı bildirilmektedir.

Mardin alanında köy korucularına ve Türk ordu güçle-

rine karşı geliştirilen yaygın eylemlerin ardından, köylerde yapılan yaygın toplantılara binlerce yurtsever katıldı. Yine bu süre zarfında yüzlerce genç ARGK saflarına katılmak istediğini bildirdi. Halen yaygın biçimde sürdürülen köy toplantılarında yurtsever gençlerin askere alınması yoğun bir şekilde devam ediyor.

Mardin alanında ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir atılımla gelişmesini sürdürüyor. Kitlelerin savaşa aktif katılımı günden güne büyüyor. Ulusal kurtuluş savaşımız, bütün engelleri aşarak, yoğun bir şekilde gelişiyor.

Şehir Kitlelerinin Ulusal Kurtuluş Örgütlenmesinde Kabarış Yaşanıyor

1987'de sömürgeci-faşist askeri birliklere, kontra timlerine ve milis çetelerine vurulan darbelerin yankısını en çok duyurduğu kesimlerin başında şehir kitleleri geldi.

Kırsal alandaki yoğun gerilla faaliyetlerinin etkisini yaşayan Mardin, Siirt, Hakkari, Van, Bingöl, Dersim, Diyarbakır gibi şehir merkezleri ve kazalarda devrimci-yurtsever

faaliyet yoğunlaşmış durumda. Özellikle gençlik ve geniş işçi kesimleri arasında çalışmalar nitelikli bir karakter alıyor. Bu kesimler hızla gruplaşıyorlar. Düşmanın ajan çalışmalarına ve sürekli polis operasyonlarına aldırmadan propaganda yapıyor, yardım topluyor, şehit ve tutuklu ailelerle dayanışma örneklerini geliştiriyorlar. Elleri geçen

bir bildiri ve gazeteyi itina ile değerlendirip birbirine aktarıyorlar.

Sömürgeciler, bu gelişmeyi durdurmak için yoğun tedbirler alıyorlar. Akla gelenlerin başında, ajan faaliyetleri geliyor. Özellikle ihanetçiler, millî piyazara çıkmış sahte millîyetçilerden yararlanıyorlar. Polis operasyonları, taciz ve kimlik aramaları diğer uygu-

lamalar oluyor. Okullar ve işyerleri üzerinde faşist denetim aşırıya varıyor.

Bunlar kitleleri durduramıyor. Kitleler engin deney edindiler. Sömürgeciler, rastgele tutuklamalarla şehir kitlelerinin ulusal kurtuluşçu kabarcığını durdurmak ve gölgelemek istiyor. Son olarak bu amaçla Mardin ve Diyarbakır-Bingöl'de geniş tutuklamalar

yaptı, suçsuz pek çok insanı televizyon ve basında büyük bir güdültü ile "terörist" olarak teşhir etti, yalan haberler yaydı.

Faşist sömürgecilerin çabaları, ulusal kurtuluş faaliyetlerinin şehir kitlelerini sarmasını ve gittikçe sömürgeciliği sarsan odaklar haline gelmesini ölemeyecektir.

★

PKK'nin Kuruluşunun 10. Yılı Görkemli Bir Şekilde Kutlandı

KÜRDİSTAN ULUSAL DİRENİŞ GECESİ'NDEN...

PKK-Av. Temsilciliği Adına Yapılan Konuşmanın Özeti:

"Bu dokuz yıl, başlangıçta çökük küçük bir kırılmanın günümüzde Kürdistan bozkırlarını saran söndürülemez bir isyan ateşine dönüştüğünü haber veriyor. Bunlar bir yana, ortak duygu ve düşünceler etrafında birleşen ve yürekleri ortak bir darcı için çarpan bu kadar kalabalık insan külesinin bir araya gelişi bile, tek başına bu olay bile, varlığı unutturulan ve unatulan bir ülkenin kendi gerçekliğini kabul ettirmede kat ettiği büyük mesafeyi ortaya koyuyor... Bu gelişmelerin altında tek bir devrimci örgütün imzası vardır. Halkımızın bağrından kopup gelen ve onun özlemlerinin en yüksek ifadesi olan PKK..."

"Bizim halkımız da kendi değerlerine önemli ölçüde yabancılaştırıldığı bir dönemde yaşad. Onur ve namus kavramlarıyla eşgerde tutulması gereken ve ilerici insanlığın uğruna gözünü kırpmadan ölümün üzerine yürünebilecek en kutsal değerler arasında değerlendirildiği vatan bilinci, bir zamanlar bizde son derece zayıftı. Bizim halkımızın da kendisine ait olan ve üzerinde özgürce yaşama hakkına sahip bulunduğu bir vatan kavramı fazla bilinmeyen bir şeydi..."

"Kimlikli ve aruaksız halk; Kürdiler! İlerici insanlığın gözleri önünde tarihin kadim halklarından birinin kahredici suskunluğunu görenler, işte halkımız bile tanımıyorlardı... Geri kabile topluluklarının yaşadığı Kara Afrika'nın küçük ülkelerinde bile coşkulu bir şekilde bağımsızlık türküleri haklıdırken, Kürdistan'da yüreklerin kulakları sağdı..."

"Tarih ve talih birbirine çok yakından bağlıdır. Tarihi olmayanın talih de yoktur. Talihini değiştirmek isteyen tarihinin değiştiğini zorundadır..."

"PKK gerçeğini Kürdistan'ın tarihsel gerçekliğinden kopararak, Kürdistan'da PKK ile birlikte ortaya çıkmış gelişmeleri anlamak mümkün değildir. PKK'nin doğuşu, Kürdistan tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. O yenden dirilişin paratçısıdır. Ancak PKK'nin tarihini 1978 yılı ile başlatmak da doğru değildir. PKK, halkımızın tarihindeki bütün olumlu geleneklerin tek mirasçısıdır. O halkımızın tarihi boyunca sürdürdüğü direnişin doruğudur..."

"Savaş ve zafer sloganlarımızın her zamanından daha gur haklılığı buğünlere öyle kolay gelmedi. Vatan için kendilerini feda eden yüzlerce devrim şehidinin kanları, zindanlarda faşist-sömürgeci zulme karşı son nefeslerine kadar direnen savaş esirlerinin ceketleri acı ve işkenceler pahasına buğünlere ulaştı..."

"Başlangıçta Genel Sekreterimiz Abdullah ÖCALAN yoldaşın liderliğindeki bir avuç devrimcinin kararlı çabaları, bir sel gibi başlayan PKK Kürdistan'ı sulağan bir bağımsızlık hareketini yarattı. Buna karşılık sosyalist sistem taraftarından resmen tanıyan ve desteklenen tek parti olma önenleri, buğün faşist generallerin kılı çizmelerini parlatıyor..."

"Değerli yurtseverler! PKK, Kürdistan zemininde bu kadar soylu gelişmeleri yaratırken, sadece ve sadece halkımızın özgücüne dayandı. Dışardan destek almak uğruna kendi bağımsızlığı ve politikasından asla taviz vermedi... Dağlarda yükselen devrimci direniş savaşına omuz verelim. Verdiğimiz her türlü destekle savaşta Kürdistan'ın her karşı toprağına yavaş, ülkemizi faşist Türk sömürgecileri için bir cehennemize çevirelim. Sevgili anavatanımızı bağımsız, özgür ve müreffeh bir perçününe çevirelim..."

Bundan 9 yıl önce, 27 Kasım 1978 tarihinde kuruluşu ilan edilen PKK'nin 10. kuruluş yıldönümü, 28 Kasım 1987 günü Düsseldorf-Philipsstraße'de "Kürdistan Ulusal Direniş Gecesi" kutlandı. Gece eylemine katılım, yaklaşık 8000 civarında oldu.

Gecenin başlama saatine daha iki saat kala, saat 14.00'ten itibaren kitleler sloganlar atarak gelmeye başlıyor. Yavaş yavaş çeşitli bölgelerden gelen kitleler gece salonu önünde kalabalıklaşıyorlar...

Bu arada dış salonu dolduran kitleler, Serxwebûn'un açtığı standda büyük ilgi gösteriyorlar. Arkada asılı Serxwebûn pankartı, stand masaları boyunca yapılandırılmış PKK 10. yıl afişleri ve Weşanê Serxwebûn'un son çıkan yayımlarının büyük puntolarla yazılmış listesinin yukarıda asılması Serxwebûn standına olan ilgiyi daha bir artırıyor. Serxwebûn dışında, Kuvîm, BWK, Av. Dev-Genç, İşçi Gerçeği ve Hêvîya Geç de stand açıyor.

Bu arada binlerce kişin uzun bir süre göremedikleriyle; tanıdıkları ve özledikleriyle buluşması, konuşması herkeste sevinç ve kaynaşma yaratıyor. Bu, herkesin gözlerinden okunuyor.

Saat 16.00. Kitleler kutlama salonuna alınıyor, kitleler akın akın içeri giriyor ve yerlerini alıyorlar.

Kutlama salonu özenle dekori. Sahnenin hemen arkasında asılmış Cephe bayrağı, ardından -sirasıyla- Başkan APO'nun posteri, PKK amblemi, PKK amblemi çevresinde PKK-MK şehitleri ve Ordu İlaması... Sahnenin ön tarafı PKK 10. yıl afişleriyle süslü. Salonun çevresi ise bağımsızlık şehitleri resimleri ile pankartlarla örüldü.

Görevliler disiplini sağlamak amacıyla, görev alanlarına yerleşmiş kitlelere yer gösteriyorlar... Salon dolmak üzere. Yeni yeni gelenler var daha...

Saat 17.20. Sahne perdesi açılıyor. Salon tıklım tıklım dolu. Öç sonucunu çıkıyor: Her biri bir dilden, Kürtçe, Türkçe, Almanca olarak silah ve zılgıt sesleri eşliğinde, "PKK'nin 10. kuruluş yılını selamlıyoruz..." Ve atılan gur sloganlar, şiddetli alkışlar. Ardından "PKK için" şüirine alkışlar ve "Biji PKK" sloganı...

"Hepinizi Kürdistan bağımsızlık ve tüm dünya devrim şehitlerinin anısına bir birliklik saygı duruşuna davet ediyoruz" anonsuyla, bütün kitleler ayakta ve yumruklar havada...

Saygı duruşundan sonra, sunucular üç ayrı dilden gece programını sunuyorlar...

Programda ilk sırayı kalabalık koro grubu alıyor. Devrimci marşlar ve türküler sunarak kitlenin alkışını alıyor...

Koronun ardından, gecenin anlamını belirten Türkçe siyasi konuşmayı PKK Avrupa Temsilciliği adına yapan arkadaş davet edilir.

"Değerli yurtseverler, misafirler PKK'nin 10. kuruluş yılını kutlama gecesine hoşgeldiniz"le konuşma başlıyor. Sık sık

Hannover Folklor Ekibi, Kürt sosyal yaşamını canlandıran bir oyunu da sahneledi

slogan ve alkışlar devam ederek, "Biji Partiya Karikerên Kurdistan!" sloganı ve alkışlarla bitiyor.

"Yemin ettik ey Kürdistan dağlarına direniş/ilmek ilmek öreceğiz" dizelerinden sonra, Ozan Mizgin sahneye çıkıyor ve PKK'nin 10. yılını kutlayarak devrimci türkülerini söylüyor.

Hannover Folklor Ekibi, üzerindeki askeri kıyafet ve askeri yürüyüşle sahneye çıkıp folklor örneklerini sergiledikten sonra, tekrar marş müziği eşliğinde askeri yürüyüşle programını bitirip, sahneyi Koma Jiyân'a bırakıyor... Koma Jiyân, türkülerine başlamadan, "Değerli Kürdistanlı yurtseverler, Koma Jiyân adına hepimizi selamlıyorum" mesajı sunuyor Koma Jiyân'dan bir arkadaş...

Almanca "Yaşasın uluslararası dayanışma" sloganı ve alkışlarla, Almanca siyasi konuşma yapıyor. Konuşma bittikten sonra, Duisburg Folklor Ekibi çeşitli oyunlar sergiliyor...

Folklorlardan sonra gecenin anlamına ilişkin Kürtçe siyasi ko-

Yaklaşık 100 kişiden oluşan koro, devrimci marşlar sundu

nuşma yapıyor. Ve ardından Ozan Serdar sahneye çıkarak devrimci türkülerini sunuyor. "Bugün 15 Ağustos/Yeni bir gün doğuyor" dizeleriyle başlayan "İsyan" türküsü, birdenbire hareketli başlatıyor. Binlerce kişi yumruklarını havaya sallıyor ve bir ağzından "İntikam... intikam... intikam!" haykırarak, alkışlarla tempo tutturuyor...

"Değerli yurtseverler, şimdi hep birlikte Hannover Folklor Ekibi'ni seyrediyoruz" duyurusuyla, Hannover Folklor Ekibi sahneye çıkıyor. Kürdistan'ın sosyal yaşamında figürler de sunarak, canlı ve hareketli folkloruyla en büyük beğeni ve alkış alıyor. Saat 18.39. Kutlama gecesine

yarım saatlik bir ara veriliyor. İkinci devre, geceye gönderilen mesajlar duyurularak başlıyor ve ardından gönderilen hediyeler sunuluyor...

Bu kez kalabalık elemanlarıyla Koma Berxwedan sahneye çıkarak, "Kürdistanê Kurdistanê" türküsüyle devrimci türküler programına başlıyor...

Bir saatten fazla süren Koma Berxwedan programından sonra Köln Folklor Ekibi, folklorun çeşitli figürlerini sunarak, sahneyi Ozan Zinar'a bırakıyor.

Saat 23.39. "Ve şimdi PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın, PKK'nin 10. kuruluş yılını ilişkin mesajını fulmden gösteriyoruz" anonsuyla, bir anda tüm kitlede bir canlilik başlıyor. Ayaga kalkıyor kitleler, birkaç kez arka arkaya "Biji Serok APO" sloganını atıyorlar. Salonda konuşun zirvesi yaşanıyor. Ve çıkıyor Abdullah ÖCALAN yoldaş... Bu arada dış salonda anonsu duyan herkes içeriye akın ediyor. Işıklar söndürülüyor... Ve "Partimizin bu kuruluş yıldönümünde de sizinle bir

Kürdistan İşçi Partisi 10. Yıl Kutlama Gecesi'ne mesaj ileten güçler:

- Herri Batasuna (Birleşik Halk Partisi) - Bask/İspanya
- Liberation Tigers of Tamil Eelam (Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları) Fransa Temsilciliği
- Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (PFLP), Batı Almanya sempatizanları
- Nürnberg, Filistin-Lübnan Komitesi
- İran Halkın Fedaileri Örgütü (O.I.P.F.G.), Yurtdışı Komitesi
- Kıbrıs Halkın Kendi Kaderini Tayin Etme Grubu
- Avrupa'daki Mültteceler Federasyonu Başkanı Gueye Siditi Tidiane, Paris
- 26.11.1987 tarihinde Hamburg'da "FAC'da Kürtlerle yapılan baskılar, Kuzey-Batı Kürdistan Devrimci Kurtuluş Mücadelesine Yönelik Saldırlardır" adı altında bir dayanışma gecesi düzenlenen 11 örgüt
- Bund Westdeutscher Kommunisten-BWK (Batı Alman Komünistler Birliği), Nordrhein Westfalen Bölge Yönetimi
- Aus dem ant imperialistischen Widerstand (Anti-Emperyalist Direnişçiler), Düsseldorf
- Genossinnen u. Genossen aus dem Widerstand (Direnişçi Yoldaşlar), Batı Berlin
- Anti-imperialistische Gruppe (Anti-Emperyalist Grup), Hamburg
- Anti-Fa-Plenum (Anti-Faşist Plenum), Nürnberg
- Infoladen "Zündstoff" ("Zündstoff" Enformasyon Şubesi), Duisburg
- Freie Arbeiterunion/Räte-kommunisten (Özgür İşçiler Birliği), Almanya
- Vereingete Sozialistischer Partei (Birleşik Sosyalist Partisi), Bavyara Eyalet Yönetimi
- Left Socialist Party-VS (Sol Sosyalist Partisi) adına Tom T. Kristensen, Danimarka
- Odense'de Kürdistan Halkının Dostları, Danimarka
- Sosyalist Vatan Partisi (SVP)
- Av. Dev-Genç
- Tevegara Sosyalist a Kurdistanê (TSK)
- Türkiyel Komünistler
- Hevalên Gelê Kurd
- Hannover'den C.A
- Dr. S. Tuzovic
- PKK Yunanistan Temsilciliği
- Feyka Kurdistan
- Av. Kürdistan Komiteleri
- Hollanda PKK taraftarları
- Oldenburg ERNK taraftarları
- Danimarka ERNK taraftarları
- Belçika ERNK taraftarları
- Belçika İşçi Birliği Komitesi
- Belçika Kürdistan Komitesi

Avrupa Konseyinde Kürdistan Sorunu Yine Gündem Konusu Oldu

25-27 Kasım tarihleri arasında Avrupa Konseyi, göçmen işçi ve ilticaçıların sorunlarını ele alıp çözüm yolları öneren 3 günlük bir toplantı düzenledi. Çalışmaların ana çerçevesini, yabancıların karıştırdıkları kültürel sorunlar ve Avrupa basınına yabancılar yönelik olumsuz yaklaşımlarının değerlendirilmesi oluşturdu. Oldukça canlı tartışmalı bir ortamda gelişen ve çarşamba günü saat 09.00'da başlayan toplantı cuma günü çalışmalarını sonuçlandırdı.

Toplantıya Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi adına bir heyet katıldı. Heyet Avrupa'da bulunan Kürdistanlı işçi ve ilticaçıların durumunu gündeme getirerek dikkatleri aynı zamanda ülkede gelişen mücadeleye çekti. Avrupa'daki Sürgün Olanlar Federasyonu adına söz alan konuşmacı, basının genel gücünü ve toplum içindeki etkinliğini ele aldıktan sonra, Türk basınının sahtekarlığını, devletin güdümünde olduğunu örneklerle açıklayarak Türk basınının

ahlaklılığını dile getirdi. Avrupa basınının ise Türk basınına kaynak olarak göstererek Kürdistanlıları, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve PKK'nin önder rolünü Avrupa kamuoyuna yanlış yansıtarak Türk basınına ve dolayısıyla gericiliğe hizmet ettiğini yine örneklerle vurgulayıp eleştirdi.

Türkiye'nin de üye olduğu Avrupa Konseyi'nin oturma salonunda Kürtlerin sorunlarını, kendilerinin dile getirmesine tahammülü olmayan Türk heyeti sözcüsü Ahmet Fidan, saçmalayarak bazı delegelerin sözünü kesmeye kadar cüretkarlığını vardi.

TC sözcüsü, utanmadan Kürt denen bir halkın olmadı ve Kürt dilinin ise Türkçenin bir lehçesi olduğunu kanıtlamaya çalıştı.

Bu tartışmalı ortamdan dolayı dikkatleri en çok özenle çeken sorun Kürdistan sorunu oldu ve delegeler tarafından Kürdistanlı heyet sempiyle karşılandı. Bu sempi daha da ileri giderek, CEDRI adına söz alan konuşmacı, TC sözcüsünü sert bir dille eleştirerek Kürt halkının ve toplantıda hazır bulunan Kürdistan heyetinin düşüncelerini desteklediğini vurguladı. Bunun üzerine rapörtör Alman bayan Dagmar Luck, açtıktan olmasada faşist Türk devletini destekler bir pozisyonuna girmekten kendisini alıkoynamadı.

Yunanistan Pan-Helenik Sosyalist Partisi (PASOK)-MK üyesi ve aynı zamanda "Halkların Kurtuluşları ve Hakları İçin Uluslararası Birlik"

konsey üyesi Michalis Haralambidis'in konuşması:

"Suçlu Komşumuz"

"İnsanlığın yeryüzünde tam olduğu birçok zengin uygarlığın ortaya çıktığı Doğu Akdeniz bölgesinde birçok ulus katagorisini görülmüştür.

Dünya uygarlığına bu denli katkıda bulunan bu halklardan birçoğu, varlıklarını hedefleyen sistemli jenosid ve katliamlardan dolayı ülkelerine kavuşmadan yok edilme tabii tutulmuşlardır. Ermeniler ve Asuriler bu katagorilerdendirler.

Diğer bir katagorideki halklar da ulusal ve kültürel kimliklerinden ötürü sürekli katledilen ve en ağır baskılara maruz bırakılanlardır. Buna rağmen, temel haklardan yoksun olmalarına rağmen kimliklerini koruyarak yaşamaktadırlar.

Kürtler, bu katagoriden-dirler. Bu tarihi halk, bugün bile Avrupa ve Amerika halklarının on yıllar önce sahip olduğu kendi kaderini tayin etme gibi temel bir haktan yoksundur. Böylece Kürtler, politik haklarından, devletlerinden yoksun halklar katagorisine girmektedirler.

Türk devletinin kapitalist şekillenmesi, Kürdistan'ın zenginliklerinin ve insanların sömürülmesi temelinde geliş-

mektedir. Yeni sömürgeci haline getirdiği Kuzey Kıbrıs'ı işgal etmesi ve ırkçı yasaları uygulaması bu politikasını tamamlamaktadır.

Kürt halkı, bugün kendi adını dahi anamamaktadır. Resmi devlet terminolojisine göre, "dağlı Türkler" olarak adlandırılan Kürtlerin ülkesine de, "Doğu Anadolu" denmektedir. Bugün özgürlüğü için savaştan Kürtler, bunun bedelini yeniden katliamlar, sürgünler, baskılarla ödemektedirler. Diyebiliriz ki Kürtler bugün özgürlük savaşı ve jenosid arasında yaşamaktadırlar."

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile Dayanışma Toplantıları Sürüyor

Alman devrimci ve demokratlarının katıldığı bu toplantılara güz döneminde başlanmıştır.

Ekim ayı içinde Federal Alman Cumhuriyeti'nin Duisburg, Mannheim, Nürnberg ve Hannover kentlerinde büyük katılımlarla gerçekleştirilen dayanışma toplantılarının sonuçları Berxwedan'ın 39. sayısında yurtsever kitlelere duyurulmuştur.

Son olarak aynı amaçlı toplantıların ikisi Batı Almanya'nın Batı Berlin ve Göttingen şehirlerinde gerçekleştirildi.

Batı Berlin 15.11.1987:

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi dayanışma gecesi 200 kadar Alman, Kürdistanlı ve Türkiyeli katıldı. Siyasal konuşma ve değerlendirmelerde dayanışmanın önemi dile getirildi. Toplantı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine bağış kampanyası programı ile sürdürüldü. Kürdistan'da sosyal yaşamı belgeleyen film gösterildi. Kürdistan halk folkloru ve oyunlarından örnekler sunulan gecede dayanışmacılar 1000 DM bağış yaptılar.

Göttingen 17.11.1987:

Toplantıya 150 civarında Alman dayanışmacı katıldı. Dayanışmacı güçler arasında

BWK (Alman Komünistler Birliği), üniversitelerdeki Yeşiller ve ilerici otonom güçler bulunuyordu. Toplantının yüksek katılımı gerçekleştirildi. Bazı sosyal-şöven güçlerin Kürdistan'a sahiplik etme gibi faydacı oportünist bir tutum sergileyerek, dayanışmayı suistimal eden taktiklere başvurduysalar da, önlemler ve teşhir edildi.

Toplantıyı, amacı doğrultusunda kullanmak isteyen başkaları da oldu. Bunların başında "Ezilen Halkları Koruma Cemiyeti" yöneticilerinden Alexander Sternberg Spohr geliyordu. CIA ile bağlantı geniş çevrelerce bilinen ve 1975'ten önce İsrail ile Güney Kürdis-

tan direniş öncülüğü arasında ilişkin mimarı olan, sözde "Kürdistan uzmanı", PKK'de somutlaşan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine düşmanlığı belli olmasına rağmen ilimli bir konuşma yaparak tepkileri önlemek istedi. Fakat, Alman demokratları, konuşmasına izin vermediler, yuhalayarak teşhir ettiler.

Toplantının ağırlıklı bölümü Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin tarihini verilmesi oldu. Dayanışmacılar, dayanışmanın mevcut düzeyinin üstüne çıkarılması gerektiğinde birleştiler, bunun yöntemleri üzerinde görüşler ileri sürdüler.

"FAC'ta Kürtlere Yönelik Uygulamalar Kuzey-Batı Kürdistan Devrimci Kurtuluş Mücadelesine Saldırır" adı altında 26 Kasım 1987'de Hamburg'da yapılan ve 300'ün üzerinde ilerici demokratın katıldığı toplantıdan bir görüntü...

ERNK-Avrupa Temsilciliği'nin basın açıklaması:

"Kemalist Solun Son Durağı: H. Kutlu ve N. Sargın Ankara'ya Dönüyor"

16 Kasım 1987 tarihinde TKP-TIP genel sekreterlerinin TC faşizmiyle anlaşmaları olarak legalleşmek ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı "Milli Birlik ve Beraberlik" platformunda yer almak için Türkiye'ye dönüşleri dolayısıyla Avrupa ERNK-Temsilciliği aynı gün bir basın açıklaması yaptı. Basın açıklamasının özeti şöyle:

"12 Eylül rejimi, iktidara geldiğinden bu yana devrimci hareketi ezerek ve geri kalanları da tasfiye ederek yedeğine almak için aralıksız bir 'özel

savaş' yürütüyor. Türkiye cephesinde zayıf olan direniş eğilimini ezerek, tüm ağırlığıyla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine yönlenmiştir. Geniş tasfiyeci sol bloku PKK hareketine karşı kullanmak üzere uzun süreli 'ehlileştirme' hazırlığına tabi tuttu.

"Kürdistan'daki direniş savaşına karşı çıkmazsa giren Evren-Özal rejimi, ABD patentli tüm özel savaş taktiklerini uygulamaya koyarken, en çok umut bağladığı iki paslı silahlı vardı. Birincisi, Kürt ihanetini, 'köy koruculuğu'

adı altında yeniden örgütlemek, ikincisi sağıyla, soluyla adına komünist, sosyalist, tarikatçı, fırsatçı vb. denilen tüm güçleri 'Milli Birlik' platformunda birleştirerek, tüm bunları Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı politik, pratik düzeyde savaştırmak.

İşte, 1982 anayasa referandumuyla başlayan ve bugün Haydar Kurtlu ve Nihat Sargın'ın Ankara'ya dönüşüyle tamamlanan süreç, cunta programının adım adım hayata geçirilmesi ve kemalist rejimin tükenişidir."

Fransız Le Monde Diplomatique (Kasım '87),

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini değerlendirdi

"Kürdistan: Sancılı Bir Savaş"

"... Atatürk tarafından kurulmuş olan beri Türk devleti homojen bir toplum efsanesi üzerinde yaşamakta ve çoğunluğu Doğu ile Güneydoğu'da yaşayan 10 milyon Kürdün haklarını tanımamakta direttiyor.

(...)

"Bugün hala Türklerin çoğunluğu, sorunu, kabilecilik ile devlet milliyetçiliği arasında basit bir savaş olarak değerlendirmekte ve Kürtlerin daha çok kendi ağaları tarafından sömürdüklerini söylemektedirler... Bu sırada düşünce özgürlüğünün yeniden bulunmasından yararlanan birçok basın ve haftalık yayın Kürtlerin istem ve dedikleri bugün özgürlük savaşı ve jenosid arasında yaşamaktadırlar. Yine de söz hakkı otonominin partizanlarına ve-

rimmekte —tabii ki, bağımsızlığı ulaşılmaz sözler.—

"12 Eylül 1980 hükümeti darbesinden sonra askeri iktidar 1970'li yıllarda yeni bir atılım gerçekleştiren Kürt örgütlerini tasfiye etmek için toplu tutuklamalar, idam yargılamaları ve sürgünler geliştirdi. Bu baskıcı politikanın en son uygulandığı örnek 1938 Dersim'di... Tersine bugün hareketin radikalleşmesi sözkonusudur. Kürdistan İşçi Partisi —PKK—, bu istem, bağımsızlık doğrultusunda silahlı mücadelede dahil her türlü olanağı kullanmaktadır.

"1984'den beri Türk devleti yoğun önlemler almaktadır. Havadan indirilen komando birliklerinin düzenlediği köy taramaları, sınır emniyeti için izin alınması (ilk olarak Ekim

'84'te Irak ile, daha sonra olayı yalanlayan İran ile ve ne son olarak Suriye ile Temmuz '87'de anlaşmıştı), pişmanlık yasası, kelle avcılarının öldürülmesi (bir milise verilen gündelik, çalışan işçiyeye verilen iki katıdır), ABD'de eğitilen anti-terör timlerinin devreye sokulması, NO MAN'S LAND (boşaltılmış alanlar) in güney sınırı boyunca genişletilmesi, stratejik yerlerde bulunan köylerin boşaltılması..."

(...)

"Ankara yetkilileri bugün Doğu Anadolu'da (resmi adı Türkiye Kürdistanı) bir sorun olduğunu kabullenmektedir... Fırat barajını inşası ile... güçlü 'dağ adamlarını' izole etmek istemektedir..."

Christiane More

Yurtseverlerin
Kaleminden
Kürdistan
Ulusal Kurtuluş Savaşı

Kürdistan Gençlerine Çağrı

Mezopotamya toprakları üzerinde dünyaya gelmiş; benden sizlere, Berxwedan'ın genç okuyucularına selam olsun. Gençler, kardeşler; bugün ülkemiz Kürdistan'da kızıl bayrak dalgalanıyor. Bu bayrağın çatışmın altında yerimizi almalyız. Kurtuluşumuz ancak PKK önderliğinde olacaktır. "Bijî Serxwebûn" şiarı Kürdistan dağlarında haykırılıyor.

Genç demek, çelik demektir. Bir an evvel bu mücade- lenin içerisinde yer almalyız. Ölüm ölümdür. Ama şerefli bir ölüm, şerefsiz bir ölümden daha iyidir.

Atalarımızın sözlerine bakmalız: "Böyle gelmiş, böyle gidecek" derler. Yok, yalnızdır. Böyle gelmiş, böyle gitmeyecektir. Bugün kahraman bir ordumuz, partimiz ve cephemiz var. Neden korkalım, hem kimden korkacağız? Bu can gelmiş, elbet bir gün gidecektir, ama boşuna gitmesin. — Bir karış toprak için ileri!

Bielefeld/Reço

İsviçre/St. Gallen'den ERNK taraftarı Pêlo ile yapılan röportaj: "Akşamları Türk Ordusu Merkezlere Çekiliyor"

Soru: Bu yıl izniniz nasıl geçti, geçen yıllara göre bir değişiklik farkettiniz mi?

Cevap: Bu yıl nel olarak görebildiğim bir değişiklik söyleydim: Her yıl iznimi geçirdiğim yerlerde, akşam saat altundan sonra aramalara, gece operasyonlarına sık sık karşılaşırsın, bu yıl ise aynı şeylerle karşılaşmadım. Akşam saatlerinde sömürgeci ordu tamamen merkezlere çekiliyor. Ortalık bomboş.

Soru: Köy korucularına yönelik yapılan eylemler etkisiz nasıl gösteriyor?

Cevap: Köy korucularına vurulan darbeye halkta büyük bir sevinç yaratıyor. Ayrıca bu eylemlerin bir sonucu olarak da, köy korucuları ya silahlarını teslim ediyor, ya da alanı terk ediyorlar.

Soru: İzninizi geçirdiğiniz alanlarda, Kürtler dışındaki diğer azınlık halka da koruculuk için silah veriliyor mu (Arap, Süryani vb. gibi)?

Cevap: Bir Süryani köyüne silah verilerek istenmiş, ama köylüler almamışlar. Sadece köy muhtarına telsiz verilmiş. Bu telsize de, köye uğrayan gerillalar el koymuşlar. Muhtar, bu durumu karakola bildirdince, tekrar telsiz verilerek

Beni bir Türkiyeli bir emekçi olarak görün. Siyasi düşüncem Dev-Yol taraftarlığı doğrultusunda'dır.

PKK'nin 1984'ten bu yana sürdürdüğü silahlı mücadeleyi, daha açıkçası ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ'ni tüm yüreğimle destekliyorum. Bu uğurda şehit düşen devrimcileri saygıyla anıyorum. Bundan sonraki mücadelenin de tüm hızıyla faşist diktatörlüğü çökertene dek süreceğini tüm içtenliğimle inanıyorum. Bu inancımı böyle bir partinin (PKK) Türkiye yakınına da ulaştır, devrimci-demokrat hareketliliği yaratacağına, Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesinin Türkiye ve Kürdistan'ı gelecek güzel-mutlu günlere kavuşturacağına inancım sonsuzdur.

İnanın ki Türkiye solu'nun Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine karşı olan tutumu sizleri üzdüğü kadar, binlerce kilometre uzakta da olsam beni de üzmektedir. Halkımızın kullana geldiği bir tekerleme vardır: "Meyve

veren ağaca taşlarlar." Halkımızın ağzına sağlık, ne de güzel demiş. Ondandır tüm hırçınlıkları. Kendilerinin başaramadığını bir başka Parti başarıyor. Böyle hızla gelişen bir mücadelenin içerisinde yer alamamaları onların gittiği karanlık yolun bir göstergesidir. Ne ki 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte sol ne yapacakları şaşırmış, çoğunluğu da hızla sağa doğru seyr etmektedir. İçine düştükleri bu sefil ortamdan kurtulamamakta, inat edicesine de bu bulanık ortamda yürümeye ısrarlı bir şekilde de bu tutumlarını sürdürmektedirler.

Serxwebûn'un verdiği bir örnekte şöyle deniyor: "TÜRKİYE HALKI SAHİPSİZDİR." Gerçekten buna katılmamak elde değil. Doğru bir tahlil yapılmış, Türkiye halkları faşist rejime karşı mücadele beklerken, bu kaçkını grup, parti vb. gibileri "hoca bildiğini okur" tesellemesiyle içinde buldukları karanlık dünyalarına sıkı sıkıya sarılmakta, Kürdistan'da yükselen mücadeleye kulak tıkamaktadırlar.

İHANETİN GENEL SEKRETERLERİ

TKP ve TİP genel sekreterleri, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı fiiliyatta aktif rol almak için sömürgeci Türk faşizminin cephesine transfer oldular. İhanetin bu iki genel sekreteri, "Milli Birlik ve Beraberlik" çağrısına uyarak 16 Kasım günü, bütünlüğü için yanıp tutuştukları Türkiye'ye uçtular. Evet, geçen her gün uçuşuma daha da yaklaşan Türk sömürgeciliğinin imdadına koştu. Tarih, insanlık uğruna katkılarını,

kahramanlıkları, fedakarları en güzel şekilde yazdığı gibi, Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın alçağa ihanetlerini unutmayacak, yazacaktır. Tarihini bu biçimde sayfalarına kaydedeceği bu devrim düşmanlarını okuyan herkes lanetleyecek onları. Ve temsilcileri olduklarını iddia ettikleri Türk halkı da, bu ihanetin hesabını er veya geç, ama mutlaka soracaktır.

Türkiye halkının kurtuluşunu isteyenler, onun

lar.

Sizlerin de belirttiği gibi düşmana sığınan her kurşun, sanki bu baylara isabet etmişçesine hemen sağda-solda bu mücadeleye karşı anti-propaganda geliştirip, efendilerine nasıl bir uşak olduklarını hiçbir demagojiye yer vermeyecek şekilde adeta birbirleriyle yarışmaktadırlar. Öyle ya, "Faşizm geçildi", "Demokrasiye geçildi" belirlemelerini yapan sahte sol şunu çok iyi görsünler ki, bu gelişen mücadele hepinizin oyunlarını bozmuştur. Başka şeyler daha söyleyin de egemen sınıflar sizlere kucak açsın. Hal böyleken bir de kalkıp tüm bu olumsuzluklarını eleştiri adı altında, hem de en terbiyезiz şekilde Marksizm-Leninizm "siperine" sarılarak yapmaktadırlar. Hayır beyler, bin defa hayır! Tüm bu sergilediğiniz tezgahları Marksizm-Leninizm adına yapmanıza kimse müsaade etmez ve etmeyecektir de. Marks bile Paris komünçülerinin o dönemdeki hatalı ayaklanmalarını eleştirdi, Ancak, bu ayaklanma

işçiler tarafından başlatılınca böylesine bir ayaklanmayı göğe çıkartmasını da bilmiştir. Bu basit örnek bile sizlere bir şeyler ifade etse gerek.

Uzun lafın kısıyası, sonuç olarak: PKK önderliğinde yükselen ulusal kurtuluş mücadelesine herkes karınca karınca yardım etmelidir. Tarih bize bu yükümlülüğü tabii kılıyor. Başta da belirttiğim gibi bir Dev-Yol sempatiyanı olarak, Kürdistan'da yükselen devrim ateşini tüm yüreğimle destekliyorum; kendine devrimciyim, ilericiyim, demokratım, komünistim diyenleri bu onurlu mücadele karşısında sessiz kalmamaya çağırır, elinizden bir şeyler gelmeye de böyle haklı bir davaya en azından saygılı olmaya ve karalamamaya davet ediyorum.

- Yaşasın Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesi!
- Yaşasın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi!

M. Değerli
Sydney/Avustralya
28.10.1987

dan takip eden herkes biliyor ki, TC'yi çıkmaza sokan en büyük sorunu Kürdistan'dır. Sömürgeci rejim, bu sorunun imhası için varımı yoğunu seferber ediyor. Bunun için nelemini vermez ki...

Kürdistan gerilla savaşına ek olarak, Türkiye halkı baskılara karşı sesini yükseltiyor, dünya kamuoyunun sömürgeci rejimin terörüne itirazı var. İşte, bunlara çare aranıyor. Kendince, ihanetin genel sekreterleri belki de derman...

Sormaya ne gerek... Faşist Türkçü Rauf Tamer, "Sözün Kısıyası" köşesinde kısa akıllı laf salatası yapıyor: "Niçin gitmişlerdi?... Niçin geliyorlar?..." diye efendilerine soruyor... Uşaklığımı yaptığım devlete yabancısı değil bunlar. Ne yapmak için gitmişlerse, onu yapmak için geliyorlar. Ya da Türkiye bütünlüğü sevgisi ağır bastı da ondan.

Özcesi, ihanetin genel sekreterleri, ANAP Genel Başkan Yardımcısının makul gördüğü Türk komünistliğini yapmaya gittiler. Veya Sakıp Sabancı'nın (bay sekreterler için söylediği), "Ben hep insanların güvenime" sözlerini ispatlamaya gittiler...

Bir anlamda, bu iki genel sekreterin, ihanetin son durağına teslimatları, PKK önderliğinde savaşan Kürdistan halkının, dolayısıyla devrimin zafedir.

Berxwedan okuyucusu S.

Berxwedan okuyucusu S.
İşgalci Faşist Sömürgeciler ve Uşakları Ülkemi Hemen Terketsin

Var.
Avrupa'daki çakallar ulu'sunlar. Hele bir de ülkede ulu'sunlar. Ama çakallar her yerde karşılarında arslanların kükremesini görecekler.

Sosuzlara kinim ve kahramanlara tutkum beni durduramaz kılıyor.

- Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!
- Yaşasın özgür Kürdistan!
- Ya ölüm ya özgür vatan!

Zora

geci askerler ne gündüz, ne de gece girebiliyorlar. Gerillalar buralarda gece gündüz rahatlıkla çalışmaya yapıyorlar.

Ben Kürdistanlı bir Süryaniyim. Tanıdığım çok Süryani şu anda ARGK saflarındadır.

Bazı aşiret reisleri korkudan şehir merkezlerine kaçmışlar, dışarı çıkmıyorlar.

Devlet yetkililerinin köy korucuları ailelerine başsağlığı diledikleri zaman tepki görüyorlar. Örneğin, "Asker ölünce şehit, bizimkilerin ise normal ölüm olarak görüyor-sunuz" diyorlar. Zaten devlet, korucu ailelerine vaaddettiği yardımı pirinç, şeker ve en çok 50.000 Türk lirası kadar yapıyor.

Şafakta uyandık, duyduk bir ses: Kötülerin, vatan topraklarını beş metellege satan şerefsiz vatan hainlerinin acı sonunu. "Hey kalleşler soyu, vatanımızı uğruna kahramanca savaşanları bizler unutmadık" diyor bu ses.

Faşist sömürgeciler, siz çakalsınız, hainsiniz, akbabasınız, nefretsiniz. Bütün dünyaya size, insan soyunun düşmanı barbar diyor. Ülkemi terkedin, adı barbarlar.

düşmanına karşı savaşmak dışında başka hiçbir görevleri kendilerini yükümlenemeler. Ancak, ihanetin genel sekreterleri teslim olmaya, Türk halkının düşmanına kan vermeye gittiler.

Rejimle pazarlıkları bittikten sonra sahneye çıkıp mesajlar sunmaları, sömürgeci rejimle birlikte başvurdukları alçağa bir aldatmaca oyunundan başka ne anlama gelebilir? Faşist Özal'ın tatlı-sert demecileri, eli halk kanına bulamış faşist Evren'in son anda atacağı kalkması, sadece oyunun sinsiliğini gösterir. Ayrıca, bu bayların Esenboğa havaalanında "yaka-paçça gözaltına alınmaları" olsa olsa senaryonun Esenboğa sahnesidir.

Öyle ya, bunlar komünist, sol alternatif ve burası da Türkiye!.. Evet, devrimci çıkışları dün olduğu gibi, bugün de ama daha aktifçe engellenmesi, halk muhalefet potansiyelinin eritilmesi, dolayısıyla Kürdistan sorununun ortadan kaldırılması için oynanacak istenen oyun, bu sahneleri gerektirdi. Bu nedenle Özal'ın, "Bu bir tertiptir, provokasyondur"; Evren'in ise, "Komünist partisi kurulamaz" türündeki sözlerle anlam vermekte hiç de zorlanmaz insan.

PKK-TC savaşını yakın-

Görüyorum: Vatan hainleri korkuda. Çakallar soyu, kaçmaya çalışıyor. İhanetçiler, inde. Ama karanlıklar dağılıyor. Bunu, ARGK savaşarak, şehitler vererek yarattı.

Birbuçuk ay ülkemiz Kürdistan'ı gezdim. ARGK, her yerde vuruyor. Halk her yerde PKK'yi konuşuyor.

Dersim'i tekrar üre köşesine kadar gezdim. Şu gerçekçi çok açık gördüm: Güneşe akın var. Direnişe, PKK'ye akın

Cezaevi Mektubu-Savaş Esirinden

Satırlarıma başlamadan önce selam eder yaşamınızda en güzel günlerin sizlerle olmasını diliyorum, sana eşine ve tüm dostlara en güzel yarınların gelmesi umuduyla başarılar, mutluluklar...

Sana uzun bir zamandan sonra yazıyorum. Nereden başlamam gerektiğini bilemiyorum. Buna rağmen sana bu birkaç satırda da olsa kendimi anlatabilmeyi isterdim. Sana kısmen kendimi anlatabilirsem bu satırlar benim için yeterli olursa da şu anda görevini yerine getirmiş sayılacaktır.

Bunu yazmakta gecikmem benden kaynaklanmıyor, bilesin. Malatyadan Antep L Tipi Cezaevine getirildim, mektubu ancak sana buradan yazma olanağım doğdu. Pek çok şeyden söz etmeden önce sana buraya gelişimi kısaca anlatayım. Biliyorsundur, ben '82 Ekim'nden beri Cezaevlerindedim. Önce Diyarbakır, ardından Adana askeri ve kapalı Cezaevinden sonra '85 Mart'ında Malatya'ya götürüldüm. Malatyada tek tip elbisenin kaldırılması ve belli hakların elde edilmesi için 14 günlük bir açlık grevi oldu. O açlık greviden sonra 32 kişiyle birlikte buraya getirildik. Biz buraya geldiğimizde de açlık grevi vardı. Bizim de katılımımızdan 6 gün sonra açlık grevi bitti ve hücrelerden dönderi kişilik koşullara verildi. Burada on arkadaşız. Ben,

H...G...F...G...ve A...G... arkadaşlarla bir koğuştaki kalıyorum. Y...D...O...E...ve 4 arkadaşta aynı koşullarda karşı karşıya kalıyoruz. Sabah saat 8.00'den akşam 16.30'a kadar kapılarımız açık ve yanyanayız. Koşullarımızda TV, kitap, dergi, gazete vb. geliyor. Ayrıca 15 günde bir görüşler yapıyoruz.

Bu cezaevinin Malatya Cezaevinden farklılığı, en büyük koşullarının dönder kişilik olması ve devletin gözünde "tehlikeli ve uslanmaz" diye görülen unsurların toplandığı özel tip (L tipi) bir cezaevi olmasıdır. Başka cezaevlerinden gönderilen siyasi hükümlülerin toplandığı bir cezaevi. Diğer cezaevlerinde bulunan birçok kural da burada yoktur. Bu anlamda biraz daha rahat diyebiliriz. (Bunu diğerlerine kıyaslayarak söylüyorum)

Bunlardan sonra sana günlük yaşamımıza da azda olsa değineyim. Sabah saat 8.00'de kapılarımız açılıyor isteyen sabah spor yapabilir. Bizler zamanımızı daha çok kitap, gazete ve piyasada satılan dergileri okumakla geçirmeye çalışıyoruz. Her koğuştaki kendi olanaklarımızla kurdüğümüz kitaplıklarımız var. Tek uğraşımız bunlardır. Bunlarla kendimizi geliştirmeyi ve gelişmeleri daha yakından takip etmeyi amaçlıyoruz. Bugün her ne kadar olanaklarımız sınırlı bulunsada gelişmelerden kopma-

maya, kendi ülke gerçekliğimize layık bir insan olmaya, bu alanda da olsak çalıştığımızı rahatlıkla söyleyebiliriz. Bugün çok büyük ve takip etmekte bir hayli zorlandığımız boyutlu gelişmeleri ve ilerlemeleri tek yanlı bilgi kaynağımız olan basından bu küçük pencereden gözleyebiliyoruz. Sizlerin sahip olduğu olanakların pek çoğundan yoksunuz. Bu yoksunluk elbette kişi olarak bizlerde bir karamsarlık veya umutsuzluk kaynağı olamaz. Böyle bir şeyi düşünmüyoruz. Düşündüğümüz tek şey bu gelişmeleri uzaktan bir seyirci olarak izleme konumunda bulunmamızdır. Günümüzün insanı her zaman toplumsal gelişmelerin merkezinde olmayı ve buna azami katkısını sunmayı amaçlar, onun dışında kalmayı kabullenmez ve hiçbir güç de insanı bunun dışında tutmayı başaramamaktadır. Cezaevinde olmakla fiili olarak birçok gelişmenin dışında kalmamıza yol açtıysa da, çağımızın bir insanı olmayı ve bunun gerekliliklerine yerine getirmeyi amaçlamak kadar doğal bir şey düşünülemez. Bu anlamda elbette bunun gerekliliklerine yerine getirmeyen birçok insan bulunmaktadır. Ama sözünü etmek istediğim, bunu yapabilen insanlardır. Ben de her arkadaş gibi bunu yapmaya ve zamanımı bu yönde yararlı hale getirmeye çalışıyorum. Bunun için haddinden

çok fazla mirasa ve öneyme sahibiz. Gelecek bizler için artık muğlak ve bulanık değil, gelecek net ve açıktır. Bu, bizlerin en büyük umut ve yaşam kaynağımızdır. Bu yaşam kaynağını gördükçe geçen ve geleceğimiz daha aydınlık ve canlı bir yaşama sahip çıkmaya ve ona daha büyük umutlarla sarılmamıza yol açmaktadır. Ülkemizde yeni bir yaşamın canlandırıldığına ve yaşatıldığına, tüm sert doğa koşullarına rağmen, yok edilememesine tanık olduk. Tasarlanan yaşamın ve insan tipini canlı hayat pratiğinde görerek, nasıl bir yaşam yolu seçmek gerektiğini öğrendik. Bundan dolayı yaşamın tüm zorluklarının karşısına, gelecek yaşamı ve aydınlığı temsil eden inançla yeni insan tipinin günümüzdeki ardılları olmaya çalışıyoruz. Bunun gerekliliklerini dışardaki ve içerdeki yaşam pratiğimizde yapıyoruz. Ve bugüne kadar da bunun doğru yaşam şekli olduğuna inanıyoruz. Bugüne kadar da bu insanın bir insanı olmaya çalıştım ve çalışıyorum.

Yakıcı bir yazdan sonra sonbaharın serinliğini yaşarken, önumümüzdeki günlerin ve gelecek için bizler için daha fazla zorluklarla dolu olabileceğini göstermektedir. Koşullar ne kadar zor olursa olsun, insanın yine de yaşam olanaklarını yaratarak, bu günlere geldiğini bilmekteyiz. Bu bizim geleceğe daha fazla güvenle bakmamıza yol açan bir gerçektir. Bu gerçeği her gün

benliğimizde duyarak yaşayacağız ve yaşamı yaşamır hale getirme yolunda insana yakışık değerleri kendi öz değerlerimiz olarak kabul etmeye devam edeceğiz...

Mektubunda ne kadar cezam kaldığını soruyorsun. Ben Adana'da yargılandım, önce 125-65/3'ten 20 yıl ceza aldım. Yargıtay bunu bozarak 168/1'den tekrar yirmi yıl ceza verdi. Bu yirmi yılın 8 yılını yatmam gerekir. 4 yıldır içerdedim. Yağ daha 4 yıl kalaçağım. Yine de belli olmaz bu daha fazla da olabilir. Çünkü, cezaevleri her zaman gelişmelere açık yerlerdir. İnfaz denilen kesim kolayca cezaevleri idarelerini yakılabilmektedir. Ama kesin olan şu an dört yıl daha yatacağımdır.

Satırlarıma yeniden yazmak umuduyla selam eder, gelecek aydınlık ve umut dolu günlerle yaşamınızda başarılar dilerim.

F..., Y..., H..., O... ve tüm arkadaşlarınız selamları var.

Esen kalın.

H. P.

Kürt Direnişinin Değerli Bayanlarına

Sizlerin, Kürt halkının bağimsızlık ve özgürlük mücadelesi saflarındaki çalışmalarını büyük bir ilgi ile takip ediyorum.

Yazdığım bu mesaj ile sizlerle olan dayanışmamı ve Kürt halkına duyduğum saygılarımı dile getirmek istiyorum.

Halkımızın yüzyıllardan beri özlemini çektiği mutlu, bağimsız ve özgür bir yaşamı için mücadele etmekteyiz.

Neden sizlere bu denli eziyet ve çile çektiliyorsunuz? İnsanlar o kadar ağır koşullarda yaşamayı, aileyi geçindirmek, günlük ekme bulabilmek için çarpınmaları yetmiyormuş gibi, açlık, sefalet ve hastalık o kadar insanın canını almaktadır.

Neden bu kadar acı çekiliyor ve gözyaşı akıtılıyor? Neden insanlar, güçlülüğe ve zenginliğe karşı olan çalgınlık içinde insanlığı yoketme çabası içindedir.

Değerli bayanlar, Benim anlayışına göre, dünyada ne savaş, ne baskı, ne sömürü ve ne de halklar arasında herhangi bir farklılık olmaydı. Çünkü, tüm dünya insanlığı kardeşdir.

Meşruluğunuz, halkımızı zafere götürecektir.

Selamlarımı iletir, başarılar dilerim.

Sieffield Reiche / Bochum

Kurdistan Press'in ahlaksızlığının bir örneği

BERXWEDAN'A

Günümüzde PKK önderliğinde gelişen gerilla savaşına karşıda ihanet ve usaklığın ne kadar arsızca TC faşizmine sarıldığını çok açık bir biçimde görmekteyiz.

Bu suçlu usak ve teslimiyetçilerden biri de Kurdistan Press'tir. Bu gazete sahipleri teşhir ve tecrit olmuşluklarını tannın bazı dürüst Kürt ozanları ve yazarları ile gidermeye çalışıyorlar. Dağıtımını yapmadıkları gazetelerinde "bomba haber" patlatarak gazetesinin trajini burjuva bir mantıkla yükseltebileceklerini hayal etmektedirler.

Kurdistan Press'te güya benimle "yeni" yapılan bir röportaj yayınlandı! Bu röportaj ne zaman venası yapıldı? Yaptığım röportaj ne zaman ve nasıl kamuoyuna yansıtıldı? K. Press ile yaptığım röportaj bir yıl öncesine dayanır. Ve ayrıca röportaj bir yıl sonra ve çarpıtılarak yayınlanmıştır. Bu da gösteriyor ki, PKK önderliğinde gelişen Kurdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, bu güçlere ciddi bir zorlanmayı yaşatıyor. "Suda boğulanın balığı sarılması" misali, eski röportajları ve bu röportajları çarpıtarak yayınlıyorlar. Beni, ERNK'li yoldaşlarım ve halkım içinde küçük düşürmeye ve onuruma oynamaya çalışıyorlar.

Yaptığım röportajda ben Kurdistan dağlarında savaşan

kahraman gerillalarımızı selamlarken, onlar gazetesinin yazar bozuntusunu ve düşkünlüklerini selamladığını ve çalışmalarında başarılar dilediğini yazmışlar. Ben 1974-75 yıllarında saz çalmaya başladığımı ve 1978'de 1 kaset doldurduğumu söylemişim, onlar 1975'te 2 kaset doldurduğumu yazmışlar. Ben, HUNERKOM ile ilişkimim var demişim, onlar isim vermeden ne idüğü güdüğü belirsiz, mülteci, yoz vb. tümünün ifadesi olabileceği Kürt ozanlarıyla ilişkimimin var olduğunu yazmışlar.

Kurdistan Press'e cevap verme gereğini dahi duymak istemezdim, ancak bu burjuva ayak oyunlarıyla birçok dürüst Kürt ozanını, yazar ve entellektüelinin iyiniyetlerini kullanarak kendilerine alet etmiş ve daha bu yöntemleri kullanmaya çalışacaklarını bildiğim için yazmak zorunda kaldım. Bu güçlerde de Kürt egemen sınıfların bir mantığı vardır: "Kürdün sırtını sıvazlasan, ona her istediğini yaptırırın." Bu mantık uzun yıllar egemen oldu. Ve küçümsemeyecek dercede olumsuz bir rol oynadı. Ancak bugün Kurdistan halkı, PKK gibi bir partiye, ERNK ve ARKG gibi savaş örgütlerine sahiptir. Kurdistan halkı her türlü sahteliği yerle bir ederek kendi kurtuluşunun temsilcileri yanında yerini almaktadır.

Tüm dürüst Kurdistan aydınlarının yeri ERNK bayrağı altındadır. Bugüne kadar haykırduğum türkülerde; zindan direnişlerini, Mazlumları ve ARKG komutanı Agitleri, Önderimiz APO'yu dile getirdim. Bu türkülerimde zikir ettiğim Mazlumlar, Agitler ve Apo hatta Hilvané, sömürgecilerin bedenlerine bir kurşun gibi saplandı. TC faşizmiyle ortak

Halkımız Kimliğine Yeniden Kavuşuyor

Ben, Fransa'da işçi olarak çalışan bir yurtseverim. Üç seneden beri ülkemden ve insanlarımızdan kopuk durumda kaldım. Ülkeme izine gitmeye karar verdim.

Kurdistan sınırlarına vardığımda durumun değişikliğini hemen farkettim. Birçok yerde aramaldardan geçtim. Şehrime vardıkdan bir gün sonra, beraberimde götürdüğüm Serxwebün gazetesini dağıttım. Yalnız Serxwebün'lar yetmedi. Bir eziklik hissettim. Halktan çok istem vardı. Bende sadece 40 adet Serxwebün vardı. Bu kadar talebin olabileceğini tahmin etmemiştim. Öyle bir istem vardı ki, bin tane Serxwebün olsa, iki günde dağıtabilirdim.

O yörede, nereye gittiysen, hep Mustafa ÖMÜRÇAN arkadaşın kahramanlığından bahsediliyor, onun direnişleriyle övünüyorlardı. "Böyle yiğit insanlara canımızı feda edebiliriz" diyorlardı. Halk artık çekinmiyor, korkmuyor. Ve ihanetçilere, işbirlikçilere ki-

dil kullananlar bu kurşunları kendi bedenlerinde görüyorlar. Diyeceğim şu: Baylar kendinizi faşizme siper etmeyin; sazımız, sözümüz sizleri verem etmesin.

— Biji Serok APO!

— Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!

Ozan Dilgeş
16.10.1987

ni vardı. Bunların cezalandırılmalarını istiyordum.

Duyduğum bir başka olay da şu: Antep'in Araban kazasında sömürgecilerle arkadaşlar arasında çıkan çatışmada 6 asker öldürülmüş; 1 arkadaş da şehit düşmüş. Halk bu çatışmadaki üstünlükle de gurur duyuyordu. Halk hemen hemen tüm eylemlerden haberdardır.

Bir askerle konuştum, şöyle anlatıyordu: "Kardeşim benim şurda 80 günüm kaldı. Bu sürede ölmesem ne mutlu bana. Bizim bir başcavuzumuz var, kendisi askerlerin içinde yatıyor, beni de kendi yerinde yatırıyor. Onun için çok korkuyorum."

Yine, o köylerde bir kız kaçırılmış. Kız, kaçırılanların elinden kurtularak karakola şikayete gitmiş. Kız karakola girer girmez, karakolda bulunan birkaç asker hemen bayılmış... Buna benzer daha anlatılacak çok şey vardı.

Fransa'dan
ERNK taraftarı C.

Zaman zaman Türkiye'de nelerin olup bittiğini okuyucularımıza duyuruyoruz. Tabii, Türkiye'de ne tür gelişmelerin olduğunu bizi yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle buradaki gelişmeleri de izlememiz gerekir.

Türkiye'de bazı gelişmelerin olduğunda herkes hemfikir. Fakat bunun sonuçlarının nelere yol açacağı konusunda değerlendirmeler farklılık gösteriyor. Biz, burada olayların gerçek yönleri üzerinde durmak istiyoruz. Bazı güncel gelişmeler çerçevesinde, giderilememiş kazan ve kendisini gündemleştiren olaylar üzerinde duracağız.

12 Eylül ardından Türkiye'de oluşturulan ve faşizmin ağırlığını hissettirdiği ortam dağılıyor. Bunun yerine, düzeni kurtarmak için sağdan-soldan yamalyorlar. Faşist Türk sömürgecileri ömürlerini daha da uzatmak için yoğun çaba harcıyorlar. Bunlar, sorunları aşma veya onları çözmeye temeline olmayıp, maskeleyen yönelik girişimlerdir. Bugünkü rejimin, bütün partileriyle, hatta legalleştirilecek olan TBKP'yle bile, bu sorunları çözmeye ve bu temelde kitlelere verebileceği en küçük bir olumlu iş bile kalmamıştır. Daha başka ülkelerde görüldüğü gibi, çeşitli manevralara giren rejim ömrünü uzatması da mümkün görülmemektedir. Bir Filipinler'de, bir Haiti'de yapılan değişiklikler geçici de olsa tuttu. Ama, Türkiye açısından aynı şeyler geçerli değil. Çünkü rejim her taraftan bir tikanlığı yaşıyor.

Ekonomik Bunalım Derinleşiyor

24 Ocak kararlarının uygulanması ile birlikte, Türkiye ekonomisinin bunalımdan kurtulacağı bekleniyordu. Buna göre rejimde de gerekli değişiklikler yapıldı. Faşist askeri darbe işbaşına getirildi; içte tüketim kısırlarık satışına (ihracata) ağırlık verildi. Başlangıçta dış satımda çeşitli ülkelerin sıkışıklığından da yararlanılarak bir artış meydana gelmişse de, günümüzde bu büyük oranda düşmüştür. Yani, bu dış satımın büyük bir bölümünün de hayali ihracat olduğu açığa çıkmıştır.

Bugün Türkiye'de yaşanan ekonomik bunalım, görüldüğünden de daha derindir. Enflasyon resmi rakamlarda bile %50'yi bulmuştur. Gerçekte ise bunun daha üst rakamlarda olduğu bilinmektedir. Ekonominin içinde bulunduğu durum dikkate alındığında, enflasyonda önümüzdeki günlerde de yükselme bekleniyor.

Bu durumda yeni zam paketlerinin açılması da gündeme giriyor. İşçi ücretleri çok düşük bir seviyede kahrken, fiyatlardaki artış %50 ile %100 arasında değişmektedir. Bu durumda, halkın yoksullaşması ise daha da arttı. Zaman zaman gazetelerin sayfalarına da yansdığı gibi, birçok aile günlük besin olarak sadece ekmele yetinmekte. Hatta, birçokunun eline bu bile geçmemektedir.

İşsizlik oranı yükselmekte.

Türkiye'de Neler Oluyor?

Hergün binlerce genç bu işsizler ordusunun saflarına kaymaktadır. Yeni iş imkanları açılmadığı gibi, var olan birçok işyeri de kapanmakta. Bu ise, mevcut işsiz sayısına yeni katılmaları da birlikte getirmektedir.

Evren-Özal iktidarı, bir avuç vurguncu ve tekelcinin palazlanmasına büyük bir olanak açtı. Halktaki yoksullaşmaya ters bir şekilde, bir avuç tekelcinin zenginleşmesi de o oranda artmaktadır. İhracat adı altında birçok tüccar yeni vurgunlar vermekte. Hayali ihracat yaparak, büyük oranda teşvik primi almaktadır. Bu ise, bir avuç tekelcinin, vurgunlarını daha da arttırmasını birlikte getiriyor.

Türkiye'nin dış borçları son açıklanan rakamlara göre 37 milyar dolar tutarındadır. 1988 yılı içerisinde 6,5 milyar dolar tutarında bir borç ödemesinin yapılması gerekiyor. Türkiye'nin yıllık gayri safi milli hasılası ise, bu borcun ödenmesine yetmemektedir. Zaten şimdiye kadar yapılan borcu borçla ödemektir. 1988 yılı içerisindeki dış borçlarını ödemek için de, Türkiye'nin yeni borç bulması gerekiyor. Bu, yeni borçlanmalara gitme anlamına da geliyor. Özal hükümeti borçları erteleme yoluna gitmek istiyor. Fakat bunda herhangi bir sonuç almış değil. Yeni borçlar bulunmazsa, önemli sorunlar da ortaya çıkacaktır. Dış borç bulunsu da, mevcut dış borç oranı bile, ağır bir ekonomik yükü birlikte getirecektir. Yani, rejimin bu çıkmaz aşması mümkün görünmemektedir.

Günlük kur ayarlamaları biçiminde devam ettirilen devalasyon sonucu ise, Türk parasının değeri çok büyük oranda düştü. Bu paranın alım gücü bir yıl öncesine göre %200-300 arasında düştü.

Bütün bunlar dikkate alındığında, rejimin ağır ekonomik bunalım aşması öyle kolay bir şey olarak görülmemektedir. Tam tersine, önümüzdeki günler, özellikle de 1988 yılı bu konuda tam bir çöküşü birlikte getirecektir.

İnfan demokrasiye geçiş olarak yansıtılırsa da, esasta rejimin, yaşadığı krizi aşmaya yönelik girişimlerdir. Rejimin faşist yüzünü maskeleyerek, örtmeye çalışıyorlar. Evren-Özal klifi, mevcut durumu ile rejimin geleceği açısından yeterli bir güvenceyi vermemekte. Kürdistan sorunu, ekonomik bunalım ve daha birçok sorun bu klingen işlemeyle birlikte getirilmiştir.

Seçimlerde ANAP'ın yeniden iktidara gelmesi kesin olarak ortaya çıkmasına rağmen, hükümetin bütün sorunlarını çözdüğü anlamına gelmez. ANAP 5 yıllık bir süre daha hükümet olacak. Ancak mevcut gelişmeler, bu konuda daha kısa sürede de bazı değişikliklerin meydana gelebileceği konusunda belli ipuçları vermektedir. Ama bunun nasıl oluşacağı konusunda şimdiden kesin birşey söyleyemeyiz. Hemen bir noktayı daha belirtmekte yarar var. ANAP olsun veya diğer partiler olsun, mevcut sorunları çözecek güce değildir. Zaten programları birbirinin benzeri. Bu nedenle alternatif diye öne sürülenler de fazla bir rağbet görmemiştir.

Son olarak, TBKP adını alan TKP'nin yasallaştırılması için, iki partinin, TIP ve TKP'nin genel sekreterleri, Türkiye'ye döndü. Rejim bunu da bir emniyet sübabı olarak geliştiriyor. Özellikle de Kürdistan'da meydana gelen gelişmelere karşı ve AET ülkelerine, demokrasiye geçtim demek için TKP'nin yasallaştırılması isteniyor. 1982'den bu yana hazırlanan senaryo, seçimlere kısa bir süre kala uygulanmaya başlandı. Her ne kadar iki partinin genel sekreterleri gözünlüne alınmış olsa da, bunun da senaryonun bir gereği olduğu bilinmektedir.

TKP'nin bu şekilde yasallaştırılmak istenmesi, rejimin zayıflığının bir belgesidir. Çünkü, hiçbir etkinliği kalmamış olan ve tam bir mevta haline gelmiş olan bu güce yeniden can verme çabaları, aynı zamanda rejimin de canlanma

çabasıdır. Çünkü, rejimin tükenişi ile bu güçlerin tükenişi birbirine çok sıkı bir şekilde bağlı olan gelişmelerdir. Seçimlerin ardından dönem genel sekreterlerin serbest bi-

rakılacağı ve yasal bir TKP'nin, rejimin yaşatılması çabalarına katılmak için kurulacağı tahmin ediliyor. Yapılan işbirliği ve görüşmelerin sonucu bunu gerektiriyor.

Rejimin yaptığı bu yeni girişimlere rağmen, siyasal krizden aşması ve yeni alternatif muhalefetler ortaya çıkartıp kitleleri peşinden sürüklemesi mümkün görünmemektedir.

Kitlelerin Rejime Karşı Muhalefeti Artıyor

12 Eylül faşist darbesinin ardından yoğun bir baskı altında tutulan kitlelerin, bu çeperi parçalamaya başladıkları ve grev, gösteri biçiminde tepkilerini rejime karşı ortaya koydukları görülmektedir. Gençlik hareketleri, işçi grevleri, cezaevlerindeki direnişlerle

mek isteyen işverenin bu girişimine karşı işçiler daha yüksek ücret talep ediyorlar.

İşçi grevlerinde meydana gelen artışın yanısıra, cezaevleriyle dayanışma hareketi çerçevesinde, tutuklu aileleri ve yakınlarının ağırlıklı olarak cezaevlerindeki direnişlerin desteklenmesinde önemli bir rol oynuyorlar.

Rejime karşı büyük bir tepkisi bulunan kitleler, yoğun bir hareketlilik içerisinde bulunmasına rağmen, devrimci bir çıkışın Türkiye'de ortaya çıkmasından dolayı, daha önemli siyasal hareketleri geliştirememekte, grev, gösteri boyutunu aşmamaktadır.

Faşist rejimin ortaya çıkardığı derin çöküş, yoksullaşma kitleleri birçok yönden etkilemekte, bunalım ortaya çıkarmaktadır. Yoksullaşma kitleleri rejime karşı büyük bir kin beslemesine rağmen, bunu doğru bir kanala aktarama-

Migros grevindeki işçiler

dayanışma hareketleri vb. birçok gelişme, bu konuda belli bir hareketliliğin var olduğunu göstermektedir.

İkinci Boğaz Köprüsü inşaatında çalışan işçilerin işi bırakmaları, Migros grevi, deri işçilerinin grevi, nakliye işçilerinin grevi ve DMO Basın Müessesinde çalışan işçilerin grevi ise aylar içerisinde devam eden işçi eylemleridir.

Ücret artışı ve bazı sosyal hakların verilmesini talep eden bu grevler, işverenin bütün saldırılarına rağmen devam ediyor ve bazıları da başarı ile sonuçlanıyor.

Polis, işverenlerle birlikte, işçiler üzerinde baskıya ağırlık vererek, grevleri bastırma istiyor. Migros'ta greve bulunan işçilerin toplantılarına polisler de katılıyor, baskı oluşturuyorlar. Yine, işverenle sendikaların yürüttüğü görüşmelere de polis katılıyor. Bu baskılara boyun eğmeyen işçiler, grevlerini kararlılıkla sürdürüyorlar.

DMO Basın Müessesinde yaklaşık 4 aydır sürdürülen ve 158 işçinin katıldığı grev, anlaşma sağlanması sonucu sona erdi. Bu grevi kırmak amacı ile devlet makbuz, bilet vb. gibi daha önce DMO'da bastırılan malzemeleri başka yerden temin yoluna gitmiştir. Bu grev kırıcılığı girişimlerine rağmen, işçilerin kararlılığı başarıya ulaşmıştır.

SACE Elektrik San. A. Ş.'nde 9 Kasım günü 85 işçi greve gitti. 8 Haziran'dan bu yana işverenle sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinin sonuç vermemesi üzerine greve gidildi. Çok düşük bir ücret ver-

maktadır.

2000'e Doğru dergisinin yaptığı bir araştırmaya göre, geçim sıkıntısı ve yoksullaşmadan dolayı intihar olaylarında önemli bir artış meydana gelmiştir. 12 Eylül faşist rejiminin yarattığı derin bunalım karşısında bir çıkış bulamayan işsiz kalan, iş bulamayan ve yoksul insanların intihar olayları daha sık görülmeye başlandı. Gazetelerin sayfalarında bu tür manzaralara sık sık rastlamamız da bir tesadüf değil. Bazı insanları bu yola sürükleyen, rejimin yarattığı yoksulluk, bunalım ve yozlaşmadır.

Türkiye'de Derin Çöküş, Devrimci Kılıcı Zorunlu Kılıyor

Son aylar içerisinde meydana gelen bazı önemli gelişmelerden kısa örnekler sunduk. Bunlardan çıkarılacak bir tek sonuç var. 12 Eylül faşist rejimi bugün varlığını devrimci bir çıkışın Türkiye'de gelişmemesinden dolayı sürdürüyor. Yoksa, bu rejimin bir gün bile ayakta kalması sağlanacak nedenleri yok.

Kitlelerde artan yoksullaşma, rejimin sömürü ve baskıları, faşist düzene karşı kinlenir daha da arttırıyor. Nitekim birçok biçimde bu tepkilerini dile getiriyorlar. Bu devrimci bir önderliğe kavuştuğunda daha güçlü bir hareket olarak gelişebilecek ve rejimi derinden sarsacaktır. Rejimin kendi içerisinde, ömrünü uzatmaya yönelik olarak yaptığı düzenlemeler de bu gerçeği değiştiremez.

28 KASIM 1987

Pahalılığı protesto

Kendini yaktı

İhracatçıların protesto gösterisi...
Kendini yaktı...
Pahalılık, yaşamı çekilmez hale getiriyor

Ekmeğe zam

Semti ZAVRAN

İŞÇİLERİN DEĞERİNE KARŞI...
Ekmeğe zam...
Zevrin 3 bin liraya çıktı

Siyasal Manevralar Rejimi Kurtaramayacak

6 Eylül referandumu ardından, erken seçim gündeme geldi. Bu gelişmeler rejim tara-

çabasıdır. Çünkü, rejimin tükenişi ile bu güçlerin tükenişi birbirine çok sıkı bir şekilde bağlı olan gelişmelerdir. Seçimlerin ardından dönem genel sekreterlerin serbest bi-

Baştarafı 1. sayfada

1920'de doğan TKP, sosyalizm inanan insanların birliği olmadı. Tam aksine emperyalist işgal karşısında Bolşevizm kurtarıcılığın tutkun milliyetçi aydınların birliği oldu. Daha doğusunda M. Kemal'i devrimci, kemalist hareketinde milli burjuva hareketi görme yanılgısıyla hareket ederek, onunla cephe kurma yanılgısı içinde oldu, yine bir zaaf olan yanılgılarının bedelini, önderleri, M. Kemal tarafından Karadeniz'de boğdurulmakla ödediler.

Kemalist hareket, halk hareketinin gücüne dayanarak yükseldi. Hiçbir zaman ciddi bir örgüt haline gelmeyen TKP, halk potansiyelini değerlendirmenin ciddiyetini, anlayış ve gücü içinde hiç olmadı. Savundukları, kemalist hareket tarafından savunulunca, hızla kemalizmin safalarına transfer oldular. Hem de en alçakça biçimleriyle.

Kemalist ideoloji, burjuvazi adına sınıfsızlığı işler. TKP için en gerekli zamanda yapılan değerlendirmelerde sınıf yoktur. 1925'te Şefik Hüsnü ve Şevket Süreyya, Türkiye'de proletaryanın gelişmediğini, kemalizmin milli bir hareket olarak desteklenmesini program ilkesi haline getirdiler.

TKP için Kürt halkının ulusal sorunu diye bir şey hiçbir zaman olmadı. 1925 Şeyh Sait ayaklanmasına "yobazlar hareketi, emperyalizmin şifkirtması, kemalist medeniyete karşı eşkıya hareketi" çağrısıyla ilk karşı çıkan güçlerin başında TKP geldi.

TKP, Komintern (3. Enternasyonal)'in en tutucu ve milliyetçi partisi oldu. Enternasyonal, TKP'yi "2. Enternasyonal hattında olmakla, Struvecilikle" suçladı. TKP bu suçlamadan gurur duydu.

Çok geçmeden kemalist safalara akın başladı. Önce Şevket Süreyya Aydemir, Burhan Belge, İsmail Hüsrev'den sonra TKP Genel Sekreteri Vedat Nedim Tör, ellerindeki tüm belgeleri Kemalizme sundular. TKP'nin 3. Enternasyonal bürosu kuryesi de uzun yıllar bu görevinde Kemalizme ajalık yapacaktır. İhanetçiler, kemalizmin ideolojisini oluşturacak, en önemli kemalist kurumların başına getirilecek ve kemalizmin solu ideolojik, politik, örgütsel olarak ekrate etmenin kadroluğunu yapacaklardır. 1932 ile artık uluslararası alanda sesi çıkmayan TKP'nin 1935'te Komintern için varlığı fiilen bitecektir.

Türkiye'de Türk aydınların rejime muhalefeti, rejimden iyimevki almanın yolu olmaktadır. Bu geleneği 1800'lerde Türk aydınlarının babası sayılan Namık Kemal ve Şinasieler başlattılar. 1870'te tüm padişahın kapıkulu, devletin azgın kadroları oldular. 1897'de Abdulhamid'in geliştirdiği tasfiyecilik hareketi yüzde yüz ürün verdi. Avrupa'ya giden politik mültecilerin tümü, Abdulhamid'in yeğeni Ahmet Cellalettin Paşa tarafından bir araya getirilerek, devlet kadroları ve elçiliklerin ajam du-

İhanet Durağında, Valizleriyle Bekleyen İşbirlikçi Kürt Milliyetçilerinin Sonu Hüsrana Olacaktır

rumuna geldiler.

Gelenekleşen Türkiye solculuğunun devlette bütünleşmesinin öncülüğünü sürekli TKP yaptı. 1980'le TKP'nin hemen devlette bütünleşmesinin koşulları yoktu. Çünkü, muhalefette devlet adına hareket eden güç lazımdı. TKP, bu görevi eksiksiz yerine getirdi.

Bunun en belirgin örneği Sol Birlik'tir. Sol Birlik'i oluşturan güçler, ayrı ayrı olsalar da daha 1980 12 Eylül faşist darbесinin hemen ardından, doğrudan karşı-devrimin kazanımlarına dayanarak, devrimci güçlerin güç kaybetmesinden ve içinde buldukları zor durumdan yararlanarak, faşizmin programı dahilinde reformist bir sol yaratma çalışması yürütmüşlerdir.

Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın planlı dönüşleri, tarihi bilinen Türkiye güdümü solculuğunun, bilinen tarihinin zorunlu tasfiyecilik ve ihanet durağı oldu.

Türk sömürgeci burjuvazisi, sınıf egemenliğini garantiye almak istiyor. Bu amaçla rejimin karakterinde kendisi ile uzlaşan aydu bir sol yaratmak istiyor. TKP, "proletarya zoru"nu tarihe havale ederek, devrimi ve illegal örgütlenmeyi yadsıyarak, "Misak-ı Milli"yi ve burjuva parlamentoculuğunu kutsayarak, faşist burjuvazinin oyununa ortak olmuştur.

Oyun çok açıktır. Vedat Nedim Tör'lük oynuyor. Nedim Tör'ün açıklamalarıyla 1927'de komünist ifşaata yapıldı. Göstermelik mahkemeler düzenlendi, "babacan hakimlerin" hakikatı gören demokratik yargulamaları ile önce TKP'liler küçük cezaların ardından, kemalist yöntemin çok önemli kademelerinde yer aldılar.

Faşist rejimin uzmanları basını ile TKP, TİP vb. 'leriyle "sol en iyi nasıl terbiye edilecek", "illegal örgütlenmeler yasal zemine nasıl çekilecek", "kitle muhalefeti nasıl legal partilere kanalize edilecek", "politik mülteciler nasıl geri getirilecek", "kime ne görev verilecek" vb. konuları en ince detayına kadar planlamaktadırlar.

Türk burjuvazisi akıllı ve deneyimlidir. Kendinden emin. "En uşak TKP'yi nasıl yaşatacak", bunun hesaplarını yapıyor. Sadece örgütlü olarak bu ihanetin içinde olanlar değil, salt Türkiye solculuğunun TKP ve izleyicilerinde zıveye ulaşan tasfiyeciliği sonucu örgütsüz kalan yüzlerce "devrimci" bu yumaşık ihanet trenine bindirilmeye hazırlanıyor. Türk burjuvazisi "Milli Hakimiyet Cephesi"ni tamamlıyor.

İhanetin diğer yolcuları: Kürt işbirlikçi-reformist milliyetçileri

Açık olan gerçek şudur: Bu ihanet batağının en önemli hedefi Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve örgütlü ön-

cülüğünün silahlı mücadelesinin tasfiye edilmesidir. Türk burjuvazisi, yasal olmayan karşı bir yasal duvar oluşturmak, bununla silahlı mücadele ve devrimci örgütlenmeyi tasfiye etmek istiyor.

Bu ihanette en fazla rol atfedilen güçlerin başında Kürdistan küçük-burjuva reformist güçleri geliyor. Bunlar bellidir. Bunlara çağrı yapılıyor. TKSP, Peşeng, Kürdistan Press vb. 'leri... Çirkin pazarlıklar oluyor. Yazılanlar, çizilenler, eylemler, davranışlarla bu pazarlık sürmekte-dir.

Burjuvazi kesin sınırlar çizmemişse de, istemlerindeki esneklik sınırdır: "Misak-ı Milli'ye hiçbir şekilde kasdedilmeyecek", "bağımsızlık istenmeyecek", "silahlı mücadele uzun durulacak", "diğer Kürdistan parçaları ve otonomi öne alınacak", "burjuvazinin çizdiği parlamento ve dernek sınırları içinde hareket edilecek", "PKK ve terörüne karşı olunacak". Bunlar karşılığında alınacak —o da kesin değil—Kürtçe dergi yayını ve devlet bürokrasisi içinde palazlanma olacaktır.

Faşizm, Türkiye demokratik devrimi ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı, Türkiye ve Kürdistan'dan yasal sonucu oluşturuyor. Düzenin sınırları içinde onlara anırım hakkı verirken, devrimci mücadeleye de demokratik adına saldıracak.

Kürdistan küçük-burjuva politikacılığın bu omursuz rolü nasıl kabul ediyor?

Bu sınıfın, ya da politik öncülüğüne soyunanların tarihi yuduluk tarihidir. Sorun, Abdulhamid dönemine kadar uzatılabilir.

Feodal-burjuva Kürt aydın tipi bu dönemin ürünüdür. Abdulhamid'in Zedegan okulları (1892) ve Hamidiye Alayları uşak Kürt aydınların yetiştirme odakları oldular. Bunlar, feodal sınıftan dönüşme yarı-feodal karakterli feodal aristokrat aydınlarıdır.

İlk özberkliliği formüle edenler bunlar oldu. Yüce bağimsızlık amacı yerine çok dar özberkliliği talep geçirildi. Osmanlı terbiyesi ürününü vermişti. Bir kısmı işi azıttılar, doğrudan Türkiye örgütlenmesi ile bütünleştiler. Abdulah Cevdet ve İshak Sukuti'ler İttihat-ı Terakki'nin kurucusu bile olabildiler. Bir kısmı doğrudan inkarcılık ve uşaklığı tercih ederken, diğer bir kesimi Kürdistan sorununun çözümünü sürekli Türk burjuvazisinin yedek bir sorunu haline getirdi. Kürt Taali Cemiyeti'nin politik varlık ve talebinin başka türlü düşünmek olanaksız. Birinci emperyalist paylaşım savaşının tozu dumanı çoğu ülkenin aydınını bağımsızlığa iterken, Kürt aristokrat aydınların kemalistlerden bile medet umacak kadar alçakması, bir türlü İstanbul'dan ayrılmaması, cannavardan kaçır gibi bağımsızlık talep ve mücadelesinden kaçmasının başka izahı ola-

maz.

Kemalist egemenlik, Kürt küçük-burjuvazisinin bağımsızlığını daha arttırdı. Artık bağımsızlık onun için olanaksız bir şeydi. Kemalist eğitim ve olanaklar, kompradorlaşan Kürt feodallarının politik uyduları olan Kürt küçük-burjuvaları için siyasal talep, örgüt ve mücadele ancak izin verildiği oranda olabiliirdi. Ayakları üzerinde duramayan bu kesim, her politik alanda Türkiye'deki liberal ve reformist burjuva, küçük-burjuva sınıflarının yedeğinde var oldu.

Sınıf ve ulus kavgasının Türkiye ve Kürdistan tarihinde ne yüksek ivme kazandığı 1970'li yıllarda, Kürdistan küçük-burjuvazisinin bağımsızlık talebini ağzına alması ve sosyalist geçinmeye çalışması tümüyle sahtekarlıktı. Bağımsızlık, Kürdistan küçük-burjuvazisi için muğlak bir hedef, sosyalizm ise çıkılmazın ifadesiydi. Başka çıkış yolu bulunamayınca sosyalizme sarıldı. Gerçekte hiç inanmadı. İnsan inanmadığı şeyden kolay döner. Çünkü, her dönemin özünde inançsızlık vardır.

Özgürlük Yolu, DDK ve Rızgari vb. güçler, Türkiye'deki yasallık sınırlarına var güçleriyle yapıştılar. DDK, TSİP vb. şovenleri bile Kürdistan alanlarında gezdirme omursuzluğunu sergiledi. Pratiğin dersleri berraklaştıkça reformistlerin de açık çehreleri ortaya çıkmaya başladı. Parlamento ve dernekçiliğe tapınmak, PKK'de somutlaşan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve örgütlenmesinin düşmanlıktan başka izahı olamaz.

Kitlelerin ulusal kurtuluş mücadelesinin en fazla geliştiği 1979'da, UDG'nin DDK, ÖY ve KUK tarafından kurulması, bugünkü Sol Birlik'e atılan adımdı. Benzer birliği TKP, UDC adı altında örgütüyor ve bu reformist cephelerin Türk liberal burjuvazisinin himayesinde birleştirilmesi isteniyordu. Dönemin politik koşulları böylesi bir gelişmeye elvermedi.

Koşullar bir sınıfın ve ondan türemiş politik gücün pratiğini etkiler, fakat sınıfın niteliği değişmedikçe, eyleminin içeriği de değişmez uşak olan uşaklığa direnecek-tir.

Cephenin gerekli olduğu yerde ayrılık, direnmenin gerekli olduğu yerde teslimiyet, örgütleri korumamın gerekli olduğu yerde dağıtıcılığı ve tasfiyecilik: Kürdistan küçük-burjuvazisinin pratiği oldu.

PKK'ye, silahlı direniş Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne karşı içine girilen düşmanca tutum, otonomiye tapınma, tekrar reformcu imkanları yakalamayı ve bunun içinde en sefil kişiliği sergilemeyi sanat haline getiren TKSP, Peşeng vb. Kürdistan küçük-burjuva sosyalizmi, yine Türk reformculuğuna ve liberal burjuvazisine umut bağladılar. Bu defa onların

rolünü doğrudan Türkiye faşist burjuvazisi oynuyordu. Koşullar değişiyor, sınıflar rollerini bu koşullara uydurmak zorunda kalıyor.

Her şeyden önce politik alanı koşullandıran Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi vardı. Türk burjuvazisi için temel sorun Kürdistan Ulusal Bağımsızlık muhalefetine tasfiye edilmesiydi. Burjuvazi zorlandıkça, ulusal birlik temasını daha çok işledi. Reformist uşaklara gün doğdu. Koşulu vardı: Ulusal Kurtuluş Mücadelesine ve PKK'ye düşmanlık yapmak.

Sol Birlik bu düşmanlığın adı oldu. Başka bir deyimle Türkiye ve Kürdistan devrimci ulusal potansiyelini pazarlama şirketi oldu. Sahipleri kendilerini satışa çıkarmışlardı. Kerhen, Türk sömürgeciliği adına örgütlenen tasfiyeciler bir blokta Sol Birlik. Sol Birlik içinde yer alan Kürt reformist sosyalizmler böylesine ibret verici bir rol üstleniyorlardı.

Türk burjuva seçimlerinde benimsenen kuyrukçu rol, sömürgecilerin onayı ile alınan parlamento adaylıkları, basın vasıtasıyla yapılan işbirliği, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı yürütülen düşmanca faaliyetleri ortaklık, Avrupa'da emperyalist çevrelere yapılan uşaklık, özberkliliği açık savunma vd. pratikleri Kürt küçük-burjuva politikacılarının sömürgeci burjuvazi ile uzlaşma çabalarının somutuydu.

Devrim ve karşı-devrim arasında sıkıştıktıkça, bu halktan soyut güçler, gittikçe tercihlerini karşı-devrimden yana yaptılar. Nurettin Yılmaz örneği somut bir uyarıydı. Sol Birlik, birliği oluşturan güçlerin Türk burjuva alanına aktarılma örgütüdür. Türk burjuvazisi sadece TKP ile değil, aynı şekilde uzun süredir TKSP vd. hainlerle de pazarlık içindeydi.

Türk burjuvazisinin tereddütü, bu güçlerin rollerini oynayıp oynamayacakları konusundadır. Aksi durumda bu uşaklar çoktan valizlerini hazırlamışlardır. Efendi taşındığına göre uşak ardından gitmek zorundadır.

Çoktan girilen ihanet yolu- nun sonuna geliniştir. Şapka düşmüş kel görünmüştür. Halktan soyutlanmış bu iflah olmaz ihanetçiler, kendi pis ruhlarını faşizme teslim etmekle hakettikleri yere gidiyorlar. Bu siyasal cambazlar, olsa olsa kendi sınıf çıkarlarını sergilemektedirler. Onlar yanıldıkları gibi, faşist sömürgeci burjuvazi de yanılacaktır. Ölü cesetlerin kokusu kendilerini boğacaktır. Uşaklar, dönemler, asil yüzlerini sergilemekle, kendi pratikleriyle ulusal bağımsızlık hattının doğruluğunu ve zaferini kabul etmekte-diler.

Her halk gibi Kürdistan halkı da ihaneti affetmeyecektir. Düşman blokundaki her netleşme, ulusal kurtuluş ve sosyalizm yolunda halkımızın daha güv ve inatçı mücadelesinin kabarmasına yol açacak, her ihanet karşısında direnişi bulacaktır. Bu defa onların

KÜRDİSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - IV

Kemalist Devlet ve Kürdistan

1914-18 paylaşım savaşında Alman emperyalizminin ortağı olan Osmanlı İmparatorluğu yenildi ve dağıldı. İmparatorluk toprakları İngiliz, Fransız ve İtalyan emperyalist ordularınca işgal edildi. İşgal edilen alanların başında Kürdistan geldi. Çünkü, daha savaşın çok önce, emperyalistlerin en önemli hedeflerinden biri Kürdistan'dı. Kürdistan'ın çıkarılmaya başlanan petrolü, zengin uluşım, su potansiyeli ve stratejik konumu, emperyalist devletlerin iştahını kabartıyordu. Daha 1916'te Gizli Sykos-Picot Antlaşması ile İngilizler, Fransızlar ve Ruslar Kürdistan'ı paylaşmaya karar veriyorlardı. Emperyalist savaş sonunda Güney Kürdistan Fransız ve İngilizler, Doğu Kürdistan büyük oranda İngilizler, Kuzey Kürdistan da kısmen Fransızlar ve İtalyanlar tarafından işgal edilir.

Kemalist hareket 1919'da gelişir. Kemalist hareket, İttihat-ı Terakki paşalarının önderliğinde gelişir. Osmanlı kurumlarına ve Anadolu'da konumlanan Osmanlı ordusuna dayandı. Asıl olarak da Anadolu halk hareketi, Kürt halkının gücü ve yeni gerçekleşen Sovyet Cumhuriyetinin maddi ve manevi desteğine dayanarak iktidar olan anti-sosyalist, anti-demokratik sömürgeci, ırkçı, toprak ağası ve komprador burjuva diktatörlüğü oldu.

Kemalizmin, emperyalizmle çelişkisi, demokratik milli burjuvazinin çelişkisi değildi. Paylaşım üzerinde çelişkisi oldu. Emperyalizmle çelişkisi Yunan, Ermeni ve Kürt halkları ile ilgili politika konusunda oldu. Erzurum ve Sivas Kongrelerinde, kemalist paşalar, Rum ve Ermeni burjuvazisine karşı üstün tutumları için emperyalizmin mandası olmayı karar altına alacaklardı. 1921'de İstanbul komprador burjuvazisi ile birleşecek, 1921 Londra konferansı'nda emperyalizme peşkes çekeceklerdi.

Emperyalist ülkeler, Türkiye'yi işgallerinde ciddi olmayacaklar, karakterini bildikleri kemalist harekete destek olacaklardı. Yunan adalarında gözü olan İtalyanlar, İngilizlerle bu çelişkilerinden dolayı kemalist harekete silah yardımı yapacaklardı. 1921 Ankara Antlaşması ile Fransızlar, Kürdistan'ın paylaşımı üzerinde kemalist hareketle uyusacak, uçak dahil çok miktarda silah bağışlayacaklardı. Böylece kemalistler, emperyalizmin bile desteğe isteksiz olduğu, içten bunalmış geçiren zayıf Yunan ordularını yenecek, tecrit Ermenistan'ı daha da darbeleyecekti. Direnme halinde Kürt halkı ise bir bekleyiş halindedir. Bunun nedenlerine değineceğiz.

Devrimini yeni gerçekleştiren Sosyalist Sovyet Halkları, Kürdistan işgallerinden kaçınmak için kemalist harekete her yönlü destekleyecekti. Bu destek zorunluluğu Kemalizmin karakterine bağlı değildi. Bu nedenle Sovyet yardımlarına dayanarak Kemalizmi aklamaya çalışmak bilim ve pratikçe çelişir.

Kemalist hareket, bu koşullarda, hem sosyalizm hem de emperyalizmden yararlanarak, Anadolu halk hareketini ve bütün siyasi rakiplerini katliamlar ve komplolarla devre dışı bırakarak, Yunan (Rum), Ermeni ve Kürt halklarını katliamlardan geçirecek devlet oldu.

Gelelim Kemalizmin Kürdistan programına. Kemalist burjuvazi, emperyalizmle anlaşarak Kürdistan'ın en büyük parçasına egemen oldu. 1921'de Fransızlarla anlaşta. 24 Temmuz 1923 Lozan Antlaşması ile İngilizlerle anlaşta. Musul hariç, 1926 Bağdat Antlaşması ile Kürdistan'ın statükosu üzerinde kesin anlaşmaya vardı. 1928-29'da Fransızlarla sınırları tekrar düzenledi. 1930'da Ağrı direnmesini arkadan kuşatma karşılığında Küçük Ağrı Dağı bölgesini İran'a bırakacak, 1937 Sadabad Antlaşması ile Doğu sınırlarını da kesinleştirecekti.

Kemalizmin Kürdistan politikasını özü "Ulusal And" olan "Misak-ı Milli" ciliktir. Defalarca verildi. Yine bilindiği. Çünkü, dünya örneği yoktur. 1919'da karar altına alınan Misak-ı Milli'nin Mustafa Kemal'in cümleleriyle anlamı şudur: "Hüddud-u Milli'miz nedir? Türklerle ve mukaderattımızla teşriki-i mesa-i etmiş olan Kürtlerle müşkun olan mahaller, bizim hüddud-u millimiz dahilinde kalmak lazım gelir mi? Hayır pek vasi olur.... Misak-ı Milli'mizde muayyen ve müsbet bir hat yoktur, kuvvet ve kudretimizle tespit edeceğimiz hatt-ı hüddud olacaktır" (Meclis Gizli Oturumları s. 281)

Emperyalizmle işbirliği içinde oluşturulan bu ırkçı ve sömürgeci program, Turancılığın kemalizme tezahürüdür. Bu program 1920'lerin TKP'sinden günümüze dek Türk solculuğunun da programı olmuştur.

Misak-ı Milli, Kürt halkını inkar etmektedir. Buna göre Kürdistan ve Kürt halkı yoktur. Misak-ı Milli sınırları içinde sınıfsız, arı, tek kütile vardır. O da Türk ırkıdır. Buna karşı çıkan Misak-ı Milli'yi hedefler. O zamanda katliamlar meşru olur.

Kürdistan'da göçleri incelerken bu gerçekliği ölçüt alacağız. Çünkü, katliam, göç ve asimilasyon, kemalist egemenliğin Kürdistan'daki politikasını tanımlayan üç temel ögedir.

1920-30 Dönemi ve Kürdistan'da Göçler

Emperyalist işgal ve kemalist egemenliği Kürt halkı sessiz karşılamadı. Kürdistan genelinde yarı özgür ve topyekün direnme bir konum vardır. Güney Kürdistan'da Süleymaniye'den Zaxo'ya kadarki alanda aşiretler direnme halindedir. Şeyh Mahmut Berzenci önderlik etmektedir. Doğu Kürdistan'da, Simko'nun yanı sıra geniş alanda aşiretler direnme durumundadır. Büyük alanları işgal dışında kalan Kuzey-Batı Kürdistan topyekün ayaklanmaya gebecektir. Fakat merkezi bir örgütlenme ve program yoktur. Parçalar arasında kopukluk vardır. Toplumun egemenleri, işgalci emperyalistlerle uzlaşma peşindedir. 18 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşmasına umut bağlanmaktadır. Bu antlaşmaya göre emperyalist galip devletlerin himavesinde mandatar Kürdistan ve Ermenistan devletleri planlanıyor. Ancak planlayıcı emperyalistler bile, antlaşmalarına riayet etmiyor.

Kürt Taali Cemiyeti'nde biriken aristokrat aydınlar, ellerinde Kürdistan haritası, emperyalist elçilerin ve işgal ordusu komutanlarının kaptırlarını arşınlıyorlar. Tıpkı İttihat-ı Terakki rejimi gibi, kemalist harekete de umut bağlayanları az değil.

M. Kemal, Kürt egemenlerinin bu konumundan ve tutarsızlığından yararlanıyor, kendilerinin yarattığı Ermeni ve Kürt egemen sınıflarındaki çelişkileri derinleştiriyor. Kemalist hareket toparlanmasını Kürdistan'da yapıyor. Erzurum ve Sivas kongrelerinde Kürt ağalarının çoğunu yarıya çekiyor. Bir yerde, önemli sayıda Kürt ağasıyla Hamidiye Alayları geleneğini sürdürüyor.

Kuzey-Batı Kürdistan'da tümüyle boşluk olmasın ve halk silahlı olmasına rağmen, topluma öncülük etme durumundaki egemen sınıf bir birlik yaratamaz. Aydın kesimi -ki bunların çoğu feodal kökenli egemen sınıflardır- kemalizme kanar. Yusup Ziya'dan Hasan Hayri'ye kadar olanları kemalist mecliste yer alırlar. Türk meclisinde sadece Kürt hakim sınıf temsilcileri değil, küçük-burjuva muhalefet vardır. Henüz güçlü olmayan Kemalizmin mantığı yansıtır bu durum. Kemalizm güçlendikçe muhaliflerini tek tek eleyecekti.

Kemalizmin Kürdistan politikası ilk günden nettir. Kürt hakim sınıfı, Kemalizm, Sevr ve direnme arasında tercihsiz kalır. Kemalizmin yayılma eğilimi sezilir. 1920 Koçgiri direnmesi ve ardından gelişen katliam, Kemalizmin Kürt halkına biçtiği değeri netleştirir. 1923'e gelindiğinde Kemalizm, muhaliflerini tümüyle tasfiye etmiş, emperyalistlerle anlaşmıştır. Artık sıra Kürdistan'dadır. Aksi durumda silahlı bir Kürdistan, özgürlüğü için örgütlenebilecekti. Kema-

lizmden umudu kesen çoğu Kürt feodal ve aristokrat aydını, Kürdistan'da örgütlenmemektedir. Bitlisli Yusuf Ziya ve Cibranlı Halit Bey, bunların başında gelmektedirler.

1925 Şeyh Sait ayaklanması ve göç

Kemalist ordular, Kürdistan potansiyelini erken açığa çıkarmak için Koçgiri'de olduğu gibi provokasyonlara başladılar. Daha 1924'te Hak-kari ve Beytüşşebap'ta olan yerel ayaklanma, hem Kemalizmi Kürdistan potansiyeli hakkında korkuya boğacak, hem de acele önlemlere itecektir. 8 Şubat'ta kemalist ordunun provokasyonu ile başlayan ayaklanma kısa sürede Bingöl, Elazığ, Muş, Diyarbakır'ı sarar. Bir yandan Der-sim dağlarına, Siverek'e, Mardin ve Hazro'ya kadar dayanır. Kemalist ordu, toprakları donanmış olarak 200.000 kadardır. Düzensiz Kürt ayak-gücü ancak gücü ancak 40.000 kadardır. Türk ordusunun donanımı karşısında Kürt kuvvetlerinin donanımı oldukça yetersizdir. Sivas, Erzurum üzerinden ilerleyen kemalist ordu ayaklanmayı bastır-maz. Yine emperyalist devletler yardım edecektir. İngilizler, ayaklanmanın Güney Kürdistan'a sıçramaması için sınırları tutarlar. Fransızlar işgal

emniyet ve asayiş temelinde dayanarak yapabiliriz" (İstiklal Mahkemeleri, s. 106) sözleriyle katliamı meşrulaştırı-yordu. "Türk birlikleri savaş esnasında uğradıkları bütün köyleri yakıyor, harekete katılmamış olan silahsız köylü-leri katlipla, mallarını gaspe-diyor ve kadınların ırzına geçiyorlardı. Bu şekilde 50.000 kadar Kürt "Türk" barbarlığı-nın kurbanı oldu. Türkler, esir düşmüş olan bütün Kürt mücahidlerini süngüleyerek öldürüyorlardı." (Gora Sasuni, Kürt Ulusal Hareketleri ve Ermeni-Kürt ilişkileri, s. 175)

Tümüyle katliamcı olan Türk birlikleri için özel olarak katliamla görevlendirilmiş birlikler de vardı. Zinar Silopi, bunlardan örnekler verir: "İsyan muntıkasında takibat yap-makta hunhar kumandan Ali Haydar ve Ali Batır müfrezeleri..." bunlardandı. "... mesela Lice kazasında Serdi, Camelan, Enher, Derkan köylerinde ihtiyarlar dahil, ele geçen 150 kişi-riyle birbirine sıkı sıkıya bağla-narak öldürüyorlar... Bekiran aşireti köylerinden Şelmo'da ihtiyarlar, kadın ve çocuklardan oluşan yetmiş kişilik bir kafile hapsedildikleri bir samanlıkta yakılmak suretiyle öldürüldüler." (Doza Kürdistan, s. 93)

"Çağdas Kürdistan Tarihi" kitabında L. Rambout, kemalist medeniyetin hünerini veriyor: Kaynak, Dr. Bletch Chirguh. Kürt meselesi. Kahirre 1930, s. 52)

Bölgeler	Köy sayısı (bombalanan ve yakılan)	Yıkılan ev sayısı	Katledilenler
Lice	30	1284	6370
Darahane	54	2197	1357
Erdoşin	127	125	295
Çapakçur	11	576	350
Nasibin	10	440	384
Habab	21	905	902
Elian	19	790	1706
Midyat	6	450	613
Bacerin	15	548	978
Kerboran	3	72	172
Hasankeyf	3	138	176
Genç	16	643	1094
İfnot	13	590	809
Diyarbakır	9	138	176
	206	8758	15206

bölgelerinden ilk elde 80.000, sonra 25.000 olmak üzere toprakları donanmış 100.000'in üstündeki Türk birliklerini Mardin'e aktarırlar. Sayı ve donanım olarak üstün düşman birlikleri tarafından kuşatılan ayaklanma bastırılır.

Ayaklanmanın öncülüğünün karakteri, örgütsüzlüğü, savaş tarzı, ihanetler, donanımının azlığı; emperyalizmce desteklenen sayı ve donanım olarak üstün Türk birlikleri karşısında yenilgisini getirecekti.

Ayaklanma, Kemalizmin, Kürt halkına gücünü, daha doğrusu vahşetini göstermesi için fırsat oldu.

Daha ayaklanmanın bastırılma önlemleri tartışılırken, Fethi Okyar yerine başbakan olan İsmet İnönü, "İslahati,

Türk ordusunun kurtuluş savaşını boyunca verdiği kayıp ancak 9000 kadardır. İngiliz kaynaklarına göre, Kürt halkına verilen zarar o zamanın parasıyla 20 milyon sterlindir. Öldürülen Kürt insanların çoğu kadın, yaşlı ve çocuklardı.

Katliam bununla bitmiyor. Ayaklanmanın bastırılması, Türk ordusunun yayılmasını doğuruyor. İşgal ordusu Silvan, Batman, Beşiri, Kozluk alanlarına yürür. Ağustos 1925'te Reşkan direnmesi bastırılır. Kozluk-Sason'da Aliyê Yunus ayaklanması, ancak Ocak 1926'da bastırılacaktır. Dodkan, Süleymaniye, Dermikan aşiretlerinin katıldığı ve Nusaybin'i kapsayan Hoca Ağa direnmesi Nisan 1926'da bastırılacaktır. Türk

ordusunun katliamı 1926 baharında Pervari'de devam eder. Katliam ordusu, Hakkari'ye kadar yayılır. Kozluk, Midyat aşiretleri Güney Kürdistan'a göç ettirilir. Bu mecburi iskandır. Görüleceği üzere, günümüze kadar devam eden uygulama ile Kozluk'un belli alanları yasaklanmış bölge haline getirilecek, buraları boşaltılarak, insanlar kitleler halinde Türkiye'ye sürülecektir.

Türk burjuvazisi 20 Nisan 1925'te 134 nolu kanunla genel müfettişlik yasası çıkaracak, Kürdistan'ı belli idari sınırlara ayırarak, buralara her şey yetkili ve yalnız Mustafa Kemal'e karşı sorumlu askeri müfettişler atayacaktır. Bunların ilk İbrahim Tali Öngören'dir.

Türk burjuvazisi soykırım- la ayaklanmaları bastırıldığına göre, şimdi sıra önderlerin katledilmesindedir. Bu görevi İstiklal Mahkemeleri göreceklerdir. İstiklal Mahkemeleri, soykırım mahkemeleridir. Bu mahkemeler her ne kadar Türkiye muhalefetine de yöneldiye de, asıl amacı Kürdistan'dı. Bunun belgesi var. "Şark İstiklal Mahkemesi'nin, meclisin onayı olmadan, Ankara İstiklal Mahkemesi'nin ise meclis onayı ile idam kararı verebileceği 22 olumsuz oya karşılık 122 oyla karara bağlandı... Bu mahkemelerin kurulmasını hazırlayan iki önemli sebep vardır. Birincisi, görünmeyen uzak sebep... ikincisi, kuruluş gerekçesi olan Şeyh Sait ayaklanmasıdır." (İ. Mahkemeleri, s. 107, 81) Mahkeme başkanları işlevlerini açıklarlar: "Ayaklanma bağımsız bir Kürdistan kurmak amacıyla çıkmıştır. Birçok seneler bu amaç için çalışılmış olduğu kesindir. Bu ruhun ölmesi ve öldürülmesi en kutsal millî bir görevdir. Bunun için Kürdistan'dan başolabilecek kişilerin kesinlikle affedilmesi gerekir." (age, s. 212) İstiklal Mahkemeleri için kanun yoktu. Mahkeme başkanı Mazhar Müfit, "Bizim belli bir amacımız vardır. Ona varmak için gerekirse kanunun üstüne çıkarız" sözleri her şeyi açıklıyordu.

Gerçekle mahkeme, ölüm makinası gibi çalışacaktır. 1926'da Sito ve küçük yaşta iki yurtsever suçsuz bünfünarak affedilecek, ardından bunlar dağa çıkacak, netice de bu tek örnek Türk hükümetinde büyük sorunlara yol açacaktır.

İki aylık süre zarfında Diyarbakır ve Elazığ'da kurulan İstiklal Mahkemeleri çoğunluğu ayaklanmanın önderi olan 200 kişiyi idam edecektir. Gerçek rakam bunun çok üstündedir. Tutuklanılanların çoğu, mahkemelere yetişirilmeyen yollarda katlediliyordu. "Bir tanığa göre Silvan ve çevresinden 468 tutuklu yola çıkarılır, bunların ancak 250'si kaza merkezine sağ olarak varabilir. Ve aynı grup Diyarbakır'a vardığında sayısı 134'e iner. Oradan Harput'a doğru yola çıkarılırlar, birkaç gün sonra yolda, yukarıda bahsedilen tank (ki kendisi de tutukluydu) onlara Deve Boynu mevkinde rastladığında 134-

ten yalnız 52 Kürt tutuklunun kaldığını gördükleri, bunlardan ancak 25'i Harput olağanüstü mahkemesine çıkarılma bahtıyarlığına ulaşabileceklerdi..." (Gora Sasuni, s. 180)

Katliam ve İstiklal Mahkemeleri'nin ve askeri müfettişliklerin ardından mecburi iskanyasaları çıkarıldı. Bir milyona yakın Kürt köylüsü Anadolu'ya sürülür. Bir o kadarı da (özellikle Mardin, Kozluk ve Diyarbakır'dan) Fransa'nın işgalindeki Güney Kürdistan parçasına göçerler. Mecburi iskan olan sürgünlerde, topluma öncülük edebilecekleri ağırlık verildi. 1927'de çıkarılan bir yasa ile çoğunluğu Ağrı dolaylarından olmak üzere 1400 aile sürgün edildi. 12 maddelik sürgün yasının özünü şu maddeler yansıtmaktadır:

"Madde 1: İdari askeri ve içtimal sebeplerden, hükümet şartları örfi idare bölgesinden ve Beyazıt vilayetinden 1400 kadar fert ve ailelerini ve keza 80 adet isyankar aileyi ve bu bölgeler içinde ağır cezalara hükümlüleri batı illerine nakletmeye hükmetmiştir.

Madde 2: Nakil fiiliyatı 1927 yılının ajustos ayında nihayet bulur...

Madde 3: Nakledilmiş fert ve aileleri, batı illerinde belirtmiş olan bölgelerde yaşamaya mecburdurlar. Onlar daha önceki ikamet bölgelerine dönmeyiz. Karşı çıkanlar cezalandırılacaklardır.

Madde 5: Nakolunacakların geriye terketmiş oldukları araziler ve üstünde inşa edilmiş binalar devlet hazinesinin malıdır."

Sürgün edilenlerin mülklerine de el konuyor. Kime verildiği de açıklanıyor: "1505 kanunla da hükümete arazi istimlak hakkı tanıdı. İstimlak edilecek arazi Türk ve Türk kültürüne bağlı göçmenlere verilecekti. 1515 sayılı kanunla da daha geniş kapsamlı bir uygulama düşünüldü." (İ. Mahkemeleri, s. 123) Bu geniş kapsamlı uygulama sürgündür. Aynı uygulamayı ABD emperyalistleri Kızıldeniz'e, Güney Afrika ırkçı rejimi, yerli halka karşı geliştirdi. Gaspedilen topraklar Türk göçmenlere ve ayaklanmalarda milislik yapan ağa-

lara veriliyordu. Bunların başında Diyarbakır mebusu Feyzi Ağa ve Avinelî Kamil geliyordu.

Sürgün bölgesi çok geniş. Diyarbakır, Mardin, Siirt, Van, Urfa, Ağrı, Elazığ, Derim ve Muş'u kapsamaktadır.

Dersim, Şeyh Sait ayaklanmasına katılmaz; fakat yine hedefdir. Ayaklanmada Dersim'i savaşı dışı bırakan Hasan Hayri, kemalistlere bu bağlılığının mükafatını, onbir Kürt yurtseveri ile 28 Aralık 1926'da asılarak öder. Hasan Hayri'nin küçük oğlu (18), Hozat'ta babasına karşılık 18 Türk subayını ve birçok askerleri öldürür, olayı anlatması için sadece birini serbest bırakır. Dersim'e karşı saldırıya geçen soykırım ordusu, çok kayıp vererek geri çekilmek zorunda kalır, geri dönerken

tır. Sürgünler, tümüyle direnmeleri önleyici bir sonuç doğurmadıysa da, buna yakın etkisi oldu. Örgütlenmesi dağıtılan topluma Kemalizin yerleşmesini kolaylaştırdı. Sürgünler, Kürt egemeninin gözünü korkuttu, daha erken işbirliğine itti. 1927 affı bu gerçeğe bağlı olarak etkili oldu. Sürgün edilenler, ya ülkelerine dönemeydi ya da kemalist kültürle yüklü bir hale getirilerek, Kürdistan toplumuna inkarcılığı dayatan öğeler durumuna getirildiler.

Kemalistlerin, Kürt halkının başına getirdikleri, Ermeni ve Rum halkına yaptıklarını kat kat aşar. Açıkça Kürt halkı, katliamlar ve sürgünlerle yok ediliyordu. Kemalistler, daha fazlasını yapamazlardı. Bu kadarına güç getiremiyorlardı. Çünkü, sa-

silah bıraktılar.

Ağrı direnişi, örgütlü Kürt hareketiydi. Fakat gelişmedi. 1925'te Kürdistan'ın çoğuna egemen olan Türk ordusu, Ağrı'yı yalnız bırakmıştı. Türk burjuvazisi bir yandan sürgün ediyordu, diğer yandan "af" çıkararak ihaneti teşvik ediyordu. 1927-28'de bu yönlü çıkarılan af, isyancıların safalarında ve yurtdışına çıkmış aşiret reislerinde teslimiyeti yaygınlaştırdı.

Hoybun, 1928 Mart'ında affın ıçyüzü konusunda, "Kürt ulusuna... Ey Kürtler, Türkiye'nin affına inanmayın!" ile başlayan genelgele yayınlara, "Bextê Rome (Türk) tuncê!.." ile biten çağrılar, kuşkusuz gerçeği yansıtıyordu. Çünkü Van, Diyarbakır, Urfa, Siverek, Genç'ten sürgün edilen ve teslim oldukları halde, ulusuna karşı kullanılıp öldürülenlerin haddi hesabı yoktu. Ağrı direnişçileri, "aftan yararlanarak teslim olanları hain olarak değerlendirdiler" ve örnek olsun diye Ağrı direniş önderleri arasında olan, affla teslim olan Bekirî Hacı'yı ölümlü cezalandırdılar. Bu devrimci karar ve uygulamalara rağmen, ağalar teslim oluyorlardı.

Türk ordusu, Ağrı'ya güç getiremiyor. Vahşet ve entrikalarla sonuca gitmek istiyordu. Türk egemenin vahşetini görmek için, rejimin siyasal liderlerinin şu sözlerini aktaralım:

"Türk, bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. Saf Türk soyundan olmayanların bu memleketi bir tek hakları vardır: Hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı..." (Türk Adalet Bakanı Mahmut Esat, 19 Eylül 1930)

"Bu ülkede sadece Türk ulusu, etnik ve ırksal haklara talep etme hakkına sahiptir." (Başbakan İsmet İnönü, 31 Ağustos 1930)

"Bu muharebelerin kızıl alevleri iki ırk arasındaki mücadelenin sonu değil, bilakis başlangıcı anlamına geliyor. Avrupalıların kendileri gibi ırkına mensup olarak gördükleri Kürt ırkı ile Moğol olarak tetakkiler Türk ırkı arasındaki mücadeledir." (Y. Kadri Karaosmanoğlu)

Türk ordusu, ayaklanmayı bastırmak için büyük bir katliam ve kuşatma hareketine girişir. Türk hükümeti, bu arada Kafkaslar, Suriye ve Kıbrıs'tan 100.000 göçmeni Kürdistan'a yerleştirmeyi planlar. Fakat Ağrı direnişi nedeniyle bu planını gerçekleştiremez.

1928-29 boyunca Türk ordusunun saldırı ve teslim olma planları başarılı olmaz. Ağrı direnmeçileri kuşatmayı yarmak ve ayaklanmayı yaygınlaştırmak için Muş, Zilan, Bulanık, Malazgirt, Van, Kars'a kadar alanda küçük müfrezeler halinde eylemler yaparlar. Ferzande Bey, Taçeddin, Adevi Aziz, Yusup Rekdini, Mustafa Kelo vd. pekçok direnmeçi ayaklanmayı desteklemekte ve savaşmaktadır.

Mayıs 1930'da Türk ordusu

Devamı 19. sayfada

dece belli odaklar değil, genel olarak Kürdistan karşı koyacaktır. Türk egemeninin gadarlığı tüm Kürt insanının kafasında mutlaka direnilmesi gerektiği inancını köklü bir inanç haline getirecektir.

Ağrı direnmesi ve kemalist sürgün politikası

Ayaklanma, Türk egemenliğine karşı direnen Kürt halkının direnmesinin bir parçasıdır. Celali aşireti ağalarından İbrahim Huske, Ağrı'da 1925'ten itibaren direnme halindedir. Daha sonra İhsan Nuri, askeri komutan olarak ayaklanmaya katılır.

1925'te Kürt ağaları ve aristokrat aydınları kemalist burjuvaziden umut kesmişlerdir. Daha doğrusu, umut kesip dışarıda olanlar 1927'de Halep'te "Özbenlik" anlamına gelen "Hoybun"u kurarlar. Bunların muğlak bir bağımsızlık istemi vardır. Hoybun, Ağrı'yı destekler. Fakat bu destek siyasal destekle sınırlı kalır. 1930'da Hoybun aldığı "ayaklanmayı diğer Kürdistan bölgelerine yayma" kararını hayata bile geçirme gücünü gösteremez.

1927 sonbaharında 10.000 kişilik Türk ordusu saldırıya geçti. Ancak hizmete uğradı. 2000 ölü, 400 esirden başka çok miktarda askeri malzeme ve

KÜRDİSTAN KADINININ KURTULUŞ SORUNU

Kürdistan toplumu gibi, Kürdistan kadınının da bugünkü durumunun temel nedeni sömürgeci egemenlik ve feodal-komprador düzendir. Sömürgeci egemenlik altında Kürdistan kadını bekleyen gelecek; yıkım, ulusal inkarcılık, ülke, halk ve sınıf gerçekliğinden kopmadır. Sömürgeci egemenlik altında kadın, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, sağlık vb. hiçbir sorununu çözümleremez. Kadının ve aile ortamının demokratlaşması bir yana, sömürgeci burjuva egemenlik aile ortamını, kadının ve toplumun bunalım ve yozlaşma yatağı haline getirir.

Kürdistan kadınının kurtuluşu, üzerindeki ulusal ve sınıfsal baskının kaldırılması, onu ortaçağ yaşamına mahkum eden feodal-aşiretçi düzen, kurum ve geleneklerin tasfiyesinden geçer. Türk burjuva sömürgeciliği, kadının sorunlarını ve bu sorunlardan kaynaklanan zaaflarını ona ve topluma karşı bir silah olarak kullanmaktadır.

Sömürgeci ve feodal-komprador düzen tarafından korunan aşiretçi yerel aileciliğin muhafazası durumunda, yerel ayrılıklara ve aşiretçi-feodal politikalara zemin olması kaçınılmazdır.

Ortaçağ toplumsal yapısı ve aşiret egemenliğine dayanan otonomicilik gibi, sömürgeciliğin ürünü olan küçük-burjuva reformculuğunun kadın sorununa bakışı tutucu ve burjuva yozluğunu meşurlaştırıcıdır. Ulusal kurtuluş mücadelesinde uzlaşıcı ve teslimiyetçi olan bu anlayışların, kadın sorununa çözümler ve devrimci olmaları olanaksızdır.

Kürdistan kadınının kurtuluş programı, diğer emekçi sınıf ve tabakaların kurtuluş programı ile bütünlük oluşturur. Yabancı sömürgeci egemenlik ve onunla bütünlük oluşturulan feodal-komprador düzen devrimle tasfiye edilmeden, kadın sorununda bir devrimci çözüme ulaşılamaz.

Kadının kurtuluşunun diğer temel ögesi olan aile ortamının devrimleştirilmesi ve ailede erkek ve kadının eşit ve demokratik uyumlarının sağlanması mücadelesi, ulusal kurtuluş mücadelesi ve devrimi ile bütünlük oluşturur.

Kürdistan halkı, ulusal kurtuluş programına kavuşup, ulusal kurtuluş mücade-

YEKİTİYA JİNÊN WELATPARÊZÊN KURDİSTAN (YJWK)

lesine adım attığı gün, Kürdistan kadınının da kurtuluşuna adım atılmıştır. Ancak böyle bir mücadele içinde kadın bilinçlenecek, örgütlenecek, sorununun bilincinde olarak kurtuluşu için savaşacaktır. Kadın sorunu, aynı zamanda tüm toplumun devrimcileşmesinin, demokratlaşmasının ve kurtuluşunun sorunu olduğundan, ancak devrimin ateşinden geçirilen toplum sömürgeci-burjuva ve feodal kurum ve gelenekleri aşarak devrimci-yurtsever aile ortamına ulaşabilecektir.

Bağımsız ve demokratik Kürdistan, kadın ve Kürdistan toplumu üzerinde ulusal ve sınıfsal baskıları kaldıracığından bütün emekçi sınıf ve tabakalar için demokratik gelişme alanı olacaktır. Ulusal kurtuluşçu bilinç, mücadele, pratik zafer kazanımlarına dayanan kadın; ekonomik, kültürel, sosyal taleplerini karşıladığından aile içindeki gelişimini ve erkek egemenliğini gidermenin alan ve demokratik olanaklarına sahip olacağı gibi, emek gücü ve zihni yeteneklerini toplum lehine insiyatifi bir şekilde kullanmanın siyasal, sosyal ve hukuki gücüne de kavuşacaktır.

PARTİ VE KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİNDE KÜRDİSTAN KADINI

Kuzey-Batı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, 1970 lerin ortalarında, sosyal ayrılmadan doğan proletaryaya, aydınlanmaya, Kürdistan halkının tarihsel yurtsever direniş geleneğine ve dünya halklarının evrensel mücadele deneylerine dayanarak gelişti. Türk sömürgeciliği ve feodal komprador egemenlik altında toplumumuz gerçekliği, ulusal kurtuluş hareketinin aydın gençliğe dayalı, devrimci-yurtsever hareketi olarak gelişmesine yol açtı.

Bilimsel sosyalizmin rehberliğinde ulusal kurtuluş hareketi sömürgecilik ve feodal-komprador düzene karşı devrimci ideolojik mücadeleye girmiş, sömürgecilik ve işbirlikçilerinden kaynaklanan ulusal inkarcılığı, sosyal-şovenizm, reformculuk ve komplolarını aşmış, kısa sürede işçi, gençlik yığınları arasında yer etmiş, onları ulusal kurtuluşun bilinci ile donatarak, henüz grup aşamasını yaşayan ulusal kurtuluş hareketinin örgüt ve eylemine çekmiştir.

Toplumun geleceğinin henüz dar bir öcünde temsil edildiği bu aşamada toplumda en olumsuz ve geri konumda tutulan kadının ulusal kurtuluş öcüsünün faaliyetine katılımı bu konumundan dolayı ancak öncü düzeyinde, aydın-çocuk kadınlar tarafından olmuştur. Türk sömürgeciliği ve ortaçağ kurum ve geleneklerine karşı isyan olan ulusal kurtuluş düşüncesinin oluşturulması Kürdistan toplumu gibi, kadının da kurtulu-

şuna adım atması olmuştur. Toplumun zarfı saran yabancı egemenlik ve feodal-aşiretçi zırh delinmiş, devrimci düşünce saçılmış, örgüt ve eylemin yolu açılmıştır.

1978'de ulusal kurtuluş hareketi PKK'de politik-örgütsel ifadesini bulmasıyla, Kürdistan'da kitlesel ulusal kurtuluş örgütlenme ve mücadelesi dönemi girildi. Ulusal kurtuluş düşüncesi Kürdistan'ın dört bir yanını sarmış, işçi, köylü, gençlik yığınlarını kucaklamış, örgütsel mücadele kıra taşırılarak geniş köylü yığınları anti-sömürgeci, anti-feodal mücadeleye çekilmiştir. Ulusal kurtuluşun temel mücadele yöntemi olan silahlı savaş, şehirde ve kırdaki Türk sömürgecilerine karşı yaygınlaştırılmıştır. Kitlelerin, PKK öncülüğünde, ulusal kurtuluş yolunda örgütlenme ve eyleme seferber edildiği, kitle açılımının fiili bir cepheleşmeyi yaşadığı 1978-80 döneminde, Kürdistan kadını tarihinde ilk defa ulusal-toplumsal kurtuluş ve kadın olarak kurtuluşu yolunda adımları atmış, bilinçlenmiş, örgütlenmiş, ulusal kurtuluş örgütlenmesi ve mücadelesinin her kademesinde yer almış, her görevi onuru ile taşımış, mücadelenin temel dayanaklarından biri haline gelmiştir.

Kadının, sömürgeci baskı ve ortaçağın gerici geleneklerini aşan, ulusal ve kadın olarak kurtuluş uğruna bu ilk bilinçli hamlesi, Kürdistan

kadınının sinesindeki devrimci-yurtsever potansiyel ve direnişçiliğini, ancak bilimsel sosyalizmin rehberliğindeki ulusal bağımsızlık mücadelesinde hareket geçebileceğini göstermiştir.

Parti ve ulusal kurtuluş safları, sömürgeci feodal-komprador tahribatın ve geleneklerin bütün etkilerine rağmen, kadın-erkek ilişkilerinde ve aile ortamında devrimci-yurtsever ölçülere varılmış, Kürdistan kadını reformist ve otonom politikaların engellerine rağmen, kurtuluşun kendiliğinden olamayacağı kavramış, bu bilinçle önemli oran ve etkinlikle mücadelede yerini almıştır.

Türk sömürgeciliği 12 Eylül 1980 darbesini gerçekleştirerek PKK önderlikli Kürdis-

tan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini durdurmak istedi. Faşizm, şiddetini Kürdistan halkı ve ulusal kurtuluş öcüsü PKK'ye yöneltti. Baskı ve talan politikası doruğa çıkarıldı. Türk sömürgeci faşizmi sürgün, işkence ve öldürmeyi politika haline getirdi. Bu politikadan en fazla zarar gören kesimlerin başında Kürdistan kadınları geldi.

Toplumuyoksullaştırmayı, talam ve en ahlaki değerleri alım-satım konusu yapan sömürgeci Türk faşizmi, kadını kitlesel olarak kadın satım sektörüne sunmaya, sokağa sermaye, faşist politika ve toplumsal kaosun temel malzemesi haline getirmeye başladı. Kürdistan'da bu politika özel olarak uygulanmış, Kürdistan toplumu ve kadını görülmemiş bir sefalet ve kaosa sürüklenmiştir. Faşizm, kadının toplumsal, aile durumunu araç yaparak onu ulusal kurtuluş saflarına karşı teslimiyetin, tasfiyeciliğin, ihanetin yatağı haline getirmek istemiştir.

PKK'nin ulusal kurtuluşu yaşatma, toparlama ve direnme mücadelesinde, Kürdistan kadını bilinçli öncüleri ile direnmiştir. Kürdistan kadını ilk ulusal kurtuluş direnişinden yer almış, Besey ANUŞ, Azime DEMİRTAŞ gibi ilk ulusal kurtuluş şehitlerini silahlı direnişte vermiş, faşizmin zindanlarında vahşi

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin temel örgütlerinden olan "Yekitiya Jînên Welatparêzên Kurdistan-YJWK"nin program taslağında bölümler yayınlamaya devam ediyoruz.

sal, örgütsel, silahlı gücü dağlardan başlamak üzere ovalara ve şehirlere; köylülükten başlamak üzere işçilere, gençliğe vd. yurtsever kesimlere yayıldı.

Ulusal kurtuluş mücadelesinin etkisi Kuzey-Batı Kürdistan sınırlarını aşarak, Kürdistan'ın diğer parçalarına, Ortadoğu ve Avrupa'daki Kürdistanlı emekçi kitlelere yansarak, ileri bir bilinçlenme ve kaynağa dönüş hareketi başlattı. Ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmesi siyasal ve silahlı olarak kitlesel bir karakter kazanarak, 21 Mart 1985'te Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi ERNK'nin kuruluşu gerçekleştirildi.

Faşist sömürgecilik, gelişmeleri özel imha savaşları ile durdurmak istedi; milis örgütledi, kitlesel tutuklamalara gitti, kitlesel sürgün politikası geliştirdi, ulusal kurtuluş saflarına pişmanlık yasası ile ihanetleri, teslimiyeti ve komploculuğu dayattı. Faşist ordusunun 3/4'nü Kürdistan'a yağın Türk burjuvazisi, siyasal olarak kullanabileceği bütün güçleri birleştirerek Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini ablukaya almak istedi. PKK, HRK, ve ERNK'de birleşen halkımız öncü güçleri bu kuşatmayı yarıldılar. Ulusal kurtuluş mücadelesinin kitleselliğini geliştirdiler. Gelişmeleri PKK III. Kongre zirvesine vardırıdılar.

Kürdistan kadını direniş atılımında aktif olarak yer aldı. Ulusal kurtuluş direnişinin temel bir gücü olduğunu gösterdi. Üzerindeki gerici zırh delinen ve ulusal kurtuluşçu düşünce ile donanan Kürdistan kadını silahlı direnişin, Hanım YAVERKAYA, Rahime KAHRAMAN, Çiçek SELCAN gibi kahramanlarını yarattı.

Faşist sömürgecilik kadın ve aileyi, özel savaşın, milisliğin, ulusal kurtuluş saflarında ihanetin ve komploculuğun yatağı haline getirmek istedi. Bunun için kadının namus duygusuna, üzerindeki dinsel, mezhepsel etkilerle hitap etti. Kürdistan kadını somut durumundan kaynaklanan tahribata rağmen, sömürgeci özel savaşa karşı direndi. Üzerindeki gerici baskılar ve içinde bulunduğu olumsuz koşullara rağmen, Kürdistan devrimci-yurtsever kadını, kurtuluş için tarihsel önemde olan bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele hamlesi başlatmıştır.

1986 PKK III. Kongresi, ulusal kurtuluşun tarihi kazanımlarına dayanan ideolojik, politik, örgütsel zirve olmuştur. PKK III. Kongresi politik, örgütsel sağlama sağlamayı sağlama, halkımızın silahlı mücadelesini, yaygın gerilla mücade-

lesiyile sürdürüp geliştirilecek Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK) 'nin kuruluşuna vardırması. III. Kongre halkımızın kurtuluşunun ve birliğinin siyasal, örgütsel ifadesi olan ERNK'nin kurumlaştırılmasının güncel görev haline getirmiş, bunu karar düzeyine çıkarmış, işçi, köylü gençlik, kadın aydın, esnaf vb. bütün devrimci yurtsever sınıfları ve tabakaları cephe birliklerinde bilinçlenmeye, birleşmeye, örgütlemeye çağırıştır.

III. Kongre, Kürdistan kadınının kurtuluşu açısından da bir çözüm, devrimci-yurtsever açılım ve etkinleşme alanı olmuştur. Kürdistan kadınının temsilcileri Kongre'ye önemli bir oranla katılmış, kadın sorunu, kadınların kölelikten kurtulması, örgütlenme ve mücadele sorunları yetkince değerlendirilmiş, yurtsever Kürdistan kadınının devrimci-yurtsever potansiyeli ve direnişi onanmış, kadın sorunundaki yanlış ve yetersiz politikalar mahkum edilmiş, kadının Ulusal Kurtuluş Cephesi'ndeki yeri açığa çıkarılmış ve yurtsever Kürdistan kadınının cephesel birliğinde örgütlenilip savaşırılması karar altına alınmıştır.

KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ VE KADIN

ERNK, halkımızın ulusal bağımsızlık ve halk demokrasisi için siyasal ve örgütsel mücadele birliğidir. ERNK, emperyalizme dayalı faşist Türk sömürgeciliği ve onun işbirlikçi Kürt feodal-komprador sınıfların oluşturduğu karşı devrim cephesine karşı Kürdistan işçilerinin, köylülerinin, gençliğinin, kadınlarının, geniş emekçi küçük-burjuva yığınlarının, ulusal bağımsızlık ve özgürlükten yana tüm sınıf, tabaka ve kesimlerin ulusal kurtuluşçu devrim cephesidir.

Gelişim sorunları ve çoğu özellikleriyle işçi geçmişliklerine rağmen, Kürdistan toplumu sınıflı bir toplumdur. Bir avuç işbirlikçi sınıf dışında Kürdistan halkını oluşturan emekçi sınıf ve tabakaların çıkarı birdir. Kürdistan bağımsız ve özgür bir ülke olmadan, hiçbir emekçi sınıf ve tabakanın sosyal, ekonomik, kültürel vb. hiçbir sorunu çözülemez.

PKK'nin örgütlemesiyle Kürdistan toplumu hızla ulusal kurtuluş cephesine gitmiş, Türk sömürgeciliği 12 Eylül 1980 faşizmi ile kitleselleşmeyi durdurmayı hedeflemiştir. 1983'le daha güçlü temellerde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi 15 Ağustos 1984'le hamle yapmış, cepheleşme 21 Mart 1985'te ERNK ile kurumsal ifadesini bulmuştur. PKK III. Kongresi, bütün yurtsever halkımızın ERNK'nin siyasal birliklerinde örgütlenilmesini karar altına almış ve güncel görev haline getirmiştir.

Her emekçi sınıf ve tabakanın özgün konumu ve koşulları, onların bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele özgün-

lüğüne oluşturmaktadır. Bu nedenle işçilerin, köylülerin, gençliğin, aydınların, kadınların devrimci-yurtsever birliklerini oluşturarak, özgün sorunlarını cephe çatısı altında, cephenin siyasal hedeflerine tabi kılarak, mücadele birliğine varmaları kurtuluşları açısından zorunludur.

Türk sömürgeciliği ve feodal-komprador düzen altında zayıf bir sınıfsal ayrışmayı yaşayan Kürdistan kadını; köylü, işçi, aydın, gençlik konumuyla bütün emekçi sınıflarla içiçe bulunmakta, aynı zamanda toplumun en fazla ezilen, toplumsal faaliyetten dışlanan kesimini oluşturmaktadır. Kürdistan kadını objektif konumu ile büyük bir devrimci yurtsever potansiyeldir. Onun çıkarı ülkesinin kurtulması ve demokratik bir toplumun kurulmasıdır. Kürdistan kadını ancak ulusal kurtuluş cephesinde bilinçlenerek, örgütlenerek ve savaşarak kurtulabilir; aile ve toplumda, toplumun diğer bireyleriyle aynı düzeyde toplumsal insiyatifi ancak böyle bir mücadele içinde kazanabilir.

Her emekçi sınıf ve tabaka gibi, Kürdistan devrimci-yurtsever kadını da özgün ekonomik, sosyal, kültürel-egitim, bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele sorunlarından hareketle kendi cephesel birliğini kurmalıdır.

Kürdistan Yurtsever Kadınları Birliği-YJWK Kürdistan kadınının bilinçlenme, örgütlenme ve ulusal kurtuluşçu mücadele birliğidir. YJWK, yurtsever Kürdistan kadını ile bağ kuracak, birleştirecek, örgütleyecek ve mücadeleye seferber edecektir. YJWK, kadın özgünlüğünden kaynaklanan sorunların gündemleştirildiği, çözüm yollarına ulaştığı örgütsel alandır. YJWK, sadece örgütlenmemiş kadın kitlelerinin değil, ulusal kurtuluşun siyasal ve askeri birliklerindeki kadınların sorunlarının gündemleştirilip, çözüm yollarına ulaşıldığı, bu konularda toplumun eğitildiği, ailenin, kadının kölelik alanı ve düşmanın oyun kurumu olmaktan çıkarılıp devrimci-yurtsever öze kavuşturulduğu alan olacaktır.

Kürdistan kadını mücadelesiz her şeyi ulusal devrime havale eden mekanik anlayıştan kurtulmalıdır. Gelecekteleştirilmek istenen geriliklerin, kadını ikinci öge durumuna düşüren anlayışları ve bunların toplumsal devrimden soyutlanan reformist hastalıkları kesin mücadele içinde olmalıdır. Sorunu ulusal toplumsal devrimden soyutlanan reformist hastalıkları kesin mücadele içinde olmalıdır. Kürdistan kadını, mücadelesiz hiçbir şeyin elde edilemeyeceğinin bilinciyle, günlük pratik içinde yazıyla, eğitimle, davranışla, ilişkilerle, kendini köleliğe mahkum eden sömürgeci burjuva, feodal-aşiretçi, dinsel kurum ve geleneklerle mutlak bir mücadele içinde olmalıdır.

Sınırlı bir katılımla da olsa, Kürdistan kadını devrimcileşebileceğini, kadro, savaşçı olabileceğini göstermiştir. En

azından kurtuluşun yolunu tanımıştır. Onun görevi, pratik, politik ve örgütsel koşulları olan, programına kavuşan kadının kurtuluşu yolunda bilinçlenmek, birleşmek, savaşmak, kurtuluş mücadelesini diğer emekçi sınıf ve tabakaların mücadelesi ile kaynaştırmaktır.

GENEL SİYASAL İLKE VE HEDEFLER

A) Kuzey-Batı Kürdistan toplumunun ulusal bağımsız ve demokratik bir toplum haline getirilmesi için:

1. Kurtuluşun sağlanabilmesi için halkın en geniş siyasal birliği ve bu temelde en gelişmiş askeri ve siyasi gücünün yaratılması. Bu nedenle:

1- Halkın siyasal birliğini gerçekleştirme araçları olarak köylü, gençlik, kadın, işçi, esnaf vs. ulusal kurtuluş birliklerinin oluşturulması ve bunların merkezi ve bölgesel düzeydeki ulusal kurtuluş komitelerinde birleştirilmesi. Halkın topyekün örgütlenmesinin sağlanması için bu örgütlerin her alanda yaygınlaştırılması.

2- Halkın kendini koruma ve milis teşkilatının oluşturulması, gerilla örgütlenmesinin geliştirilmesi ve halk ordusunun yaratılması.

3- Eylem alanında; halkın temel gereksinimlerinden yola çıkarak ve kendiliğinden gelişme durumundaki kin, öfke ve protesto hareketlerinden miting, yürüyüş gibi daha ileri siyasal eylemlerin geliştirilmesi. Silahlı propaganda, genel ve kısmi ayaklanmalar. Halk savaşının basit gerilla biçimlerinden en gelişmiş biçimlerine kadar uygulanması.

II. Türk sömürgeciliğinin ve gerisindeki emperyalizmin Kürdistan üzerindeki her türlü egemenliğini son verilmesi. Bunun için:

4- Faşist Türk ordusunun işgalci varlığını, NATO ve ABD üslerinin ortadan kaldırılması.

5- Türk sömürgeci yönetimin tüm sivil aygıtlarının tasfiye edilmesi.

6- Ekonomik sömürgeciliğin sona erdirilmesi, sömürgeci devlet tekellerinin tüm işletmelerinin kamulaştırılması.

7- Kürt dili ve kültürü üzerindeki zorla asimilasyona son verilmesi, sömürgeci eğitim sisteminin tasfiye edilmesi.

8- İşbirlikçi ve hain feodal-komprador kesimlerin ekonomik ve sosyal güçlerinin ortadan kaldırılması, mal varlıklarının kamulaştırılması, toplumdaki tüm ortaçağ kalıntılarının tasfiye edilmesi.

III. Demokratik halk yönetiminde, ulusal bağımsız ve demokratik bir toplum kurulması. Bunun için:

9- Demokratik halk iktidarının kurulması yolunda bir ulusal meclis ve bu meclise dayalı bir halk hükümetinin teşkil edilmesi.

10- Sömürgeci devlet egemenliğindeki topraklarla hain toprak ağalarının elindeki toprakların millileştirilmesi.

Bu toprakların topraksız ve az topraklı köylülere, mülkiyeti kamunun olmak üzere bedava dağıtılması. Bağımsız bir ulusal ekonominin kurulması.

11- Ulusal dil, kültür ve eğitimin geliştirilmesi için uygun tedbir ve kurumlaşmanın sağlanması.

12- Halkın çıkarına dayalı bir yargı sisteminin geliştirilmesi. Halk sağlığını koruması.

13- Sekiz saatlik işgünün kabul edilmesi.

14- Halkın temel haklarının uygulanması; insan hakları, mülk edinme hakkı, medeni haklar (genel seçim, demokratik özgürlükler, kadının özgürleştirilmesi ve kadımla erkek arasındaki eşitlik vs.)

15- Millî azınlıkların özgür gelişme haklarının tanınması.

B) Türkiye için; Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi, sömürgeci-faşist yönetime karşı sürdürdüğü ulusal kurtuluş mücadelesini, aşağıdaki ilkelere doğrultusunda bir Türkiye yaratmak için savaşan devrimci-demokrat güçlerle —çesitli güç birliklerinden anti-faşist birleşik direniş cephesine kadar— en sıkı bir dayanışma içinde gerçekleştirilmekten yana olup, bunun, halkların çıkarına en uygun yol olduğu inancındadır.

1- Askeri-faşist yönetime karşı olunması. Bu yönetimin devrimle yıkılması.

2- Tekellerin, ekonomik ve siyasal alandaki hakimiyetlerinin ortadan kaldırılması.

3- NATO ve ABD ile olan anlaşmaların iptal edilmesi.

4- Devrimci-demokratik bir halk iktidarının kurulması.

5- Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kabul edilmesi ve bunun için özgür koşulların sağlanması.

C) Kürdistan'ın bütünlüğü ve diğer kısımlar için:

1- Kürdistan'ın her parçasında ulusal kurtuluş mücadelesini, o parçadaki halkın özgüüne dayalı olarak geliştirmek.

2- Kürdistan ulusal kurtuluş hareketleri arasında, her parçadaki hareketin genel içindeki yeri ve rolünün doğru belirlenmesi temeline en sıkı dayanışmadan yana olmak, bunun için aktif çaba harcamak.

3- Kürdistan ulusal kurtuluş hareketlerinin, egemenliğinde buldukları ülkenin devrimci-demokratik halk güçleriyle —ulusların bağımsızlık, özgürlük ve her alanda hak eşitliği ilkesine bağlı olarak— emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı ortak bir mücadele cephesi içinde bulunmalarından yana olmak.

4- Kürdistan ulusal sorununun çözümü, egemenliği altında yaşanan ülkelerde devrimci-demokratik bir halk iktidarının kurulması stratejisine yakından bağlı olduğundan böyle bir çözümün gerçekleştirilmesi için özel çaba harcamak.

5- Bağımsız, Birleşmiş ve Demokratik Kürdistan devleti sorunu, Kürdistan ve bölge halklarının devrimci mücadelesinin çıkarlarına yakından bağlı olduğundan sorunu bu temelde çözmeye çalışmak.

6- Başlıca görevi, ulusal sorunun çözümü için gerekli yasa ve ilkelere belirlemek olan ve süreç içinde KUKYM (Kürdistan Ulusal Yasama Meclisi) rolünü oynayacak olan Kürdistan Ulusal Kongresi'ni toplamak, günümüz koşullarında atılacak somut bir adım olup, böyle bir kongrenin Kürdistan'ın tüm yurtsever güçlerini kapsayacak biçimde toplanması ve sürekli kılınması için üzerine düşeni yapmaya çalışmak.

D) Ortadoğu ve uluslararası ilişkiler için:

1. Emperyalizm ve bölge gericiliğinin Ortadoğu'da yeniden kurup geliştirdiği karşı devrimci bloka karşı, ulusal demokratik halk güçlerinin devrimci-ilerici blokundan yana olmak. Bunun için:

1- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devrimini, Ortadoğu halk devrimlerinin temel bir parçası olarak görmek ve bu rolüne uygun bir konuma getirmek.

2- Başta Filistin devrimi olmak üzere, tüm Arap ve diğer Ortadoğu ülkelerinin ulusal demokratik güçleriyle —halkların bağımsızlık, özgürlük ve ulusal eşitlik temelinde— birliktelenmek, bu amaçla tüm güçlerle aktif devrimci çaba harcamak.

II. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devrimi, dünya sosyalist ve ulusal kurtuluş devrimlerinin bir parçası olup, sosyalist ülkeler, işçi sınıfı ve demokratik güçlerle ulusal kurtuluş güçlerinin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm ve barış doğrultusundaki mücadeleleriyle aktif dayanışma ve ittifak içinde olmak.

ÖZGÜL SİYASAL İLKE VE HEDEFLER

1- Türk burjuva sömürgeciliği ve feodal-komprador düzenden kaynaklanan kadını ulusal ve toplumsal işlevlerinden uzaklaştıran ve gelecekteleştirilmek istenen kölelik statüsüne mahkum eden her türlü burjuva, aşiretçi-feodal boyunculucu, mezhepçi, tutucu anlayışlara karşı olunması. Bunun için devrimci-yurtsever bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele içinde olunması.

2- Türk burjuva sömürgeciliğinin getirdiği biçimsel hukuki eşitlik adına dayatılan ulusal inkarcılık, yozlaşma ve küçük-burjuva aile anlayışlarıyla mücadele içinde olunması. Kadın sorununda feminist, sosyal-şöven, reformist, ertelemeci ve ityopacı anlayışlara karşı olunması.

3- Faşist Türk sömürgeciliğinin, Kürdistan kadınında yarattığı düşünceli ve sosyal tahribata dayanarak, ulusal kurtuluş safalarını getirdiği yozlaşma, bozgunculuk, yitkicilikle mücadele içinde olunması; Kürdistan kadınının, özel savaşın en tehlikeli ögesi olan milisliğin, komploculuğun, entrikaçılığın ve buna yol açan idealist değer ve düşüncelerle mücadele içinde olunması. Bunun için ulusal kurtuluş bilinç, örgüt ve mücadele içinde olunması.

4- Türk burjuva sömürge-

KÜRDİSTAN KADINI VE CEZAEVİ

RÊZAN

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Hücrede egemen olan iki şey vardı: İşkence ve direniş. Hücreye kapatılan tutuklulara Esat Oktay işkence yapıyordu. Falaka başlıca başvurduğu yöntemler arasındaydı. Falakaya çektiği zaman, bacaklarımızı askerlerine tutturuyor, kendisi de göğsümüze oturuyor, postallarıyla göğsümüze ve karnımıza basıyordu. Adice küfürler söyleyerek sarkıntılıkta bulunuyordu.

"Hücreye kapatılanlar hep aynı kişilerdi. Ve hepimizde PKK'den yargılanıyorduk. Co isimli bir Alman köpeği de bizimle birlikte hücreye konuluyordu. Ve bu köpek üzerimize saldırtılıyordu. Askeri mahkemeyi kuranlar sıradan erler ve askerlerdi."

Hücredeyken, uykusuz bırakmak için askerler sürekli gürültü yapıyor, acayip sesler çıkararak tedirginlik yaratıyorlardı. Hücrede yatak yoktu. Çoğu zaman tenekelerle lağım suyu taşıyarak, hücreye bu pis sularla dolduruyorlardı. Dizlerimize kadar bu pis suların içindeydik. Yemek verilmiyordu. İki ya da üç günde bir bir bardak su veriliyordu. Tuvalete çıkarmıyorlardı. Bazen da, aşırı ölçüde tatlı ya da tuzlu yemek yediyorlardı. Bu kez de su vermiyorlardı. Tuvalet ihtiyacımızı bulduğumuz hücrede gideriyorduk. Ve çoğu zaman, süzülüş olan idrar ya da lağım suyunu içmek zorunda kalıyorduk. Kalıyorduk çünkü, yaşamak, hayatta kalmak istiyorduk.

1981 yılı şubatından 1983 yılı Eylülüne kadar yaşamımız sık sık hücrede noktalandı. Hücreye kapatılanlar hep aynı kişilerdi. Ve hepimiz de PKK'den yargılanıyorduk. Co isimli Alman kurt köpeği de bizimle birlikte hücreye konuyordu. Ve bu köpek üzerimize saldırtılıyordu. Hücrede askeri mahkeme kuruluyordu. Askeri mahkemeyi kuranlar sıradan erler ve çavuşlardı. Bunlardan Elazığlı Ömer çavuş, Kara Bela, Ankaralı Murat, Elazığlı Necip, Malatyalı Ali ve koğuş gardiyanımız Gümüşhaneli Bahattin Demir, sık sık hücremize gelerek bizleri kendi kafalarına göre yargılıyorlardı. "Apolular Halk Mahkemesi karar da biz askeri mahkeme kuramaz mıyız?" yollu sözleri takip eden küfür ve hakaretler arasından hakimizde kesilen ve genellikle 100 coptan cezaları anlamda infaz ediyorlardı. Dev-Yol ve Kawa adına tutuklu olan kadın tutuklulardan ikisi, düşmanın önüne düşerek bizi ihanete ve teslimiyete çağırıyor ve bunun elçiliğini yapıyorlardı. Ama bunların bu aşağılık ve tiksindirici yolu kendilerini meslek edinmelerine karşı, toplu dayaklar sırasında, PKK adına tutuklan-

mış çocuk yaştaki yurtseverler bile dayatılan kuralları kabul etmiyor, direniyorlardı. Bu çocuk yaştaki yurtsever kadın tutuklulardan M. K... nin söylediği şu sözler sanırım tarihi niteliktedir.

Kendisine, "Türküm" demesi ve "İstiklal Marşı" okuması dayatılan M. K..., "Beni öldürseniz de istediklerinizi yapmayacağım. Ben, Türküm. Ama Türküm demeyeceğim. Bunu siz böyle istediğiniz için demeyeceğim. Hem siz, siz daha bizim gibi 14 yaşındaki çocuklarla başedemiyorsunuz. Bizim abilerimizle nasıl başedeceksiniz?" Evet, falaka altında ayak tabanları patlayan M. K... duyduğu acı, öfke ve kini bu sözlerle ifade ediyordu. Yorumu hiç yer bırakmayan bu sözlerle haykırıyordu düşmanın suratına...

Toplu hücreye atmaların yanı sıra, bir de tek tek hücreye atma durumları oluyordu. Özellikle, ihanetçilerin verdiği taktiklerle tek tek kişiler hücreye atılıyor ve özel işkencelere tabi tutuluyorlardı. Bizim kadınlar koğuşunda da yaşıyordu bu durumlar. İhanetçi Şahin Dönmez'in yol göstermesiyle S. C... isimli arkadaş sık sık tek başına hücreye konuyordu. Burada kendisine geleniden ayrı olarak özel işkence yapılıyordu. Yemek, su, yatacak yer verilmiyor, günde iki-üç defa falakaya çekiliyor, yerlere dökülen cam kırıkları üzerinde yürütülüyor ve günlerce uykusuz bırakılıyor. Onur kırıcı hakaret ve davranışlara maruz kalıyordu.

Tam bu noktada, ilginç gelebilecek bir olay anlatayım: Sözümlü etmek istediğim şey cezaevindeki sosyal, günlük yaşantımızdır. Yoğun işkence altında olsak da, her yönüyle devam eden bir sosyal yaşantımız vardı. Bu yaşantıya kan verenler ise yine devrimci-

"Kuşku, tedirginlik ve korku, tıpkı truva atı gibi sokuluyordu yaşantımıza."

lerdi. Düşman, programına aldığı siyasi ve fiziki imhayı öngören politikasını hayata geçirmek için öncelikle, fiziki işkenceleri öne çıkarmıştı. En-vayı türden baskı, işkence ve bunların yarattığı korkuyla cezaevi kitesinin büyük çoğunluğu üzerinde denetim sağlamıştı. İşte düşman bunun da hesaplarını önceden yapmıştı. Çok ince yöntemlerle tutukluları birbirine kıskırtıyor, güvensizlik yaratıyor, ispiyonculuk mekanizmasını işletiyordu. Tutukluların birbirine olan güvenini sarsmak, tepkilerini boşa çıkarmak için, koğuşumuzdan rastgele bir tutukluyu (ya da önceden tespit edilen ve direnen bir kadın devrimciyi) koğuşta alıp götürüyor, biraz sonra yeniden getirerek, koğuşta bulunan tüm tutuklulara sıra dayatıyorlardı. Ama sadece dayak da değil. Dayatılan yanı sıra maddi ihtiyaçlar, yemek, su vb. üzerinde de

yasaklamaya gidiyorlardı. Ve yine ince propaganda yapıyorlardı: "Aşlında sizin suçunuz yoktu. ...nin yüzünden dayak yıyorsunuz. O kurallara uymuyor. İnatçılık ediyor. Onu ikna ederseniz diye size dayak attık. O'nu siz dinler hale getirin. Böylece dayak yemez, rahat edersiniz. ... Dün koğuşta Kürtçe marş söylemişsiniz. Siyasi konuşmalar yapmışsınız. Bunu bize ... söyledin. Onun için dayak yediniz. Aklınızı başımıza toplamanız için attık dayağınızı..."

Evet, bu tür yöntemlere ilişkin örnekleri çoğaltmak mümkün. Kaldı ki benim sözünü ettiğim en kaba yöntemler. Bu yollu çok daha ince yöntemlerin varlığı sözkonudur.

Diyarbakır cezaevinde tutuklu bayanlardan bir grup / 1984

Bu yöntemler çoğu zaman etkili de oluyordu. Kuşku, tedirginlik ve korku, tıpkı truva atı gibi sokuluyordu yaşantımıza.

Bizler, düşmanın bu uygulamalarını boşa çıkarmak ve istediği gibi cirit atmasını engellemek için çeşitli yöntemler geliştirmiştik. Karşı koymanın ve başkaldırının bir biçimi olan bu yöntemlerimiz, olumlu ve muazzam bir etki bırakıyordu kitlemizde. Topluca, devrimci marşlar söylüyorduk. Halk türkülleri söylüyorduk. Tiyatro yapıyorduk örneğin. Belki bu çok önemsiz bir olay olarak görülebilir şimdi. Ama, bizim şartlarımızda bunları gerçekleştirmek sanıldığı kadar kolay değildi. Hem eylemin kendisi hem yarattığı etki açısından böyleydi bu. Cephe, savaşçı silahıyla savaşır. Vuracağı

"Düşmanın tahammül göstermediği şey... dayak yerken acı çekerken gülmeyi başarmamız..."

hedef bellidir, tektir. Biz de bir savaş alanında dayık ve düşman yalnızca bir cepheden değil, her taraftan saldırıyor. Hem maddi hem manevi alanda çok çeşitli yöntemlerle yürütüyordu bu savaş. Bu savaşta taraflarından biri olan bizler de aynı şekilde çok çeşitli yöntemlerle karşılık vermedik durumdaydık.

Estirilen amansız bir terör; bu terörün yarattığı kor-

ku, panik, tedirginlik, kuşku, kaos vb. öğelerle örülü bir yaşamda, düşmanın kişiliklesilmeyi, fiziki ve siyasi olarak yokolmayı dayattığı bir ortamda, bazen boyutu çok küçük de olsa insani bir davranış, bir gülümseme, bir merhaba muazzam bir itici güç ve enerji kaynağı olmaya yetiyordu bizim için. Ve düşmanın tahammül gösteremediği tek şey de buydu. Yani engin bir moral gücüne sahip olmamız. Dayak yerken, acı çekerken gülmeyi başarmamız. Bu, düşmanın hem akıl erdiremediği hem de korkunç öfkelenildiği bir durumdu. Bizim için olumlu, düşman için olumsuz olan bu halkayı iyi yakalamıştık ve değerlendirmesini bilmiştik. Karşılığında göre-

de, biz 44 kadın tutukluyu havalandırmaya indirdiler. Aramızda 50-60 yaşında kadın tutuklular vardı. Hamile olanlar vardı. Hasta olanlar vardı... Bizi, havalandırmaya çıkardıklarında dondurucu bir soğuk vardı. Önce blok çavuşu Ömer, Ankaralı Murat, Elazığlı Necip, Malatyalı Ali lakabıyla tanınan askerler ve koğuş gardiyanımız Bahattin Demir sıra dayatıyorlardı. Sürekli olarak tekrarladıkları bir şey vardı: "Siz dün akşam koğuşta Kürtçe türkü söylediniz. Söyleyenler bir adımı çıkarırsınız. Yoksa daha kötü yapacağız. Ölümlerden ölüm beğeneceksiniz." Bizler, inadına bir suskunluğu tercih ediyorduk. Bizim bu suskunluğumuz, düşmanı adeta çıldırtıyordu. Hep böyle oldu bu. Bu suskunluk karşısında tehditler yağmaya başladı. Küfür ve hakaretler tehditleri tamamlıyordu.

"Oğlum.. bunları sınıflandırmak gerekiyor. Türklerle Kürtleri yanyana koymusunuz. İşte bu olmadı. Tutuklu da olsalar Türk Kürtür ve Kürtlerle yanyana olamaz."

Birden havalandırmaya yanında köpeği Co ve bayan polis Gülen Harman olduğu halde hapishane celladı yüzbaşı Esat Oktay fırtına gibi daldı. Ve sıranın hemen başında bulunan bir kadın tutuklunun gırtlığına yapıştı. Bir yandan bağırarak konuşuyor, bir yandan da kahkahalar atıyordu. Hemen bitişiğimizdeki koğuşun havalandırmasında ise erkek tutuklular ırkçı marşlar eşliğinde askeri yürüyüş yapıyorlardı. Esat'ın bağırarak ve kahkahaları onlar da duyduğundan seslerinin tonunu düşürerek ve adımlarını yavaşlatarak söylemeye başladılar marş. Onlar da biliyorlardı neler olacağı.

Yüzbaşı Esat askerlerine verdiği emirle hepimiz zorla sırtüstü yattırdı. Elinde 2 metre boyunda özel olarak yapılmış bir sopa vardı. Biz bu durumdayken; yeni bir emir verdi: "Oğlum.. bunları sınıflandırmak gerekiyor. Türklerle Kürtleri yanyana koymusunuz. İşte bu olmadı! Tutuklu da olsa Türk Kürtür ve Kürtlerle yanyana olamaz!"

Erler, aldıkları bu emirle sırayı yeni baştan düzenlemeye başladılar. Türk sol hareketlerinden ve Kürt reformist gruplarından tutuklanan kadınları bir sıraya koyarak, Türkler grubunu oluşturular. PKK davasından tutuklanan kadınlardan bir kısmını da ayrı bir sıraya koyarak Kürtler grubunu oluşturular. Fakat bu da yeterli olmamıştı. Esat yeni bir emir verdi ve: "Oğlum, azıtlar nerde azıtlar, onları da ayrı bir sıraya dizin. Kimler olduğunu biliyorsunuz..." Azıtlar diye nitelenenler hücre grubuydu ve bun-

Evet, 19 Mart 1981 tarihin-

lar kuralları kabul etmeyenlerdi. Sınıflandırma işlemi bittikten sonra Esat Oktay, bacaklarımızı havaya doğru kaldırdı —ki askere tutturuyordunuz— falakaya başladı. Onur kırıcı hakaretlerde bulunuyordu. En fazla dayak yiyen, azıllılar ve Kürtler olarak adlandırılan gruptu. Diğer grubun üzerinde fazla durmuyordu. Falakaya başlamadan önce postallarıyla göğsümüzü çigniyor, üzerimize oturuyor ve sarkıntılığa yöneliyordu. "Dersim marşını kim söyledi?" Tüm dayak fashı boyunca bu soru yankılanıp duruyordu. Biz, duyduğumuz acıya rağmen içimizden gülüyorduk. Söylediğimiz halk türkülerini bu kez "Dersim marşı" olup çıkmıştı karşımıza. Bizim çığlık seslerimiz, erkeklerin koğuşuna gitmesin diye de ne kadar

"Newroz kutlanıyor;
özenle saklanmış birkaç
mum, kibrit ve resim
çerçevesi"

radio ve teyp varsa, son sese kadar açtırmıştı. 1,5-2 saate yakın sürdü bu falaka işlemi. Sonuçta, istediklerini elde edememişlerdi. Koğuşumuzun biriktirilmiş parçalarıyla oynamışlardı. Daha sonra bizi hücreye koydular. Hücremiz 1,5 metreye 3 metre ebatındaydı ve 44 kişi birden konulmuştu. Oturacak yer yoktu. Tenekelele yağım suyu getirip doldurdular hücrenin içini. Kapıyı üzerimize kapatırken de sadistçe kahkahalar atarak; "Şimdi söyleyin isteklerinizi! Akşama ne istersiniz? Biftekmî, bonfile mi?" Bunu söylerken, o anda koridorndan geçen kedi büyüklüğündeki bir fareyi (cirdon) işaret ediyorlardı. Hücrede aç susuz iki gün kaldık.

21 Mart sabahında, hücreden koğuşa çıkarıldığımızda yeni günü karşılamaya karar vermiştik. Yani, Newroz'u

kutlayacaktık. O anda herkesin kafasında bu düşünce vardı. Henüz açığa vurulmamıştı, ama kafalardan ve yüreklerden geçen buydu. Diğer gruplar katılmasa bile, bizim insanlarımızın düşüncesi buydu. Fakat bir sorun vardı: Newroz'u nasıl ve neyle kutlayacaktık? Newroz'a anlam veren ateşi nasıl temin edecektik? Kibrit ve sigara verilmiyordu. Çok geçmeden onun da kolayını bulduk. Bir arkadaşta, cunta öncesinden kalan ve kibritle yapılmış bir resim çerçevesi vardı. Özenle sakladığımız birkaç mumumuz da vardı. Koğuşun zeminine, küçük parçalara böldüğümüz mumlarla PKK ve Bijî Newroz yazısını yazdık. Bu mumların etrafını milli renklerimiz olan sarı-yeşil-kırmızı ve beyaz ipleklerden ördüğümüz kordonlarla süsledik. O günün anlam ve önemini belirten kısa bir yazıyı okuduktan sonra, top luca marş söyleyip sessiz bir biçimde halay çektik. Ve mumları tutuşturduk. Mumların cızlı alevinde dağlarımızdaki büyük yangını düşündük. Karanlığa, acıya ve zulme rağmen yüreklerimiz dolu doluydu. Esirliğin yarattığı burukluk gözpınarlarımıza vurmuştu. Yanaklarımızdan süzülen yaşlara rağmen, bitip tükenene kadar seyrettik mumların sönük alevinde, geleceğin büyük yangını... Ve gece söktüğünde yeni güne merhabala deyip ertesi günkü kavgayı hazırladık...

Evet bu, yaşadığımız onca şeyden yalnızca bir tanesiydi. Biz kadınlar, hiçbir zaman özel günleri anmayı ve kutlamayı ihmal etmedik. Sayımız belki 3-5'ti, ama bu pek önemli değildi. Anlamıydı önemli olan. Yer de uygun değildi belki. Çoğu zaman düşmanın görüp baskı aracı olarak kullanması için, onun göremeyeceği bir yerde, tuvalette yapıyorduk bu anma ve kutlama günlerini. Ama önemli olan, o

şartlarda dahi bunu başaramış, bir görev olarak yerine getirebilmiş olmaları bizim için.

"... Kollarımızı
arkadan bir sandalyeye
bağladılar ve saçlarımızı
rastgele kesmeye başladılar.
Koyunların yününi kirpar
gibi bir oradan bir buradan
makaslıyorlardı..."

Bir de saçlarımızın kesilmesi olayı var. Daha doğrusu kazınması. 1981 Mart ayındayız gene. Koğuş, hücre ve teorit bölümünde 20'ye yakın komando baskın düzenledi. Kuralları kabul edenler koğuşta idi. Biz kuralları kabul etmeyenlerin bir kısmı hücrede, bir kısmımız da teoritteydik. Hepimizi önce sıra dayığı, sonra da falakaya çektikten sonra kollarımızı arkadan bir sandalyeye bağladılar ve saçlarımızı rastgele kesmeye başladılar. Normal bir saç kesme değildi bu. Sanki koyunların yününi kirpar gibi bir oradan bir buradan makaslıyorlardı. Bir kısmımız için yadırgatıcı değildi bu durum. Kitaplarda okumuştuk. Daha evvel, Gestapo, Yahudi kadınlara yapmıştı aynı şeyi. Ve yine Vietnam'da, Paulo-Condor cezaevinde Viet-Konglu kadınlar üzerinde denemişti bu yöntem. Küçük düşürme ve aşağılamanın bir yolu bu saçlarımızın bu şekilde kazınması. Çünkü, Kürdistan toplumunda tıpkı namus gibi saç ta kadını tanımlayan, onunla özdeş kılınan bir öğeydi. Ve düşman bu yönden saldırıyordu.

Nitekim, bu saç kazıma olayını takip eden günlerde yaşadığımız bir olay bu durumu doğrular nitelikteydi. Daha önceden, koğuşumuzda çocuk yaşta kadınların da tutuklu bulunduğu söylenmişti. Ki, bunlar daha çok kırsal ke-

simden gelme ya da öğrenci durumundaydılar. İşte, kırsal kesimden gelme 15 yaşındaki A.... saçlarının kazınmasını bir ayıp, utanç verici bir durum olarak gördüğünden, o güne kadar başını örtmediği halde artık başını örtmeye başladı. Ailesi ziyarete geldiğinde, 3 dakikalık görüşmesine, "Kızım başını niye örtüyorsun, içerisi çok mu soğuk?" sorusunu sığdırdıyordu sürekli. Ama A.... anlatamıyordu. Anlatamazdı da... Niye dersiniz? Ailerlerimiz, bizim yalnızca yüzümüzü görebiliyorlardı kalın tel örgülerle örülmüş görüş kabinlerinden... Bedenimizin geri kalan yanını görmüyorlardı. Ziyarete çıktığımızda —ki çok ender çıkıyorduk— iki gardiyan bizimle birlikte aynı kabinde duruyordu. Birisi konuşmaları dinlerken, diğeri postallarıyla ayaklarımızı basıyordu: "Yanlış" bir şey konuşmamamız için. Diğer bir deyişle, uygulanan vahşeti bir kelimeyle de olsa ima etmememiz için. A.... bunun için cevaplamıyordu ana-babasının yönelttiği soruları. Korktuğundan değil, ailesini üzmemek için yapıyordu. Ama içine de dert olmuştu ailesinin sürekli olarak sorduklarını cevapsız bırakmak. Belki de bunun için oturup mektup yazdı ailesine. Mektubunda yazıyordu ki A...., "Ben başımı örtüyorum. Çünkü sizin karşınıza böyle çıkmak istemiyorum. Bilesiniz ki burada saçlarımızı kazıdılar. Hepimizinkini kazıdılar. Ve ben çok utanıyorum. Kendimi kötü biri olarak görüyorum. İşte bunun için başımı örtüyorum. Siz görmeyiniz diye."

"Birçok kadın tutuklu A....'nın duygularını paylaşıyordu o vakit. Ama A...., duygularını açığa vurma cesaretini göstermişti. Düşmanın bunu niye böyle yaptığını kavrayamamıştı. Bildiği ve söylediği tek şey; "Ben bu durumda ailemin yüzüne bakamam. Ai-

lem beni böyle görse, beni evlatlıktan reddeder. Bir daha buralara uğramaz. Hapise girmekle zaten onların ocağını yaktım. Kimsenin yüzüne bakamaz oldular. Bir de böyle görürlerse el çene hepten çıkamazlar." Büyük bir yamalı içinde olduğunu çok ama çok sonraları öğrenecek, kavrayacaktı. Çünkü, düşündüğünün aksine ailesi onu hiçbir zaman terk etmedi.

A....'nın hikayesi bu şekilde bitmedi elbette. 1981 Mart ayı ortalarında, yüzbaşı Esat Oktay, bayan polis memuru Gülen Harman ve işkence timinin diğer elemanları olan er ve çavuşlar koğuşumuzu baskın düzenlediler. Esat Oktay en elinde bir mektup vardı. Hayvani sesler çıkararak ve kahkahalar atarak gidip A....'nın önünde durdu. Oldukça yumuşak bir ses tonuyla, "Söyle bakalım A...., biz işkence yapıyor muyuz? İşkence var mı?" A.... suskun, nasıl yanıt vereceğini kestiremiyor. Fakat biliyor. Evet ya da hayır dese de sonunda dayak yiecek. Bunun için ikinci kez tekrarlanan soruya evet anlamında başını salladı. Ve o anda Esat Oktay korkunç bir şekilde bağırıp küfrederek A....'nın gırtlığına sarıldı: "Hayvan oğlu hayvan! Hani göster! Nerede işkence yapıyor. Sen mektup yazarsın ha! Bu işkence değil evladım değil, sadece sevimmizi ifade ediyoruz." Bu sözlerin ardından A....'nın gırtlığı biraktı ve tekme tokat dövmeye başladı. Sonra da biricik yardımcısı Gülen Harman'a dönerek mektubu aldı. A....'nın ağzını zorla açarak mektubu ağzına tıkadı ve çigneyip utumasını söyledi. A.... buna itiraz edince yeniden tokatlamaya başladı. Ve hemen burnunu sıkarak mektubu utumaya zorladı. A.... soluksuz kaldığından çaresiz, mektubu çigneyip yuttu...

DEVAM EDECEK

Faşist Türk Sömürgeciliğinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi Saflarına Sızdırmak İstedığı Kontr-gerilla Elemanı Orhan Kaya ile Yapılan Röportaj

Açıklama

Faşist Türk sömürgeciliğinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı geliştirdiği özel savaşın en önemli ögesi siz ve komplo faaliyetleri olmaktadır.

Ya doğrudan ajanlarını, ya da değişik yollarla devrim saflarında tuzakla düşürdüğü zayıf unsurlarla, mücadele örgütleri içine sızdırmakta, neticede bunlar yoluyla komplolar dahil çok geniş tahribat yapmaktadır.

Soru: Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı kullanılacak üzere ağır bir kiltçe ile eğitilip bu yönlü görevlendirilen biri olarak kendinizi tanıtır mısınız?

Orhan Kaya: Ben Sam-sun'un Bafra ilçesine bağlı Paşalı köyünde 1966'da doğdum. Daha sonra köyden göç ederek Bafra ilçe merkezine

Bunlardan çok sayıda kişi ulusal kurtuluş örgütlenmesinin güçlü iradesi ve disiplini karşısında kendini ele vermekte ve etkisiz hale getirilmektedir.

Tüm yurtseverleri, düşmanın bu sızmalarına karşı duyarlı kılmak için 1987 yılının ilk aylarında komplo amacıyla eğitilip, ulusal kurtuluş saflarına sızdırılmaya çalışılan ajanlardan ORHAN KAYA'nın itiraflarından bir bölümünü yayınlıyoruz.

ailece yerleştik. Orta hallinin altında, beş çocuklu bir ailenin üçüncü çocuğuyum. İlkokulu kendi köyümüzde okuduktan sonra, okulu terk ederek ev işlerinde çalıştım. Bafra'ya taşındıktan sonra, çalışan iki abimin yanısıra, çeşitli işlerde çalıştım ve en son olarak da fırında çalıştım.

Soru: Askerliğe gitmeden

önce devleti, orduyu nasıl tanıydınız? Hangi tarihte, nerede ve nasıl başladınız?

O. K.: Bize sürekli devletin büyüklüğünü, ordunun güçlüğü, Türklüğün soyluluğu üzerine çok şeyler anlatıldılar. Vatan-Millet-Ordu, dokunulmaz tabulardı; onlar beynimize, yüreğimize öylesine yerleştirilmişti ki, sökülüp atılmaları mümkün görülmediği gibi, bunu düşünmek bile olası değildi. Devletin büyüklüğünden, ordunun şanından, şerefinden şüphelenmek şurada kalsın, müthiş bağlıydık onlara. Türklükten gurur duyuyor, onu en üstün ırk göreyerek kesinlikle toz kondurmaya müsaade etmiyorduk. Ordu, vatanın koruyucusu, milletin kurtarıcısıydı bize göre. Kısa-cı bunlar her şeyimizi, onlara toz kondurtmadığımız gibi, onlara karşı olanlar da düşmanımızdı. İşte, bu bağlılık temelinde vatani görevimi yerine getirme ve mehmetçik olma şansı, şerefine erişme sevinciyle 7 Eylül 1986'da asker

oldum. Askerliğimin ilk devresini Silvan 10. Jandarma Er Eğitim Alayı'nda yaptım.

Soru: Bu duygularla, yani devlet ve orduya olan bağlılık ve inançla askerliğe başladığımızda nelerle karşılaştınız ve orduda Kürdistan halkı ve önder gücü PKK size nasıl tanıtıldı veya anlatıldı?

O. K.: Askerliğe doktor kontrolden geçerek başladım. Bu kontrolden geçtikten sonra, ilkin kafalarımız tıraş edilerek askeri elbiseler giydirdi. Daha ilk andan başlayarak yüz kızartıcı adı küfürler söylemeye, dayaklar atılmaya başladım. Tüm insani değerler, haysiyet, namus, her şey tek bir çırpıda çok basitçe ayaklar altına alınmış; onur, şeref diye bir şey kalmamıştı. Olanlardan bir şey anlamamış, şaşkınca hayal kırıklığına uğramış bir haldeydim. Çünkü hayallediğim büyük kurtarıcı, şerefli, şanlı ordu yerine, düşünmediğim bir manzarayla karşılaştım. İlk birkaç gün buna bir anlam

Orhan Kaya

veremiyordum, ancak daha sonra ordu gerçekliğinin bunun ta kendisi olduğunu anladım ve kısa bir sürede buna adapte oldum. Bu yapının bir parçası haline gelerek aynı şeyleri doğal bir parçam gibiymiş gibi yapmaya başladım. Ben de artık ahlsız, onursuz, içi kof bu yapının bir dişlisi olmuş ve onun hizmetindeki bir gönüllüydüm. Be-

nim gibilerin bu yapı içinde başka bir tavır sergilemesi beklenemezdi. Çünkü, kendi gerçekliğim birleşeceği yerin ardından gerçekliğin başka olması mümkün değildi.

Askerlikten önce de gazete, televizyon ve radyoda PKK'ye ilişkin çok şeyler öğrenmişim. PKK'ye karşıydım, düşmandım, çünkü vatan millet-orduya karşı olan herkesi düşmanım biliyordum. Askerleri ve polisleri vuran, vatani bölmek isteyen "bölücü cani çete" olarak tanıyordum.

Askerlikte, eğitimlerimizin büyük bölümünün bunun üzerine geçtiğini belirtiriz. PKK, bize çete, cani, bölücü eşiya, Allahsız komünist, Suriye ve İsrail ajanı vb. sıfatlarla tanıtıldı. Subaylarımız sürekli bu propagandalarla bizim beyinlerimizi yıkıyorlar, yalnız bunlarla da kalmayarak, bir bütün Kürtlere karşı bir düşmanlık öğretiyorlardı.

Soru: Türkiye'de halk arasında Türk rambosu olarak tanınan özel tim eğitimine nasıl girdiniz? Eğitimleri kimler verdi ve neler öğrendiniz? Yine bu eğitimlere kimler daha çok almır veya hangi kesimden insanlar tercih eder?

O. K.: Bu eğitime acemi birliğinde komando eğitimi adına ayrıldığımızda başladık. Acemi birliğinde ayrıtıp, özel olarak dağa çıkarak kamp kurduk. Bizim bölükten 20, alayın tümünde 50 kişi bu eğitim için ayrılmıştı. Eğitim PKK'ye yönelik olup, gerilimi imha etmeyi amaçlıyordu. Ağırtağa gece almak üzere, yürüyüş çeşitleri ve kuralları, konaklama, pusu çeşitleri ve kuralları, baskın vb. savaş taktiklerini pratik olarak dağlarda öğrendik. Özellikle gerilla-yı mağara, ev, kamp vb. yerlerde kuşatmaya alakalı imha etmenin üzerinde çok duruldu, böylece aralarda bazılarının kendilerini nasıl feda etmesi gerektiği öğretildi.

Pratik olarak yapılmış gerekenlerin yanısıra, hatta ağırlıkta örgütün çalışma tarzı, ilişki tarzı, şifreli yazı yazma, istihbarat toplama ve değerlendirme vb. konular üzerine gerçekleştirilen eğitimler de eğitimimizin diğer yönünü oluşturuyordu. Üç ay sonra öğrenmemiz gerekenlerin tümünü öğrenmiş bulunuyorduk. Elbette bu hızlandırılmış bir eğitim devresiydi, yoksa bu tür eğitimler daha uzun yapılırdı. Eğitim dönemi boyunca öylesine doldurulara getirilmistik ki, kendimizi zaptedemeyiz olarak görüyor, karşılıkleri gücün bile saymayacak kadar küçük görüyorduk. Eğitim yaptırılanlar Komando Yüzbaşısı Tamer Kiriş, Yüzbaşısı Temel Yıldırım (esas sorumluluğu), Astsubay Mehmet Yalçın'dılar. Bunların yanısıra daha başka denetleyiciler de vardı.

Bu eğitime ne öyle rastgele, ne de her isteyen kişi alınabilir. Eğitimlere alınanların karakteri, alınma için belirleyici rol oynar. Çünkü bu kişiler sürekli olmasa da, uzun bir süre kullanılabilecek kişiler olmalıydı. Kolay satın alınabilen, her türlü sadistliği,

ahlaksızlığı yapacak durumdaki olmaları bir zorunluluktur. Onun için de toplumun en tortu kesimleri olan lümpen, faşist, serseri, düşkün tipleri seçilir.

Özel timlerde kullanılanlar arasında Kürt asıllılar da kullanılır, ama bunlar devlete ve orduya ne kadar bağlı ve karagözlü faşist olurlarsa olsunlar, bunlara hiçbir zaman güven duyulmaz. Sürekli dönebilecekleri endişesi taşınır. Onun için de, nerede olurlarsa olsunlar, denetim altına alınarak, kontrol altında tutulurlar.

Bu eğitimi tamamladıktan sonra aynı göreve gideceklerle Gaziantep 122. Sınır Alayı'na gönderildik. Oradan da Martava'n taburuna gönderildik. Burada da iz tarlası ve tel örgülerini geçme, ateş hattında ilerleme, mayınları çıkarma ve yerleştirme vb. sınıra ilişkin bir eğitimden geçtik. Bundan sonra da ilk sınav alanı ve görev alanına gitmek üzere Tahtaköprü bölgesine gönderildik. Buradaki eğitim süresince bizi her yönlü eğiten ve denetleyen Yüzbaşı Mustafa Yılmaz'dı. Kendisiyle birlikte sınır denetimine katılıyor, halkla ilişkiler kuruyor, işbirlikleri vasıtasıyla sınır ticareti olan kaçakçılığı yapıyorduk.

Soru: Bu eğitimlerden sonra önünüze ne biçim görevler konuldu, bunları nasıl gerçekleştirecektiniz? Yine, bu görevleri başarmamız halinde nele vaat edildi veya başarmamız halinde hangi muameleye tabi tutulacaktınız?

O. K.: Sontalimatları Rize-İ Astegmen Süha Işık'tan aldiktan sonra, daha önce en ayrıntılı noktasına kadar planlanan görevimizi gerçekleştirmek üzere, harekete geçtik. Görevimize ilişkin tüm bilgi ve talimatlarımızı tamamen almıştık. Bunun üzerine benle gelecek Ağrılı (Patnos) Umud Oluğ'la birlikte aynı noktada nöbete gönderildik. Parolamızla anlaştıktan sonra silahlarımızı nöbet yerine bırakarak kaçtık. Ondan sonra iş, PKK ile ilişkiye geçmekti. PKK ile ilişkiye geçmek kolay olmakla beraber, üç biçimde hareket ederek ulaşmaya çalıştık.

Yurtdışına çıktıktan sonra, yakalanmamız halinde iltica talebinde bulunarak askeriyedeki baskıya, zulme dayanamadığımızı neden olarak göstercektik. Böylesi bir durum çıkmadığı takdirde, bölge halkından yardım isteyecek ve onların aracılığıyla istediğimiz alana geçecektik. Bölge halkından gereken desteği alamamamız halinde belirlenen yere gidecek ve Yüzbaşı Mustafa Yıldırım'ın önceden söylediği haberle tarif edilen yerde MIT mensuplarından S. Ş. adlı şahıs, bizi beyaz pego arabayla alacaktı. Ondan sonraki yere onlar bizi götürcekti. Eğer bu da mümkünleşmeseydi, kendi başımızın çaresine bakacaktık. Ancak, bütün bunlara gereksinim kalmadı. 20.01.1987'de yurtdışına çıktığımızda bölge halkından umduğumuz, aynı zamanda en çok istediğimiz yardımı alabildik. Ondan sonrası iş PKK ile ilişkileri ustaca kur-

maya kalmıştı.

Gerçekleştirmemiz gereken görev, PKK saflarına sızma- tı. Askerlikten kaçtığımızda dayanarak, gereken güveni sağlayacaktık. Bunu başarmamız halinde eğitimlere katılacakları kullanılarak taktiklerini, yerleşim alanlarını, ilişki ve çevreleri, ne kadar kişinin çalıştığını ve mevcut yapının sayısını, son hazırlıkları ve tek tek kişiler hakkında öğrendiklerimizi mümkün oldukça şifreli mektuplarla bildirecektik. Bu mektupları ailemize posta yoluyla yollayacaktık. Bunlar ailemizin eline geçmeden postahanedan alınarak şifreleri çözülecek ve aynı şekilde tekrar postayla ailemize gönderilecekti. Eğer, bu gerçekleştiremez, başka bölgeye gönderilsedim, uygun bir an kollayıp beraberimdekileri imha ederek kaçacaktım.

Bunları başarmak için çok çalışıp güven vermemiz gerekiyordu. Örgüt içerisinde sızmayı başarmama durumunda başka görevlerim vardı. En geniş istihbaratı toplama ve yeni gelecekler için yerleşim vb. hazırlıklar yapmamız gerekiyordu. Sağlam yerleşim alanlarını hazırladıktan sonra ilk gelecek kafilerdeki Ahmet Topuz (Uşaklı) ile Mustafa Kömürçü (Sivahlı) idiler. Ardından gelecekler için de hazırlıklar yapmamız gerekiyordu. Kısacası ev, kimlik, silah vb. şeyleri hazırlayarak istihbarat toplayacaktık. Böylesi çalışmaların yanısıra, isimleri bize verilen üç şahsı bulma görevimiz de vardı. Benim arkadaşımın farklı olarak en önemli görevim de arkadaşımı denetlemektir. Kendisi sorumlum olmasın karşın, Kürt olduğu için güvenilirliydi, onun için de gizli olarak onu denetlemekle görevliydim. Bunları başarmamız halinde ilk etapta 500 bin TL almak üzere bol para vereceklerini vaat ettiler. Bunun yanısıra yaptığımız tüm masraflar ödenecek, elde edeceğimiz ganimetler de bizim olacaktı. Eğer istersek teskelermiz de verilecek, yoksa özel görevler almaya devam edecektik. Bu görevler, ağırlıklı olarak yurtdışında olacaktı. Başarmama durumunda üç ay içinde dönme emri vardı, yoksa biz de dönmüş sayılarak devlet nezdinde birer PKK'li sayılacaktık.

Soru: Parti ile ilişki kurmayı nasıl başardınız, kolay oldu mu?

O. K.: Açık ki, ilişki kurmamız çok zor oldu. Anlatılan biçimde kolay ilişki kurma mümkün olmadığı gibi, ilişki düzeyimizde ne kadar ilerlediğimizi biliyorduk. Yurt dışına çıktuktan sonra bölge halkından yardım aldığımızı sevinmiştik. Ora dilini bilen arkadaşımız halka gereken güveni vermeye ve niçin askerlikten kaçtığımızı dair onları ikna etmeye çalıştık. Haftalar sonra, ne düzeyde olduğunuzu bilmediğimiz bir ilişki kurabildik, tabii bölge halkının bize ne kadar güvendiğini kestiremiyorduk. Uzun bir süre uğraştıktan sonra Parti ile ilişki kurabildik. Yine, aynı dönemde

normal birer insan gibi davranarak en çok ihtiyaç duyduğumuz yerleşim alanı bulduk. Bir tarafta çalışmaya başlar- ken, diğer taraftan görevlerimizi gerçekleştirmeye koyulduk.

Soru: Parti ile ilişki kurduktan sonra faaliyete geçtiğimizi belirtiyorsunuz. Önünüze konulan görevlerin çok çetireli olduğunu daha önce belirtmişsiniz. Bunlardan hangisini gerçekleştirmeye çalıştınız, ne kadarını başardınız?

O. K.: Biz, B... alanına yerleşip çalışmaya başladığımızda örgütün içine sızmanın kolay olmadığını anladığımız için bundan vazgeçtik. Onun için de istihbarat toplama, gelecekler için yer hazırlama ve vurmamız gerekenler hakkında bilgi edinerek bu yönlü çalışmalarımıza başladık. İlk yazdığımız şifreli mektupla yerleştiğimiz yeri bildirerek, toplamaya çalıştığımız istihbaratı gönderdik. Bunun sonucu bizle ilişki kuruldu. Biz de vurmamız gerekenleri tespit etmiş, bu yönlü hazırlıklarımızı tamamlamaya çalışıyorduk. Ahmet Topuz ile Mustafa Kömürçü'nün parayla gelmelerini bekliyor ve silah satın almaya çalışıyorduk. Bunların da sağlanması halinde belirtilen üç kişi toplantı yaparken, evin yakınında gece pusu atıp vuracaktık. İşte, tam bu hazırlıklar esnasında ele geçtik.

Soru: Böylesi düşmanca bir faaliyet içerisindeyken, Parti, durumunuzu farkederek mi sizi etkisizleştiriyor, dolayısıyla tüm çalışma ve niyetlerinizden mi anlaşıyor? Bütün yaptıklarınız ve yapmak istediklerinizden rağmen, size karşı ne tür bir yaklaşım sergiledi, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

O. K.: Başta şunu belirtmek gerekir: Biz daha yurtdışına çıktığımızda bölge halkı ile ilişki kurduk. Bize çok samimi bir ilgi göstererek sıcak karşıladılar. Ancak bu insanların sıcak ve samimi ilgi ve yaklaşımları bizi pis emellerimize gerçekleştirmeden alıkoymadı, çünkü biz gözü dönmüş birer vahşi gibiydik. Özgütle ilişki kurduğumuzda zorlanmış askerden kaçmanın zorluklarını, baskılarını anlatmaya başladık. Hizmetinde çalıştığımız, tarafından satın aldığımız veya kendimizi sattığımız Türk devletine, ordusuna sövüp saymaya başladık. Örgütün bunlara o zamanda ne kadar inanıp inandırdığını biliyor muyum, ama bizi beklediğimizden çok daha iyi karşıladılar. Tüm destekleri sunarak bize yardımcı oldular. Bize daha o zaman dolaylı olarak gelme amaçlarımız ne olduğunu arkadaşlarımız sormuştular. Yani, daha gelir gelmez niyetlerimiz, amaçlarımız farkedilmişti. Ancak, buna rağmen bizim için ne yapılması gerekiyorsa onu yaptılar. Yani, onlar en örnek dost, kardeş ilgisini göstererek samimi yaklaşırlarken, biz de onları için en alçakça komploları hazırlamaya çalışarak pis, sefil, sadist duygularımızı onların kanını akıtarak tatmin etmeye çalışıyorduk.

Gönlüllü, aynı zamanda kiralık katil olarak kanına girmek istediğim bu yönlü çalışmalarımın sonuna gelmiş bulduğum bir esnada bu insanlarca, yani PKK tarafından ele geçirildim. Burada hiç ummadığım bir durumda karşılaştım.

Ben PKK'yi cani, katil, insana değer vermeyen bir çete olarak tanıyordum ve öyle tanıtmıştım. Ama PKK bana insanlığın büyük ve kutsal değerini verdi. Başka cani amaçlarımızı açıklamama rağmen kardeşliğin, insanlığın en doğru ve iyisini bana gösterdi.

Bana ne yapmak istediklerini açıkladıklarında şaşkına dönmüştüm. Çok gizli çalışmalarımıza karşın Parti bizi ortaya çıkarmıştı, ki burada Parti gücünün yattığını anladım. Gerçekten en büyük insan saygınlığı, sevgiyi, değeri PKK'de gördüm ve yaşadım. Tüm sadist, düşkün çalışma ve amaçlarımızı kardeşlikle, insanlıkla cevap verildi. PKK, beni yeniden insanlığa döndürerek insanlığı kazandırdı, amaçlarımızın çirkinliğini gösterdi. PKK insana verdiği değeri, büyüklüğünü, yüceliğini tüm insan alemine gösterdiği gibi, bana da gösterdi. Şu- cunun ağırlığına bakmadan yoğun çaba ve emekle yeniden insanlığa kazandırarak büyük affedici özelliğini en olumsuzunda da olsa bir insana verdiği değeri kanıtladı.

Soru: Anlatımlarınızdan da ortaya çıktığı gibi, PKK tarafından affedilmişsiniz. Bu suçları işleyen biri olarak hangi cezannın size verilmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?

O. K.: Şahsen işlediğim ve işlemek istediğim suçların ne anlama geldiğini farketmiş bulunuyorum. Bu suç bir bireye yönelik olan bir suç değildir. Bu yüzlerce yılın sömürü, baskı, zulüm ve işkencenin en katmerlisini yaşayan ve bunun acısını iliklerine kadar hissedene Kürdistan halkına, yüzlerce şehidin kanını bu uğurda akıtan önderi PKK'ye karşı işlenen bir suçtur. Biz, halkın ve önderinin tüm değerlerine yönelen sadist, alçakça bir suçtur. Bundan daha büyük bir suç olamayacağına göre karşılığı da ölümdür. Mesela, Türk devleti olsaydı, değil bu kadar ağır bir suç işlemek, sıradan çok basit bir şeyle hunharca öldürürdü. Bunun örnekleri cezaevlerindeki, dağlardaki PKK militanların nasıl hunharca, sadistçe katledildikleridir. İşkencelerle katledilenler bunun tarihi belgeleridir.

PKK Önderliğinin büyük affedici özelliğini, insanlığa değer kazandırma ile yüce ve soyluğun büyük simgesi ve temsilcisi olduğuna benim örneğimde bir daha göstermiş bulunmaktadı.

Soru: Sömürgeci-faşist Türk devleti sizi satın alarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine ve önderi PKK'ye karşı kullanmak istedi. Buna karşın Parti sizi affederek serberst bıraktı. Bunu neye bağlıyorsunuz ve PKK'yi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Devamı 19. sayfa

KISA...KISA...KISA...KISA...

Güney Kore'de Gösteri

Güney Kore'de 16 yıl aradan sonra, iktidarın aday olarak başkanlık seçimine adaylığını koyan Roh Tae Vu'yu protesto etmek amacıyla öğrenciler gösteri düzenledi. Seul'un Konkuk bölgesinde 1500'ü aşkın bir öğrenci kitlesi gösteri yaptı. Öğrenciler ile polis arasında çatışma çıktı. Polislerin gazbombaları kullandığı çatışmada, öğrenciler molotof kokteyli, taş ve sopalarla karşı koydular.

Politeknik Olaylarının Yıldönümü Anıldı

1973 yılının Kasım ayında Politeknik Üniversitesi'nde Yorgo Papadopoulos cuntasına karşı gösteri düzenleyen öğrencilerin üzerine tanklarla saldırılmış ve çok sayıda öğrenci katledilmişti.

Bu olayların 14. yıldönümü Atina'da 100.000'e yakın bir kitlenin katıldığı bir yürüyüş ve miting ile anıldı. Gösteri eylemine Kültür Bakanı Melina Mercouri, Başbakan Papandreu'nun eşi de katıldı.

Filibistinli Gerillaların Yeni Bir Eylemi

Güney Lübnan'dan Planör tipi motorlu uçak ile Kariyat Shomana'ya inen FHK-GK örgütüne bağlı bir gerilla İsrail askeri kampını bastı. 6 asker öldürüldü, 8'i ise ağır yaralandı.

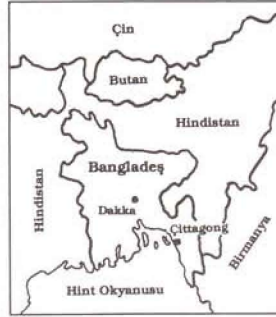
Reuter ajansının verdiği habere göre İsrail askeri kampının yakınına Planör ile inen Filistinli gerilla, daha sonra askeri kampa bomba ve otomatik silahlarla saldırdı. Çıkan çatışmada Filistinli gerilla şehit düştü. Ayrıca çatışmada gafil avlanan İsrail askerlerinden 6'sını öldürdü, 8'ini ise ağır yaraladı.

BANGLADEŞ: Muhalefet Erşad'ı İstifaya Zorluyor

26 Mart 1971'de Pakistan'dan ayrılarak bağımsızlığını kazandı. 1982'den beri sıkıyönetimle idare edilmektedir. 1971'den bugüne kadar üç kanlı darbe geçiren ülkenin en önde gelen kişisi, devlet başkanı Erşad'dır.

Diktatör Erşad, 1986 Mayıs'ında güdümlü seçimlere gitti. Muhalefet partileri, hile karıştırıldığı gerekçesiyle seçimleri protesto ettiler. Erşad'ın Jatiya Partisi, mecliste çoğunluğu sağladı. Böyle bir parlamentör biçim altında, askeri yönetim devam ettirildi.

Yoksulluk, işsizlik, açlık, hastalık ve doğal afetlerin kol gezdiği Bangladeş'te, bunlara bir de askeri yönetimin baskıları da eklenince, zaman zaman büyük kanlı çatışmalara neden olan kitle gösterileri ve ayaklanmalar oldu.

Parçalı bir durumdaki muhalefet, 21 parti ve grup tarafından temsil ediliyor. Muhalefetin iki büyük gücü Bangladeş Ulusal Partisi (BNP) ve 15 partili Avami Ligası'dır (Halk Bloku). Birincisinin lideri, 1981 darbesinde öldürülen Zia ur Rahman'ın eşi Khaleda Zia;

Nüfusu:	103 milyon
Yüzölçümü:	143.998 km²
Okuma yazma oranı:	%26
Halksal bileşim:	
Bengaller	%98
Bihariler	%1.5
Birmanlar	%0.5
Dinler:	
Müslüman	%80
Hindulst	%18.5
Budist	%1.4
Hıristiyan	%0.1
Başkent:	Dakka (4.4 milyon)
Kişi başına 130 dolar mlili gelir	
Nüfusunun %74'ü tarımda.	
%9'u sanayide çalışıyor	
9010 kişiye bir doktor düşüyor	
İhracatın %50'si jüt	

Avami Ligası'nın ise, Bangladeş'in kurucularından Mujibur Rahman'ın kızı Hesina Wazed'dir.

Muhalefet, Erşad'ın istifasını ve erken demokratik seçimlere gidilmesini istiyor.

Dayanışma halindeki muhalefetin çağrısıyla kitle gös-

terileri Kasım ortalarında başladı. Başkent Dakka'yı aşarak birçok büyük şehirde yarı ayaklanma durumuna dönüştü. Asker ve polislin göstericilere ateşetmesi sonucu en az 30 kişi öldü. Tutuklananların sayısı ise birkaç bini aştı.

Yönetimin kanton seçimlerine askerlerin seçilebilme yasasını kabul etmesi, gösterilerin önemli bir nedeni olarak görüldü. Erşad, muhalefete diyalog için gösterilerin durmasını şart koştu. Muhalefet ise, başlattıkları grevi araklıklarla sürdürüyor. Açlık ve baskılardan yılan kitleler ise, sokakları terk etmeye kararlılığında görünüyor.

İstifa etme ve açık diktatörlük arasında sıkışan Erşad'ın bunlardan hangisini tercih edeceği, muhalefetin örgütlülük ve kararlılığına bağlı.

Afrika Ulusal Kongresi Liderlerinden Govan MKEBİ Serbest Bırakıldı

1963'ten beri 24 yıl tutuklu kalan MKEBİ, 77 yaşında. Kasım ayının başlarında serbest bırakılan MKEBİ, hem illegal Güney Afrika Komünist Partisi üyesi, hem de Afrika Ulusal Kongresi ANC'nin kurucu başkanlarından ve halen yaşayan en yaşlı üç liderinden biri.

MKEBİ, Güney Afrika'da yaşamaya devam edeceğini ve Komünist Parti üyeliğini muhafaza edeceğini belirtti.

Serbest bırakılmadan önce, tutuklu ANC lideri Nelson MANDELA ile Cape Town Pollsmoor hapishanesinde bir saat görüştü.

MKEBİ, ilk işinin ANC liderleriyle temas kurmak olduğunu ve yönetimin gezi izni vermesi durumunda Zambiya'nın başkenti Lusaka'ya gideceğini belirtti.

MKEBİ ile beraber dört siyasal tutuklu daha serbest bırakıldı. Bunlardan biri, 1963'ten beri tutuklu bulunan PAC (Pan Afrika Kongresi) üyesi

Govan MKEBİ

NKOSI'dır.

İrki rejim yetkilileri, yeni yıl festivalleri dolayısıyla polidüğü hava'yı yumuşatmak amacıyla MKEBİ ve diğerlerinin serbest bırakıldığını ileri sürdü.

Ancak, yerli halkın yoğun siyasal baskılarına, grev ve silah eylemleri nedeniyle zorlanan, uluslararası alanda tecriti hızlanan ve ekonomik bu-

nalımı yaşayan irki rejimin, zenci halk muhalefeti görüşme masalarına çekme taktiği olarak değerlendirilmektedir bu serbest bırakılmalar.

Güney Afrika Halklarının Kısa Örgütlenme ve Mücadele Tarihi

Tüm Güney Afrika Ulusal Kongresi (SANNC - South Africa Native National Congress) 1912'de kuruldu. 1920'de adını değiştirerek Afrika Ulusal Kongresi (ANC) oldu. Sömürgeci rejimi hedeflemesine rağmen, İngiliz kralığına yönelmedi. İçinde süreç içinde zenci halkın sınıfsal bilinci gelişti.

1959'da Mangaliso Robert SABUKWE liderliğinde radikal sol kesim ANC'den ayrılarak PAC'ı (Pan Afrika Kongresi) kurdular ve irki rejime karşı silahlı direniş başlattılar.

İrki rejim, 21 Mart 1960'ta Sharpeville'de katliam yapar. En az 70 zenci ölür. Binlerce kişi tutuklanır. ANC ve PAC yasaklanır. PAC lideri R. SABUKWE ve sonradan barış ödüllü olan Albert LUTHULI, diğer zenci tutuklularla meşhur Robben adasına hapsedilir. İki lider de burada ölürler.

Bu tarihte, hem ANC (Umkhonto we Sizwe), hem de PAC (Pogo dilinde: Biz kendimiziz) adlarıyla silahlı direniş örgütlenir. Silahlı direniş, irki rejimin militarist gücünü aşamadı.

1961'de irki rejim, Güney Afrika Cumhuriyeti adıyla kurularınca, sömürgeci uygulamalarını derinleştirdi. Zenciler için ezme yasağı getirildi. Zencilerin kaldığı "home-land"ları inşa etti.

1976'da, Johannesburg'un gettosu olan, 2 milyon insanın yaşadığı Soweto'da zenci halk ayaklandı. 16-18 Haziran'daki ilk ayaklanmada polislin ateşetmesi 100 zenci öldü, 1000'i yaralandı. Ayaklanma diğer bölgelere yayıldı. Ancak kanla bastırıldı.

1970'lerin sonunda ANC'nin silahlı kolu, tekrar gerilla ey-

lemlerine başladı.

1983'te UDF (Birleşik Demokratik Cephe) kuruldu. UDF, 500'ü aşkın örgütü bünyesinde toplayıp, 2-3 milyon arası sayıda üyeye sahiptir. İçinde temel örgütlerden dinci örgütlere kadar değişik güçler ve zencilerin yanı sıra Hindu- lar ve beyazlar da yer almaktadırlar.

İrki rejim, 1985'te sıkıyönetim ilan ederek, UDF'yi yasakladı. Amaç illegalliteye itip dağıtmaktı. UDF'nin çok sayıda önderi "vatana ihanet" suçlamasıyla Azania Halk Örgütü (AZAPO) ve Güney Afrika Kiliseler Konseyi (SACC) üyeleri ile beraber yargılanıp mahkûm edildi. İrki yönetimin ajanları, Güney Afrika dışında 11 UDF önderini katlettiler.

Daha radikal bir hattı olan AZAPO ve UDF militanları arasında zaman zaman çatışmalar olmaktadır.

1985 ve '86 yılları boyunca devam eden siyasal gösteriler, sıkıyönetim, ve yönetimin terör olaylarına, tutuklama ve yüzlerce zenci öldürmesine rağmen durmadı.

İrki rejim, dünya altın rezervlerinde söz sahibi olup, altın üretimi devlet gelirinin %25'ini, döviz gelirlerini %40'ını oluşturmaktadır. Buna karşılık 3 milyon zenci işsizdir. İrki rejim, komşu Afrika devletlerinin ekonomisi üzerinde etkin olup, bu ülkelere yönelik karşı-devrimci saldırıların merkezi durumunda- dır.

Maden Ocakları İşçileri Ulusal Birliği (NUM) sendikası 300.000 üye sahiptir. İrki rejime karşı siyasal mücadelede NUM'un katılması, rejimin ekonomisini sarsmıştır. Sadece 1984'te 499 grev yapılmış, grevler 1985 ve 1986'da da devam etmiş, en son Ağustos 1987'de 340.000 maden işçisi greve gitmişti.

Siyasal ve ekonomik olarak çıkmazı yaşayan irki rejim, yeni manevralara başvuruyor. Belli ki G. Afrika halkının ulusal kurtuluş mücadelesini önlemek, reformist taleplerle sınırlamak istiyor.

Kürt edebiyat tarihinin seçkin ozanı:

EHMEDÊ XANÊ

YAŞAMI VE ESERLERİ

1651'de Hakkari'nin Han köyünde doğdu. Ölüm tarihi belli olmamakla beraber, eserlerini yazış tarihine bakılırsa 1700'lerin ilk çeyreğindedir. Mezarı Doğubeyazıt'tadır. Halk mezarını ziyaret haline getirmiştir.

Eserlerinde belirttiği gibi, daha ondört yaşında yazmaya başladı. Kürt halkının yaşam ansiklopedisi olarak kabul edilen "Leyla ile Mecnun", "Ferhat ile Şirin" düzeyinde bir destan olan "Mem û Zîn" adlı eserinden ayrı "Nûbar a Biçukan" ve "Eqida İmanı" adlı kitapları yazdı.

Ehmedê Xanê, bağımsızlığa ve halkın çıkarlarına tutkun yurtsever bir ozandı. Osmanlıların dahil döneminin okumuş kesimi Arapça ve Farsça yazıyor ve hakim sınıfların çıkarına hizmet ederek aristokratlaşıyorlardı.

Ehmedê Xanê, bunu tepti. Ezilenlerin ve Kürdistan'ın edebiyatçısı olarak kaldı. Eserlerini ne Arapça, ne de Farsça yazdı. Kürtçeyi kullandı. Böylece Kürt dilinin ve edebiyatının çağdaşlarından geri olmadığını gösterdi.

Ehmedê Xanê, Kürt dili ve edebiyatının gücünü dile getirmeyi unutmadı:

... Kürtler o kadar kemalsiz değil,
Fakat öksüz ve mecalsizdir.
Hep birden bilgisiz ve cahil değil,
Sadece sefil ve sahipsizdir.
Olsaydı bizim bir sahibimiz,
Yüksek himmetli, incelikleri bilen bir sahibimiz,
İlim, kabiliyet, kemal, iz'an Şiir, gazel, kitap, divan,
Bu çeşitler onun yanında geçerli,
Bu paralar onun yanında makbul olsaydı,
Ben o zaman manzum sözlerin bayrağını,
Dünya damının üstüne asardım...
Geri getirirdim. Cizreli Mela'nın ruhunu,
Ve diriltirdim onunla Harirli Ali'yi.
Faki-yi Tayran'a öyle bir sevinç verirdim ki,
Ebediyete kadar hayran kalırdı.

NÛBAR A BIÇUKAN

(Çocukların turfandası)

1684'te yazılan bu küçük manzume, Kürt çocukları için yazılmıştır. Çocuklara bilgi, üretim, milli düşünce, uyum ve birlik üzerine uyarılan açıklamalar vardır.

E. Xanê, NÛBAR'ın önsözünde, "Ne ji bo sahib rewacan, belki ji bo biçuket Kurmancan" sözleriyle, "Ben bunu revaçtakiler için değil, Kürt çocukları için yazdım" der.

EHMEDÊ XANÊ VE MEM Û ZÎN

Ehmedê Xanê, bu ölümsüz eserini 1695'te tamamladı. Eser bir destandır. "Memê Ala ve Zîne" yoksulun, üreticinin, direnişçinin, ezilmişliğe uğramışın, halkın temsilcisidir. İki kahramanda dile gelen Kürt halkıdır. Böylece Ehmedê Xanê, kesin kimin yanında yer aldığı net koyar. Sadece kendisi değil, halk o zamanın yerini de koyar. "Bekir" fitnesciliğün, ikiyüzlülüğün, baskının, zulmün, haksızlığın temsilcisidir. Ehmedê Xanê, egemen ezenlere tavır alır ve halka direniş ve birlik mesajı verir.

Kürt edebiyatının ölmez eseri MEM Û ZÎN

Ehmedê Xanê'nın bu büyük edebi eseri, ilk defa Rus araştırmacılar tarafından dünyaya tanıtıldı. 1860-85 döneminde Erzurum Rus Konsolosluğunda Kürt tarih ve edebiyatı üzerine araştırmalar yapan Loze, Mem û Zîn'in varlığından haberdar oldu. Aleksandr Jaba, eseri Rusça'ya çevirdi. Bundan ayrı olarak Fransızca'ya ve bazı bölümleri de Almanca'ya çevrilmiştir.

1919'da İstanbul'da Arap harfleriyle basıldıysa da, Türk yönetimi basımı yasaklar ve mevcutları yakar. 1947'de Halep'te, 1958'de de Şam'da Arap harfleriyle basıldı. 1953'te Hewler'de Soranca basıldı. 1962'de Moskova'da Latin harfleriyle basıldı. 1968'de M. Emin Bozarslan Latin harfleriyle Türkçeye çevirdi.

Ehmedê Xanê ve Bağımsızlık

Ozanın yaşadığı dönem, Kürt beyliklerinin bağımsızlıklarını yitirdikleri dönemdir. 1514'te Osmanlı sultanı Yavuz Selim'in Şah İsmail ordularını yenmesi, Kürdistan'ın da bağımsızlığını yitirmesine getirecekti. Kürt beylikleri, iki devlet arasında bölünecek, daha çok Osmanlıların tarafını tutacak, yabancılara çıkarları için hem uç beyligi yapacak hem birbirleriyle savaşacaklardı.

Dönem, 1800'lere kadar uygun olmasına rağmen beylikler bir araya gelip merkezi bir Kürt devleti kurma bilincine varamayacak, daha çok sömürgeci güçlere bağımlılıktan yana olacaklardı.

Savaş alanı haline gelen Kürdistan'da halkı, özgürlüğü dağlarda arayacak, zorlandıkça enginlere tırmanacak, aşiret örgütlenmesine sarılacaktı. Bu da toplumsal yapının, kültürün, edebiyatın, ekonominin geri ve feodal çitler içinde hapsolmesine yol açacaktı.

Osmanlı Sultanı IV Murad'ın Bağdat seferi ve 1938 Kasrı-Şirin antlaşması, Zagros dağlarından Kürdistan'ı bölecek. Osmanlı ve İran sömürgecilerinin Kürdistan'a nüfus etmesine yol açacaktır.

1639'da Malik Ahmet Paşa, Diyarbakır valisi olur. İlk işi Sencar Yezidilerini katliama uğratmak olur. Vali, Diyarbakır'dan başlamak üzere ağaları tek tek çökertir. 1655'te Van valisi olur, aynı şeyleri yapar. Erzurum, Van, Diyarbakır, Musul vb. büyük merkezler. Osmanlı askeri kurumsallaşma merkezi yapılır.

Osmanlıların güttüğü taktik açıktır: Katliamlar ve timar sahibi ağaların sayısını artırarak feodal çatışmaları körükleyip, otorite bırakmamak. Böylece Kürt feodalleri, birleşmemekle ve Osmanlı valilerine uşaklık yapmakla, Kürdistan'ın elden gitmesinde işbirliği yaparlar.

Osmanlı Türkü, Kürt halkı için Romi'dir. Vahşidir. Kürt halkı kırılır, acı çeker, dağlara süsülür, ama direnir, bağımsızlığa tutkusunu korur...

Ehmedê Xanê, burada ortaya çıkar. Halkın talebi olan otorite ve bağımsızlığı "Derdimiz" manzumesinde "Tek taçlı hükümdar" talep ederek dile getirir:

Bizden de çıksın bir dünya dayanağı
Bulunsun bizim de bir padişahımız
Kılıcı ortaya konsun gücümüzün
Bilinsin kadri kalemimizin.

.....
Olsaydı eğer başı yükseğimiz
İyilik sahibi bir şiir isteyenimiz
Bizim de külçemiz sikkeyle basılır
Bu denli revaçsız ve şüpheli kalmazdı.

.....
Olsaydı eğer bir padişahımız
Allah ona layık görseydi bir taç
Tayın edilseydi ona bir taht
Açıkça açıldı bizim de bahtımız.

Ozan, Kürt halkının Türk ve Fars sömürgecilerine kinini dile getirir, barbarlıklarını vurgular:

Hasıl olsaydı ona da bir taç
Elbet olurdu bize de revaç.

.....
Bize galip gelmezdi bu Romlar
Baykuşların elinde viran olmazdık.
Olmazdık mahkum, yoksul, perişan
Yenilmez ve boyun eğmezdik Türklere ve Taciklere.

Ehmedê Xanê, birleşmeyen, direnmeyen ve sömürgecilere uşaklık yapan Kürt beylerini unutmaz, köleliğin utancını onlara ait olduğunu yazar:

Onların uyrukluğu utanç vericidir
Ama bu utanç ünlü kişileredir
Bu önderler ve beyler için namustur
Ozanların ve yoksulların gücü nedir ki?

Ehmedê Xanê, gerici şiddeti kınar. Buna sahip Türk ve Fars egemenlerinin Kürdistan'ı nasıl yıktıklarını anlatır. Fakat kurtuluş için otorite ve zoru öngörür:

Her kim elini kılıca götürdüysen
Kendisi için devleti zaptetti erkeğe.
Çünkü dünya bir gelin gibidir
Keskin kılıcın elindedir onun hükmü de.

.....
Ben hikmetli dünyaya sordum ki:

"Başlığın ne senin?" Bana dedi ki "Hikmet."
Kısacası: Dünya kılıçla ve iyilikle
İnsana ram olur, boyun eğer.

Ozan, Kürt yiğitliğini unutmaz:
Ben Allahın hikmetine şaka kaldım:
Kürtler dünya devletinde
Acep ne sebeple kalmışlar boynu bükük
Hepsi birden niçin olmuş mahkum?
Onlar kılıçla şöhrat şehrinin mahvetmişler
Himmet ülkesine boyun eğdirmişler
Onların her bir beyi Hatem cömertliğinde
Ve Rüstem cengaverliğindedir her bir erkeği.

Bak Arabistan'dan Gürcistan'a kadar
Kürtlükür olmuş kaleler gibi
Bu Romlar, Acemler onlarla hisar olmuş
Kürtlerin hepsi dert kenarda yer tutmuş.
Her iki taraf Kürt kabilelerini
İmha oklarına hedef yapmışlar.
Sanki Kürtler sınır başlarında kilitlenmişler
Her kabile sağlam bir set gibidir.
Bu Rum deryası ve Tacic denizi
Ne kadar çıksalar, harekete geçseler
Kürtler kana bulanırlar
Onları berzah gibi birbirinden ayırırlar.
Cömertlik, himmet, mertlik
Beylik, hammiyet ve yiğitlik
Hep Kürt kabileleri için onaylanmıştır
Onlar kılıçla ve himmetle ün salmışlar.

Ehmedê Xanê, bağımsızlık gibi toplumsal ilerlemenin de birlik ve ittifaktan geçtiğini güçlü bir şekilde şiire işler ve mesaj olarak Kürt halkına bırakır:

Olsaydı eğer ittifakımız bizim
Hep birlikte birbirimize itaat etseydik
Romlar, Araplar ve Acemler tamamen
Hepsi bize uşaklık ederdi.
O zaman dini de, devleti de ikmal eder
İlmi de hikmeti de elde ederdik
Sözler o zaman birbirinden ayırıldılar
Gerçek hüner sahipleri çıkardı ortaya.

Kürdistan'da Göçler; Neden ve Sonuçları...

Baştarafı 11. sayfada

iki kol halinde saldırıya geçer. Bu sayı 40.000 civarındadır. İngiliz gazeteleri 60.000 kadar verirler. Türk ordusu, geçtiği her yerde canlı bırakmaz. Yine de başarılı olamaz. Haziran ayına kadar, durum Kürt direnmeçilerinin lehinedir. Türk ordusu birkaç bin kayıp vermiş, oniki uçağı düşürülmüş-

tür. Bir ara ayaklanma Hak-kari, Van, Erciş, Eleşkirt, Kotir'a kadar yayıldı.

Bu durum, Türk ordusu ve hükümetinde bunalım yarattı. Bunun acısını halktan çıkardılar. Zilan deresi ve civarında 200 köyü yerle bir ettiler. 5000 insanı katlettiler. "Hertarafta rastladıkları mukavemeti haz-

medemeyen ve verdikleri ka-yıpların öcünü almak isteyen Türk askerleri kadın ve çocuk-lara saldırdılar. Hareketin dı-şında kalması masum köyler bile uçaklardan yağdırılan yangın bombaları ve benzerle-rinin altında yanıp yerle bir olmaktan kurtulamadılar. Van'da torbalara diri diri doldu-rulup dikilen yüz kadar Kürt entellektüeli gölün sularına atıldılar." (L. Rambout, Çağ-daş Kürdistan Tarihi, s. 33)

Türk burjuvazisi 100.000'e yaklaşan ordusu ve 100 savaş uçağına rağmen, ancak emperyalistlerin doğrudan desteği-ni alıp, İran'la anlaşılardan sonra ayaklanmayı bastırır-lar. İran'a Küçük Ağrı Dağı bölgesi verilir. İhsan Nuri, İran'a geçer. İbrahim Hüske, Ağrı dağında kalarak direnir. Ayaklanma 25 Eylül'de kırıldı.

Türk ordusu, sayı ve dona-nım olarak çok üstündü. Ağrı

tecrit olmuştur. 1925 ayaklan-masının ardından Ağrı direni-şi yaygınlaşamadı. Direnişçi-ler silahsızdılar. Dışarıdan beslenemiyorlardı. İran'ın Türk askerlerinin Küçük Ağrı bölgesine asker çıkarak, ayaklanmayı kuşatmasına izin vermek istiyorlardı.

Geçerken, Türk burjuva barbarlığı ve soylu Kürt dire-nişine ilginç bir iki örnekt ver-mek istiyoruz:

Türk askerleri "Muş'un Çukur bölgesinde Musa Bey aşiretinden Şeyh Rıza'yı diri diri yakarlar. Bu vahşete da-yanamayan direnişçiler, düş-mana anladığı dilden cevap verirler. Yakaladıkları 200 ca-ni Türk subayını bakır kazan-larda haşlarlar." (Gora Sasu-ni, s. 188)

Ayaklanmanın son günle-rinde, önderleri direnişi sür-dürmenin çarelerini ararlar. Yaşlı, kadın ve çocukları ko-

ruma önemli temel bir sorun-dur. Çünkü, Türk birlikleri en aşağılık hakaretleri yaparak yakaladıkları her Kürt insanı-nı öldürüyorlardı. İhsan Nuri ve diğerleri kadın ve çocukla-ra dağlara tahliye etmeyi öne-riren, İbrahim Hüske, "Bü-tün kadınları, güçsüz ihtiyar-ları ve çocuklarını kılıçtan ge-çirsinler ki arkalarındaki bü-tün köpekleri yakmış olan dev-rimci güçler, son nefesine, son nefesine kadar savasınlar." (age, s. 206) teklifi ile durmaz, ailesinden on kişiyi öldürür. Diğerlerinin müdahalesiyle bu gaddarlık önlenir.

1920'ler boyunca, Türk bur-juvazisi Kürdistan'da katliam, sürgün ve mecburi iska-nı beraber uyguladı. Der-sim dışında egemen olduğuna göre artık mecburi iskânı ra-hat uygulayabilir, ulusal imha politikasını hayata bütün yön-leriyle geçirebilir.

Orhan Kaya ile Yapılan Röportaj....

Baştarafı 15. sayfada

O.K.: Gerçekten Türk devleti beni satın alarak, çok çirkince kullandı. Tüm insani değerler olan onur, şeref, namus, haysiyet, her şeyimi çok ucuza satın alan Türk devleti beni kötü emelleri için kullandı. Benim gibi kişisizleş-tirdiği insanları harcamasını bilen Türk devletinin gözünde bizim hiçbir değerimiz yoktur. Otümüyle yağma, talan, soygun üzerinde pis asalakça yaşayan bir güçtür. O zorla işletilen bir cinayet şebekesi, katil, gar-bar, vahşi bir köhnemiş güç olup insanlığın yüzkarasıdır. Kardeşi kardeşe vurdurtan canı bir gücün başka bir şey beklenebilir mi! Bu devlet geçmiş ve bugünüyle varlığını bu biçimde devam ettirmektedir. Bundan en çok za-rar gören, katledilen, kan emilen, soyulup soğana çevri-len Kürt halkıdır. Bu lanetli güç bununla da kalmayarak Kürtleri tümünden tarih sahne-sinden silmek için hiçbir mad-di temeli olmayan yalanlara dayanarak varlığını inkar etti ve bunu tüm dünyaya kabul ettirmeye çalışmaktadır. İş-gücü sahtekarlık olan bu güç beyinlerimize tersyüz edilmiş gerçekliği aşılıyarak suç ortakları haline getirdi. PKK önderliğinde birleşen Kürdis-tan halkı insanlık adına hesap sormak için ayağa kalktı. Bu güç tarihte eşine ender rastlanılan bir biçimde bunu bastırmaya çalıştı. Başara-mayacağı da ortaya çıkınca PKK önderliği ve PKK şah-sında tüm insanlığa saldırı ve kara çalmalar furıyası başla-tıldı. Gerek daha önceki, gerekse daha sonraki anti-propagandalar tümüyle beyinle-lerimizde işliyordu. PKK Önderi Abdullah ÖCALAN bizzat ken-disi bana ve benim gibilerime gerçekleri göstererek insanlığa kazandırmaktadır. Bu ka-dar büyük suç işlemiş bir olarak yine bu kadar içi boşal-tılmış köf, serseri, düşünün birine insanlığı verebilmek için, doğruları gösterebilmek için yoğun bir mücadele vere-rek rolünü oynamıştır. Faşist Türk devleti bu geçiği sine-sine oturtmasını bilmelidir. Onun yüz kızartıcı yalan ve karalamaları, PKK ve Önder-liğinin oynadığı tarihi role

gölge düşüremeyecektir. Ken-di pis parazit yaşamını devam ettireceğini bilen Türk devletinin gideceği yer tarihin çöp sepetidir. Hiçbir güç ve kudret onu bu sondan kurtaramayaca-tır.

Soru: Son olarak Türk halkına ve askerlere bir mesajınız var mıdır?

O.K.: Türk halkı, insanlığın onurunu, şerefini, hatta insanlığın kendisini kurtarmak için ve de kendi kurtuluş-ları için kardeş Kürt halkıyla birleşerek bu canı devletten hesap sormalıdır. Kürdistan halkına karşı yürütülen savaş onun şahsında tüm insanlığa ve de Türk halkına karşı yürü-tülen bir savaştır. Tümüyle yalan, iftira ve karalamalara dayalı olarak PKK'ye karşı yürütülen propagandalara inan-mayın.

Bu canı, barbar güç Türk halkının temsilcisi olamaz, o insanlığın ve de halkımızın düşmanıdır. Onu, insanlık adı-na kardeş Kürt halkıyla birleşerek yıkmak baş görevimizdir. Türk ana ve babaları yüzlerce örnekten bir tanesi olan örneğinden gereken dersi çıkarmalıdır. Askerlik adı-na cinayet şebekesi içine alı-nanlar ellerini kardeşlerimiz-zin kanına bulayarak, benim örneğimde görüldüğü gibi çir-kini emelleri için çok kötü bir biçimde kullanıyorlar. Anne ve babalar çocuklarının as-kerliğe alınmasına dur demeli-dirler.

Asker kardeşlerimiz, fa-şist subaylarınıza inanmayın. Onlar yalan söylüyor ve sizin ellerinizle kardeşlerimizi kat-dırıyorlar. Karşısında savaş-tığımız kardeş Kürt halkıdır; bizim kurtarıcılarımız PKK militanlarıdır. Ayaklar altına alınan onur, şeref, haysiyetinizi ve de insanlığı kurtarmak için silahlarınızı faşist subay-larınıza çevirin. Sizi de benim gibi kullanmak istiyorlar. Unutmayın ki, faşist subay-ların yanında hiçbir değeriniz yok. Fırar edin, silahlarınızı ARGK'nin saflarına katilin.

- Kahrolsun faşist Türk devleti!
- Yaşasın PKK!

Orhan Kaya
25.10.1987

Yekitiya Jinên Welatparêzên Kurdistan...

Baştarafı 13. sayfada

ciliğinin, Kürdistan kadınına ucuz emek gücü olarak kullan-masına, ülkesinden göç ettiril-mesine ve asimilasyoncu eği-tim, kültür politikalarına kar-şı olunması,

5- Kürdistan gençliğinin sömürgeci orduya alınmasına karşı olunması,

6- Aile kurumunu, kadın köleliğinin ve gerici erkek e-ğitilmesinin alanı haline ge-tirilen feodal ve burjuva an-la-yışlara karşı olunması, aile-nin ulusal kurtuluşçu mücade-lenin devrimci-yurtsever bir ka-lesi haline getirilmesi, aile-yi demokratlaştırma ve dev-rimleştirme mücadelesinde doğabilecek sektör ve yozlaş-macı anlayışlara karşı du-rulması,

7- En geniş kadın yığınla-ryla bağ kurulması, ulusal kurtuluş siyasetinin kadınla-rın elinde bir silah haline geti-rilmesi, Kadınların sömürge-ci-burjuva ve feodal-kompra-döğünün kavratılması. Bu bi-linçle topyekün kadın örgüt-lenmesine varılması,

8- Kadınların ulusal kurtu-luş mücadelesinde üstlendiği rolüne uygun olarak. Parti ve Cephe'nin kadrosal ihtiyaçla-rını karşılamının sorumluluk ve çalışması içinde olunması,

9- Kadınları, sosyal, ekono-mik, kültürel, eğitim, siyasa-l yaşamının ulusal kurtuluş savaşına göre düzenlenmesi, kadınların kendi arasındaki işçi-köylü, aydın öğrenci kate-gorilere ayrıldığını dikkate alarak bütün bu kadın kesimle-rinin ortak sosyal, ekonomik, eğitim, kültür, siyasal örgüt-

lenme ve mücadele sorunla-rından kalkarak hepsini aynı çatı altında birleştirilmesi ve mücadelelerinin yönetilmesi,

10- Faşist Türk sömürgeci-liğinin devrimci mücadeleyi açığı çıkarmak ve kadınları yozlaştırmak amacıyla geliştirdiği dernek, sosyal kurum-lar, sendika vb. reformist ve yoz amaçların bu işlevine karşı olunması, bunların kadınlarla bağ kurma, örgütlenme ve di-ğer birliklerle dayanışmayı geliştirmenin bir alanı olarak değerlendirilmesi. Bu işlev-leri içinde bu ve benzeri organ-ları geliştirmekten yana olun-ması,

11- Şehit, tutuklu ve savaşçı aileleriyle dayanışma içinde olunması,

12- Kürdistan Ulusal Kur-tuluş Mücadelesinin temel yön-temi olan silahlı mücadelenin kabul edilmesi, desteklen-mesi, birlik saflarından sa-vaşçı ve milis seferberliğinin geliştirilmesi,

13- Silahlı mücadelenin geli-şmesine uygun, onu geliştiren ve onunla koordineli ol-mak şeklinde; faşist Türk sö-mürgeçliği ve onun işbirlikçi-lerine karşı geniş ve çeşitli siyasi eylem biçimleri içinde olunması, bu amaçla bildiri, afiş, yazılma, toplantı, boy-kot, yürüyüş, miting, işgal vb. eylemler içinde olunması,

14- Sınıfsal ve ulusal ilişki-lerin ürünü olan kadın-er-kek eşitsizliğine, bunun ulusal kurtuluş saflarındaki etki ve görüntülerine karşı olunması. Bu amaç doğrultusunda Parti, Cephe, Ordu saflarında Kürdis-tan devrimci-yurtsever kadı-nının demokratik mücade-leye çekilmesi ve bu mücade-lenin ulusal kurtuluş mücadelesine tabi kılınarak ve onunla içiçe verilmesi,

B- Türkiye devrimci-demokratik kadın hareketiyle; iki halkın bağımsızlık ve öz-gürlük çıkarılarının eşitliği temelinde en sıkı dayanışma-dan yana olunması. Türkiye'de soldan kaynaklanan kadın sorununa sığ, biçimci, yüzeysel, mekanik, reformist yakla-şımınla mücadele edilmesi, kadınların anti-faşist, devrim-ci-demokratik mücadelesine katılımı. Türkiye'deki okul ve fabrikalarda bulunan Kürdistan kadınlarını ulusal kurtuluşçu kadın örgütlenmesi ve mücadelesine çekilmesi, bu-nun örgütsel araç ve kollarnın oluşturulması. Anti-faşist ka-dın hareketinin yararlandığı dernek, sendika vb. alanlar-dan Kürdistan kadınlarını ör-gütlemeye yönünde yararlanılması,

C- Kürdistan'ın diğer par-çalarını ulusal kurtuluş mü-cadelesinin yükseltilmesi ve halkımızın ulusal birliğinin yaratılması doğrultusunda kadın birliklerinin kurul-masına öncülük edilmesi, bunun örgütsel araç ve kolla-rının oluşturulması,

D- Ortadoğu halklarının kadın hareketleriyle, anti-sömürgeci, anti-empyalist il-keler doğrultusunda dayanış-madan yana olunması ve bu doğrultuda çalışma içinde ol-unması,

E- Başta ulusal kurtuluş savaşçı veren halklar ve sosya-list ülkelerin olmak üzere, dünya halklarının devrimci-demokratik, yurtsever kadın birlik ve hareketleriyle enter-nasyonalist dayanışma içinde olunması; Kürdistan kadınının mücadelesinin çok yönlü tanıtılması, uluslararası platform-larda Kürdistan kadınının temsil edilmesi, dünya dev-rimci-demokratik kadın hare-ketinin Kürdistan Ulusal Kur-tuluş Mücadelesine desteğinin sağlanması.

★

Impressum:
M. Atar
Gottinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach: 153
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG.- Bonn
Konto Nr: 1205242100
BLZ: 38010111

Norveç 7.50 dkr.
Fransa 6.- ff.
İsviçre 2.50 sfr.
İsveç 6.- skr.
Avustralya 3.- \$

Danimarka 8.- dkr.
Avusturya 18.- s.
İngiltere 0.80 £.
Hollanda 3.- hfl.
Belçika 60.- bfr.

DEH SALIYA DAMEZRANDINA PKK BÎŞÊWEYEKA SERBİLIND HAT PÎROZKIRIN

Naveroka axafa di şeva pîrozkirina 10 saliya damezrandina Partiya Karkerên Kurdistan de, bi navê berpirsiyariya PKK li Ewropa

“... Ev neh sal, mizgînî didin ku tirêja ku di destpêkê de xwe çirisan, fro xwe qulbandiye agirekî serhildanê ku deşt û beyarên Kurdistanê disojîne. Lê ev gişt li alîkî, bahevhatina hevqas mirovên Kurdistanê ku ji bo yek bawerî û dozê dilê wan lédixe, bi serê xwe rûdan û biyereka birûmete. Ev bûyer datîne ber çavan, ku ev gel çuqas hebûna xwe daye pejirandin, ku hebûn û welatê wî gelf dihat jûbîrkirin. Di bin wan pêşketinan de, tenê fîmza yek rêkristina şoreşgerî heye: Ew ji PKK ye, ku ji hêmbaza gelê Kurd afirîye û berpirsiyarê hevîyên bilind ê wî gelf ye.

“... Gelê me ji domanek jiya, ku heya merhelekê bibû biyanê dewlemendiyên xwe. Zanatiya bo welat, ku şeref û namuse û mirovatiya pêşveçûyî xwîna xwe jê re dide rêtin, demekê de li bal me jî gelek sist û jarbû. Pîrsa welat, ku mafê gelê me ye û gelê me li ser dije, pir nedihat nasîn.

“... Milletê bênav û xwedî: Gelê Kurd! Belê vê navê didan gelê me, ku gelekî ê kemartir jî ên dîrokê ye û vê yekî jî li pêşiya çavê mirovatiya pêşveçûyî digotin, ku nimuna bédengîyeka disoje bû. Gava li Afrika reş, êl û eşîrên piçûktirîn jî li welatên piçûk bi şeweyeka bextiyar, sitranên serxwebûnê dizwandin û diqirandin, li Kurdistanê guhên dilan kerr û mirî bûn.

“... Dîrok û sernivîs gelek jî nêzikî bihevî girêdayî ne. En ku dîrokên wan nîne, talûnasbê wan jî nîne. En ku dixwazin sernivîsa xwe biguhurênin, necarin ku dîroka xwe biguhurênin.

“... Hin naverokên mêha Mijdarê ên din jî di dîroka me de hene. 17ê Mijdarê ew roje, ku sala 1937ê de pêşengê serhildana Dêrsimê Seyit Rîza û 13 hevalên wî li bajarê Xarpitê bidar ve hatin zistin. Fro, ku Partiya me dikeve 10 saliya damezrandina xwe, em bi hîrmet serê xwe li pêşiya van lehengên bûha ditewênin, di van rojên 50 saliya bidarvekirina wan de.

“... Ne derfete ku mirov rastiya PKK nasbike, gava mirov PKK jî rastiya dîroka Kurdistanê qulbike û wusa li PKK binêre. Damezrandina PKK, di dîroka Kurdistanê de, rojeka birûmete. PKK, afirandkarê ji nûve jiyanê ye. Lê dîroka PKK, ne bes bi sala 1978ê destpêdike. Ev ne raste. PKK, berpirsiyarê keleşorên rind ên dîroka Kurdistanê ye. Ew bendava bilindahiya berxwedana gelê me ye, ku gelê me di dîrokê de pêşveçûyî ye.

“... Em ne wusa hesan hatin van rojan, ku durîşmên şer û serfiraziyê tîn bangdan û herwusa ji herdemê diwartir. Xwîna bi sedan tomakewanan şoreş ku xwîna xwe bo xaka welatê rêtine, tivanc û hingavtînin ku li zîndanên û benderaxanên dîliyên cengê jiyana, em anîne van rojan.

“... Xebatên komekî ji şoreşgeran bin pêşengiya sekretêrê gelemperiyê PKK rêheval Abdullah Ocalan, fro mîna lehiyekê seranserî Kurdistanê vegirtîye û vê tevgera serxwebûnê afirandine.

“Welatperwerên birêz!
Gava PKK li ser xaka Kurdistanê van pêşveçûnên birûmetê afirand, pişta xwe tenê û tenê da gelê Kurd. Baweriya xwe bi hîma gelê xwe anî. Ji bo alîkariyên derveyî, tucaran berê xwe ji xeta xwe nequlband. Dev ji xeta xwe a serbizwe û siyaseta xwe berneda. Em pişta xwe bidin şerê berxwedana şoreşgerî, ku li çiyayên Kurdistanê ên bilind berzidibe. Bi alîkariyên ku emê pêşkêş bikin, emê şer têxin her bosta Kurdistanê û emê welatê xwe ji bo mîtingêrên Tirk ên faşîst bikin dojeh. Em welatê xwe ê şerî û bedew, bikin perçekî cihanê ê aza û serbizwe, nola bihuştêkê...”

Destpêk rûpela dawî de

Helbesta “Ji bo PKK” têtin xwendin û dengê bilinddibe, “Bijî PKK!”

Bi banga, “em we giştan vexwendiyê keliyekê ji bo şehidên serxwebûna Kurdistan û şehidên şoreşên cihanê dikin”, girsên gel tev radibin ser lingên xwe û kulmên xwe li jor digiwişênin...

Du vê bûyerê, bernama şevê bi sê zimanan têt xwendin.

Pêşî Koma Sitranan dêrdikeve pêşiya vexwendiyên. Helbest û xoşnêrên şoreşgerî dixwêne... Vexwendî li çepikan dixin...

Bi navê berpirsiyariya PKK li Ewropa, nûnerê axafa konyevanî bi zimanê Tirkî dîke. Dîsa durîşmên awazî bilinddibin. Bi gotinên, “welatperwerên heja û vexwendiyên birêz hun bi xweşî hatin şeva pîrozkirina 10 saliya sazkirina PKK” axaf destpêdike. Dure, “Bijî Partiya Karkerên Kurdistan.”

Helbesta, “Me sundxwariye ey Kurdistan / Emê berxwedanê neqşinkin li ser xaka te” têtin xwendin û hozan Mizgin dest bi xwendina sitranên xwe dîke, du pîrozkirina 10 saliya PKK...

Koma Govendê ji bajarê Hamburgê, tevli çilên leşkerî derdikeve pêşiya vexwendiyên. Çende leyistokên rengareng pêşkêşdike û çih ji bo Koma Jiyan berdide. Koma Jiyan, berî dest bi bernama xwe bike, dibêje, “welatperwerên heja ên Kurdistanê, em we bi navê Koma Jiyan silav û pîrozdikin.”

Bi durîşma, “Bijî hevgerîna navnetewan” axafa bi zimanê Almanî destpêdike. Kelîyeka dinê, Koma Govendê ji bajarê Duisburg leyistokên xwe pêşkêşdike.

Piştî van, axafa konyevanî bi zimanê Kurdî têtin xwendin û dure hozan Serdar helbestên xwe ên şoreşgerî pêşkêş dîke. Kilama bi navê “Serhildan” ku bi rêzên “Fro 15ê Tebaxe ye / Rojeka nûh lédixe” destpêkir, yekderbê eywan dilvêne. Bi hezaran mirov bi yek deng û jî yek dev dibê, “tolhildan... tolhildan... tolhildan!”

“Welatperwerên heja niha emê tevde temaşa koma govendê ji bajarê Hannoverê bikin” têtin gotin û ev kom derdikeve pêşiya vexwendiyên. Bi govendeka heja, jiyana civakî a Kurdistanê têtin pêşkêş-

kirin, dîsa dengê durîşman bilinddibe û li çepikan têt xistin. Seet dora hijdehûsihûnehan. Bernama şevê ji bo niv seetê têt birin.

Birê duwemîn, bi xwendina namebruskên piştigirtinê destpêdike û diyariyên gihabûn şevê têt naskirin.

Bi hêjmara xilbe ji hunermendan, Koma Berxwedan diyar dibe. Bi sitrana “Kurdistanê Kurdistanê” helbest û kilamên şoreşgerî, dilîni û gelêrî têt xwendin duhev...

Koma Berxwedan ji seetê bêhtir bernama xwe domand. Dure Koma Govendê ji bajarê Koln û hozan Zinar payhev derdikevin...

Seet bistûsihûsihûneh. “Emê niha axafa sekretêrê gelemperiyê PKK rêheval Abdullah Ocalan, di barê pîrozkirina 10 saliya damezrandina PKK de ji filma video şanî bikin” têt gotin. Hemû mirovên di eywanê de li xwe dilvîn û dicivîn. Herkesek radibe serxwe û durîşma “Bijî Serok APO” têt bangdan. Herkesek keyfxweş û bi şahiyê. Û rêheval Abdul-

lah Ocalan ji perdê diyardibe. Vê navberê de ên ku li derî eywanê bûn, dibezin hundir, li çihêki bo xwe digerin. Hinek dimênin ser lingan... Ronahî têt vemirandin. Axafa rêheval Abdullah Ocalan wusa destpêdike: “Di vê roja damezrandina partiya me de isal jî ez ne bi we re me, lê ger jî dur jî be, ku min karî ez vê axafê di şeva pîrozkirina 10 saliya damezrandinê de ji we re bişênim, ez pir bextiyar dibim...” Hemû vexwendî bédeng guhdariya serokê xwe dikin. Bédengiyeka mezin eywan dîke bin hikariya xwe...

Lê bernama bi şinoyekê berdewamdibe. Naweroka şino, di dermafê şerê li Kurdistanê û tewrê hêzên çep ên hevxe-batkar û reformîst de ye...

Bernama şevê, bi Koma Govenda Zarokan ji bajarê Celê didome û dure, kilama “Apo hate Hilwanê” hemû vexwendiyên radike govendê. Gava şeva pîrozkirina 10 saliya damezrandina Partiya Karkerên Kurdistan diqediya, seet ji yekê nivê şevê derbasbû...

Pîrsa Kurdistan, di Konseya Ewropî de yekcardin bû babête gotebêjê

Destpêk rûpela dawî de

hebûn. Civin gelek bi şahî û bi awakî rind roja çarşembê seet 9'an destpêkir û roja îne dawî bi xebatan hat.

Heyetek bi navê Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan tēkilî civînan bû. Heyeta ERNK di civînan de li ser pîrsên karker û penahên ji Kurdistanê ma û herwusa bala civînan kişand ser tēkoşina ku li welatê pēşdikeve. Axafêrê ku bi navê federasyona mihiçariyan peyivî, hima weşanan di civakan de û sextekariya weşanên Tirk anî zimên. Bi hinkar danî holê, ku rojnâmên Tirkîyê dibin fermana dewletê de dixebitin. Li ser bēehlaqîya weşanên Tirk rawestîya. Herwusa rojname û weşanên Ewropî jî rexnekir, jî ber ku ev pişta xwe didin weşanên Tirkîyê û bi vê nolê mirovên Kurdistanê, Tēkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê û pêşengê vê tēkoşinê PKK, li bal awîra gelemperiyê Ewropî de reşdikin û bi vê nolê jî, karguzarî û xizmeta weşanên Tirk û paş-

verutîyê dikin.

Berpirsiyarê dewleta Tirk Ahmet Fidan, ku nekari tehemmul bike ku pîrsa Kurdistan di eywana konseya Ewropî de ku Tirkîye jî endamê vê konseyê ye, bêtin zimên, bi hêrs xwe berizand hinde encumanên civinê û xwest gotinên wan bi bêşermî bibe.

Berpirsiyarê Komara Tirk, bi bēhîfêti xwest îspat bike, ku “gelek bi navê Kurdan tuneye û zimanê Kurdî jî zaravêkî zimanê Tirkîye.”

Di civinê de, pîrsa Kurdistan bi pîrsa navendî û giringtirin. Bēhtirin li ser vê pîrsê hat peyvandin û encumanên civinê sempatiya xwe bo heyeta ERNK diyarkirin. Axafêrê, ku bi navê CEDRÎ peyivî, bi zimanekî diwar û hişk berpirsiyarê Komara Tirk rexnekir û diyarkir, ku piştigirtiya gelê Kurd dîke û ditînin heyeta ERNK bi tevayî dipejirîne.

Du axafa berpirsiyarê CEDRÎ, raporterekî Almanî bi navê Dagmar Luuk, eşkere piştigirtiya dewleta Tirk a faşîst kir.

SERFÎRAZÎ BÎ DESTÊ GELÊ KURD BERZDÛBE

Destpêk rûpela dawî de

wusa bawer dikin ku wê bikaribin jiyana xwe ji mirinê xelasbikin. Çihan tev dizane ku emperyalistên Emrîkî ji xwediyê çekên giran û nûjen bûn, lê gişt li ber berxwedana gelê Vietnamê bêkar man û avê de çûn. Ev tali îro bi serê mêtîngerên Tirk ji têtin.

Di van mehên taliyê de, têkoşîna me a rizgariya netewî pêşveçûna xwe li navendên bajarên mezin bi şeweyeka tunde û diwar lezand. Daku mêtînger bikaribin hikariya wê pêşveçûnê bişkinin, zora xwe dan operasyon û girtinan. Serê de li bajarê Amadê, li gelek bajarên mezin ji bo girtina welatperweran mêtîngerên Tirk operasyon birêvexistin. Daku welatperwerên, Kurd xwe negihênin şoreşê û bîn tirsandin, gava tîr girtin bi rengê endamên PKK tîr şanikirin.

Lê li hemberê van xebatên mêtîngerên Tirk, têkoşîna me a rizgariya netewî hikariya xwe li hemû heremên Kurdistanê bilinddike. Şerê rizgariyê hîlez pêşve dere. Girsên gelê Kurd, ji her demê bêhtir, ref-bîref xwe digihênin hêzên şoreşê û dikevin nava şerê serxwebûnê. Ji her demê bêhtir, destên xwe davêjin çekan. Şer-dîkin û bi fîdekarîyeka mezin hevkarî û piştgiirtina xwe pêş-keşdîkin. Ji bo bidestanina serfiraziye, xwe davêjin nav agîrê têkoşinê.

Mayinek li pêşiya kerwanê leşkerî ê dijmîn li Êrdîma Bêtlîsê

Li ser rêya gundê Konalga bajarê Bêtlîsê, mayinek ji hêla pêşmêrgan hat raxistin. Taliya peqîna mayinê, gelek kuştî û birindar ji kerwanê leşkerî ê dijmîn çêbûn.

Roja 18'ê Mijdarê hêzeka dijmîn, bi armanca operasyonê leşkerî xwe kîre ser rêya gundê Konalga. Komek ji pêşmêrgên Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan, jê haydar bû, ku leşkerên dijmîn tîne gund. Pêşmerge, li ser rêya diçe gund mayinek danin. Cemsên leşkerî ên dijmîn rastî mayinê bûn, yek bi tamamî hilweşîya û şewitî ên din ji birinên mezin girtin û texprîp bûn.

Weke agahiyên berdestê me bûn, gelek mirî û birindar ji hêzên dijmîn hene. Mêtîngerên Tirk rojnâmên xwe de duyaxankirin, ku serbazek miriye 7 ji birindar ketine. Di nav birindaran de keyê gund Şahin Akbas, îstegmenê cenderman Rafet Dexterî, çawişê astubay Doxan Gûngor û astubay Omer Alp Beşikçi ji hene. Lê weke nûçên ji Êrdîmê gihan me, tê dêtin ku hêjmara mirî û birindarên dijmîn gelek zêdetirê û herwusa serleşkerê Alayê ji tevî kerwanê bû.

Bi bikaranîna wê livbaziye li Êrdîma Bêtlîsê, derdora hikariya têkoşîna me a rizgariya netewî bi awakî eşkere dorfir-

rehtir bû. Eniyên cengê rojbi-raj dorfirrehtir dibin. Derbên ku dijmîn digire, herweha me-zintir dibin.

Êrdîma Bêtlîsê, Êrdîmeka wusaye ku li kêleka welatper-weriyê, welatfiroşî ji dijware. Îxaneta ku di dîrokê de Şêx Îdrîs Bêtlîsî nunerîya wê kiriyê, îro ji torinê wî Kamran Inan ve îxaneta dîrokî berde-wam dîke û jê re dixebite, ku potansiyela welatparêz xwetev-li şerê rizgariya netewî neke. Lewma Êrdîma Bêtlîsê, ji bo şerê me Êrdîmeka netewî, Êrdîmeka gelek pêwîste.

Piştî 15'ê Tebaxê 1984'ê li herema Bêtlîsê, livbazika-riyeka tunde hat jiyandin. Ho-girên şerê berxwedanê ên me-zin, li wê derdorê derbên mezin li bêxetiyê û mêtîngerên Tirk xistin. Şerê çalak û jêhati birêvebirin. Serê de canemêrgên mîna Ramazan Kaplan, Abdûlkadir Biçim û Ali Xur, di wê erdimê de bêhtirî 10 şer-vanê HRK berxwedaneka leheng bilindkirin. Ev berxwedan bi awakî huk, hikariyên xwe li şênîyê Bêtlîsê kirin. Bêxetî-nola Kamran Inan, ku di xwa-zîna îxaneta dîrokî zînde bigrin, rastî hêrs û gîra gelê me Êrdîmê Bêtlîsê bûn. Kin bê gotin, bîngeheka xurt ji bo têkoşîna me a rizgariya netewî li wê erdimê ji derkete holê.

Destpêka sala 1987'ê, li ser wê bîngehê şerê rizgariya ne-tewî gelek pêşve hat xistin. Bi livbaziyên wê taliyê ji, berxwe-dana leheng a şehîdên şoreşê, jiyan hat girtin. Êrdîma Bêtlî-sê, domana bê de wê berxwe-

danên me-zintir birêbixê û der-dor wê ji bo mêtîngeran bibe tîr û goristan. Di van xakan de, ku bi xwîna şehîdan hatiye avdan, mafê jiyandê ji bo mêtîngeran û hevalbendên wan, wê neye hêştin.

Têkilbûnên nav refên ARGK zêdedibin

Pêşmêrgên ARGK li nav-çên Girêkamo (Silopî) û Mid-yadê li bajarê Mêrdînê, taliya xebatên xwe ên li 5 gundan, 56 kes girtin nav refên xwe.

Komek ji pêşmêrgên ARGK hat gundê Ballikaya navça Gi-rêkamo û Çivînek çêkir. Piştî ku civîn, bi jêhatibûn dawîbû pêde, çar kes taliyê xwe gi-handin şoreşê.

Herwusa 22 xortên Kurd ji gundên Girêkamo, ku giring-bû biçin eskeriya Tirkan, di rê de xwe gihandandin hêzên pêş-mêrgan. Li nêzikî Girêkamo, hêzên ARGK rê birin û axafên şoreşgerî ji bo van xortan re-kinin. Taliya axafê giştan bi dilxwazi, xwestin têkevin nav refên ARGK. Diyarîkirin ku ew leşkeriya Tirkan nakin û ji bo rizgariya gelê Kurd, wê destên xwe bavêjin çekan.

Dure pêşmêrgan, 22 xort ji li ba wan, xwe ji çîhê rûdanê durkirin. Gundiyek welatper-wer, ku ev nûçe ji Girêkamo gihandê me, got ku ev rûdan, hikariyeka mezin li ser gelê derdorê hêştîye. Malbatên xortên ku xwe gihandin şoreşê ji, duyaxankirin ku gelekî keyf-xweş û bextiyarin bi wê rû-

danê. Têkilbûnên me-zintir di nav refên ARGK de, li navça Mid-yadê pêkhat. Çendek civîn li gundên Kuşluca, Ormaniçî, Kumdere û Kuruçayê çêbûn. Taliya civanan de 30 kesan, xwe gihandin pêşmêrgan. Lê weke agahiyên gihan me, tê gotin ku gelekîr kes dixwazin ji bo rizgariya welatê xwe, xwe bigihênin şoreşê.

Piştî ku li derdorên Midya-dê, kiryarên jîrek li dijî artêşa mêtîngeran û parêzkarên gund-ên pêkhatin pêde, bi hezaran mirovên me têkilî civinên şoreşgeran bûn. Herwusa bi sed-an xortên Kurd, daxwazên xwebohatina nav refên ARGK, diyarîkirin. Civinê wê nolê, bi awakî tunde berdwamin û di dema pêşiya me de, wê gelek kesên din ji, ji bo refên şoreşê bêne pejirandin.

Li derdorên bajarê Mêrdînê, şerê me Êrdîmeka netewî bi hilgavtinên gewre, pêş-veçûna xwe didomîne. Tekilî-ya aktîf a girsên gel, di şerê rizgariyê de, rojbiroj zêdetir dibê. Şerê me Êrdîmeka ne-tewî, hemû çeperên li pêşiya xwe dişkênê û berdewam dike.

Mirina bi azadî, bêguman ji jiyaneke bindest pîroztir û xweştir

Di sedsala me ya bîstan de, gelên dîl û bindest, şer û cen-gên xwe berz û bilind kirine. Li hember dagirker û kedxwarên welêt, şerê xwe pir pêşve birine. Ev sedsal, sedsala şerên gelên hişyarbûyî ye.

Gelkî ji nav van gelan netewî-ye Kurd. Neteweyê Kurd, ji bo mafê çarenûsiya xwe, li hember dijmînê ax û mirovên xwe, bi lehengî liberxwe dide. Nahêle bêmafî û zordestîya li ser wî, her hebe û berdwam be. Gelê Kurd bi pêşengîya taktîkî û stratejiya şerê gerilla, êdî ji ev dîroka bindestbûn û parçebûnê re meydan dixwê-ne. Ew, bi dirêjahîya çende sedsalan bindest û parçekirî mabe jî, ew dê êdî nahêle ev rewşa wusa berdwam be.

Welatekî wekî welatê Kur-dan parçekirî û dabegmavî, welatê Vietnamîyan bû. Ev gel bi şereke dirêj û navdar, dijmîn ji hêlekî welatê xwe der-xist û herok Ho Chi Mînh, bi bawerbûna ronahiya rizgarî û serxwebûna gelê xwe, weha digot: "Ji serxwebûn û azadiyê bi rûmettir tiştek nîne!"

Ji bo ku mirov di pîrozbûna û xweşîya serxwebûn û azadiyê de bijî, divê ji bo wê yekê bêguman serbide. Bê berxwe-dan û şer, fêkiya serxwebûn û azadiyê nayête xwarin. Yê ku bindestî naxwazin, yê ku naxwazin her dem dîl û bindest bijin (bi taybetî ji di bin destên Tirkan de), girînge bi her awa-yî li dijî dagirker û kedxwaran, hunera berxwedan û şer nişan bidin û wekî Kurdan bi-bin nimune. Mirovên çê, şoreş-

ger, niştimanperwer, pêşverû û welatparêz di wî şerî de bi dilxweşî û dilxwazi eih digirin. Lê yê nêwerek û dilxerab, di çiyê xwe de rûdînin û naxwazîna şer bikin. Ev yê neçaq û nêwerek, an ji ber nezanînê, an ji bi jê ber hez û naxweziya xerabkirina rehetîya xwe û xelleta xwe, heşdarê wî şerî nabin. Eşkere ye ku ew ji ber sedema berjewendîya rewşa aborî û an ji ber tiştên wekî wî, taliya xwe jî, ji çîh nali-vên. Lê li hêla dinê em bi kêf û şahîya serxwebûna Kurdis-tanê dibînin, ku keç û xortên ku ji bo rizgarkirina welêt, bi dilxwazi û serbilindî di Artêşa Gelê Kurdistanê de eih digirin û her roj refên xwe berfirrehtir û bi hêztir dikin û heya xwîna xwe jî didin, ji bo welatê pîroz. Ev destpêkirina rizgarî û ser-xwebûnê ye. Yê ku dîlî û bindestîyê naxwazin û napejiri-nin, dizanin, jiyana bi serbestî û azadî çê dilxweşî ye. Ew ji bo wê yekê bi dilxwazi liberxwe didin û şer dikin, ku rojê berê bigihîjin ew miraz û ma-besteya xwe ya şerî û bi rû-metê. Ew dizanin ku jiyana bi serbestî û azadî ji jiyana bindestî hezar car bi rûmettirê. Ev dizanin ku serxwebûn ji-yane û rastiya azadiyê ye. Lew-ra ew mirovên çak û bi nîrx, ji bo gihastîna wê encamê, her-dem bi dilxwaziyeke vekirî û eş-kere amade û canfidakarîn.

Ew dizanin û dipejirînin, ku mirina bi serbestî, bêguman ji jiyana bindestîyê pîroz, xweş û bi rûmettirê.

Dijmînê mezin û har!

Îro rojê di bi şeweyekî ge-lekî zelal û eşkere û hem ji bi şeweyekî navneteweyî, diyar-bîyê ku dijmînê pêşber û bav û kalan, Tirkin. Ev gelekî diyar û eşkere ye. Lê belê komara Tirkan ji roja avabûna xwe, bi destê xwe kavi û rûxandina xwe jî lêkiriye. Ango vêca pê-wîstî heye, ku em êdî vekirî bikaribin bêjin dewleta Tirk, hêj di roja avabûna xwe de (sala 1923), bi rikeke bêhem-pa, bi înkâr û wendakirina hebûn û mafê gelê Kurd, bi destê xwe xerabûna xwe jî peyda kir û anî. Roj û dîroka avabûna wê komara kirê û kevnare, ji bo me Kurdan divê gelekî eş-kere û diyar be. Lewra di dî-roka me Kurdan de, bela û qewimandinê herî sîtembar û kesnedîtî, di destpêkirina avabûna wê komarê de destpê-kiriye û bela û xezeba dijmînê dagirkerê Tirk bi xwe li ser me bariya ye. Lewra îro gelê Kurd gulleyeke ji luleya xwe der-ke-tî, yekser û rast li mejiyê wê dewlet û dolîwgeriya bêhem-pa teqiyaye û ev gulle bêve-gere. Ev mejî ji bêguherbere. Êdî tu kesekî jî nikare ev çarê-nûsa ku hatiye serê wê komara Tirkîyê biguhurîne. Şerê ser-xwebûna gelê Kurd, wê komarê mehkûmê mirinê kiriye. Li ser kaviên wê komarê, dê bê-şîk û guman Kurdistana asta, serbixwe, yekgirtî û sosyalist çê û ava be.

Divê em Kurd, berî her tiştî dijmînê xwe baş binasin. Rêya rizgarî û serxwebûnê, ji rêya

naskirin û kavilkirina wî dijmînê har û bêhempa derbas dibê.

Bila qet di wî wari de pîrs û guman nebin!

Ma ne Tirkîye ye, ku ev nîrê bindestîya diwarî kesnedî, ji bo gelê me rewşa û layik dibîne?

Ma Tirkîye nîne, ku li ser sitûnên "pêşiyê" dij-Kurd û paşiyê ji dij-sosyalist dame-ziriye?

Ma ne Tirkîye ye, ku ger dev ji yek ji wan "peymanên xwe ên pîroz" bigere, ji bîngehê dihilweşe û tê xwarê? (Serine: Gelekî hay ji wê 'listina demokratîya Tirk' ya wê dawîyê hebîn! Ev listin ji bo berde-wambûna wê komara kevnare û reçeteyeke destnekêti ye! Vaye wusa dixuye ku 'komunistên Tirk' jî, bi şêwe û kêferateke vekirî, ustiyên xwe jî wê komarê re xwar kirine û di wê 'listina demokratîya Tirk' de rolê pêşengîyê dilizin! Hay ji van tiştan hebîn!)

Ma Tirkîye nîne, ku ji roja sazûbûye, biryara vî tiştî bi xwe daye?

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Çi dilxweşî ji bo wê/wî kesî ku dibêje ez Tirkim!"

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Tirkek hêjaye tevayê dinê!"

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Tirk, ew hêz û qudrete ku pêwîstiya te pê heye, di wî xwîna bi esl û rûmet, ku di rahên te de diherike de ye!"

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Gel û neteweyê ku ne Tirkin, tenê û tenê mafê wan ji bo dîl û kolebûna di bin destê

Tirkan de heye!"

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Tirkîye û neteweyê wî, tev yeke bêparçebûnê!"

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Tirkîye tenê ji bo Tirka ye!"

Ma Tirkîye nîne, ku dibêje: "Sosyalîzm li ku derê bê ditin, divê serî bê perçiqandin!"

Ma Tirkîye nîne, ku rê li hemû çareyan girtiye, ji bilî "zêr zanit zor zanit, devê ti-fîngê mor zanit!" tu rêka din nehêştîye.

Ji bilî van "mesaj û mîzgi-nîya komara Tirkîyê ji gelê çîhanê re", yê ku êdî ditin û bir û bawerîya Tirkan baştir vedikin û eşkere dikin ev in: "Hemû zar û zîmanên çîhanî, ji 'zîmanê hetawî' (yanê ji zîmanê tavê = ji Tirkî) zayîne û hatine!" Her wusa jî: "Çi ba-jarvanî û şaristanîyên li ser ruyê erdê hene, hemû li ber bajarvanî û medenîyeta Tirkan! destpêkirina û hilatine." Heya ev bajarvaniya ku li ser qada Emerîkaya Latîni hebûn, weke Maja, Înka û Azte-kan, ew jî, "gîrûsandina dest-pêkirina bajarvaniya xwe, ji bajarvaniya Tirkan wergîrî-tîne." Ger mirov dirok û bi taybetî ji dîroka Tirkan, nîza-nibe, ma gelê dikare dîsa ba-werî bi vî tiştî bîne?

Kurdîno!

Werin û hemû bi hev re, derba vebir û dawîyê, li paş ustiyê wê komara mirdar û berate bixin!

Ez dixwazim hindek ji zilm û hingavtinên dewleta Tirk a mêtîngera faşîst û hov li ser welatparêzên Kurdistanê Bakur li navça Botanê nasî gelê Kurdistan û gelên cîhanê bikim.

Melle Xerip

SERBORIYEK JI LÊDAN Û HINGAVTINÊN LI BAJARÊ ŞIRNEXÊ

Sala hezar û nehsed û heştê û çaran, di heyva Tebaxê roja 15'ê wê a pîroz de, agirê serxwebûn û azadiyê, agirê şoreşê, agirê serbilindiyê li Kurdistanê Bakur pêkê. Pêşmergên Kurdistanê yê bin pêşengiya PKK wê agirê serfiraziyê bi gernasî û egîdî pêxistin. Ewan dirok tevî Rustemê Zal, Gêw, Kaweyê Hêşinger, Şêrguh û Silahê Kurdî bi vî agirê azadiyê anin bira gelê me. Ew kula di nava dilê gelê Kurd de peşya. Ew evîna me a zer û tûz, a çilmisî geşbû weke gulên bêtin avdan. Li bajar û gündanê Kurdistanê de şahiyeka mezin li seranserê welat de belavbû. Ew roj ji bona dayikên şehîdan û mazlumên girtiyar re bû cejnêka bilind. Jin û mêr, zarok û mendal, ciwan û kal tevan mizgînî didane hev. Bi hatina wê roja pîroz lewra, roja serxwebûn û azadiyê gavbigav nêzik dibû. Hemû dilşewitîyên welat guhên xwe didan ber dengê radyoyê û dengû-behs dighiştandin hevdû. Mizgînî didane hev û ji nava dilên xwe digotin... ooowxwê! Û sedecaran ooowxwê! Çav û guhên wan lê bû ku, ka kî gotinên xwestîr wê ji wan re bîne gund. Rojbiroj gotinên xwestîr belav dibûn û dihatin. Digotin, îroj hevqas leşkerên faşîst bi destê pêşmergan hatine kuştin. Roja din digotin, hevqas serleşker û sixur, cahş û noker hatine kuştin.

Ji aliyê din ve, serî li neyarê tirsonek diarîha û têşya. Bibû weke mirovê bêhiş, gēj bibû û nedizani çî bike. Rê lê hatibû girtin. Nedikarî tiştek ji hev weqetine, Mabû heyirî. Lewra hevqas nîr û pikoliya wî di avê de çûbû. Derwênd dikir, hemû derketbûn ser avê. Ew zirtên dikiran, li ber çavê gelê me eşkere bibûn. Vêca nedikarî ê din tiştek bike. Ji ber vî yekê, weke mirovên kur destê xwe dipeland û kî biketa berdestê wî digirt. Dibirin, diavêtin tewîlxanên ku hatibûn amadekirin ji bo lêdan û hingavtinê. Bi taybetî kesên welatparêz digirtin û wanan dipelandin, dipêrçiqandin. Vêca hemû kesên welatparêz çavên xwe dabûn rêyan, ka wê kengê faşîst wê bîn. Wê wan ji mala wan, ji karên wan an ji mizgeftê dergaxin û bibin. Bavêjin bendexanan.

Ez ji yek ji melaşên Kurdistanê welatparêz bûm û wusa dihatim naskirin. Divî bû ji girtin û lêdana neyarên faşîst û tirsonek der nemênim. Bê-par nemabame. Lê girtina ji ber rizgarîya welat, tiştekî pir bi şerefe... Ez ji ji bo girtin û kuştina xwe amade bûm.

Rojek ji rojên inê bû. Piştî nimêja inê, ez li mizgeftê mam. Li dora min hevalekdido hebûn. Mizgeft li ser rêya ku te gunde. Ji nişkan ve dengê motorekê hate guhên me. Pêre pêre du cemsên leşkerî hatin ber mizgeftê sekinin. Leşkerên faşîst jê derketin û lib birin ber tivingên xwe. Heryekî cihê xwe girt û rawestiya. Man li

hêviya fermana serleşkerên xwe. Min da xwe û rabûm ber wan ve çûm. Ez bi wan re axifim, da newin mizgeftê. Ji ber ku faşîst qedrê mizgeftanê cihên ibadetê nagrin. Û nizanin. Bi solên xwe ve didin ser cihên nimêjê. Gava ez nêzîkî wan bûm, serleşker got:

— İmam misin? (Tu melayî?)

Min got:

— Belê mela ezim.

Ji xwe ji kefiya serê min diyaribû ku, ez mela me. Bezin hatin li min geriyar. Lê tiştek neditin. Serleşker got, mala xwe nişa me bide. Min da pêşya wan û em çûn malê. Weke guran girtin malê. Cil, nivîn û firak gişt tîkîlî hev kirin. Tiştekî kêrî wan bê neditin. Ez dame pêşya xwe û birim kirim cemsê de. Kelepçe derxistin û avêtin destên min. Bi bêsîmê (telsîz) bi cihan re axifim. Weke ku mizgînîyek bidin hev, gotin: "ev me mela girt. Em birê ketin. Çavên we li me be." Lewra neyar, carna ji siha xwe ji ditirsiya.

Em bi rê ketin. Tu pirs ji min nekirim. Min ji tiştek ji wan nepirsî. Lewra li nik wan tişteke mezine ku Kurdekî bigrin û kelepçe bikin. Lê li nik min û li nik hemû Kurdên welatparêz girtin an kuştin, ne tiştek hevqas mezine. Vêca kuştin û girtina di ber welat de, ji xwe dest herkesê ji nakeve; ev şerefeke mezine. Dema em gihan cihê wan, pêşî serbaz peyabûn. Dure çekên xwe bi destên xwe girtin û tiliyên xwe danin ser tetikan û sekinin. Ez ji peya bûm. Bi rihetiya xwe min qesta deriyê merkeza leşkeran kir. Serbaz li dora min bûn; li pêşya min, li paş min di meşyan. Min xwe weke kesekî gelek mezin didit. Bi nefsa xwe ez gelek mezin bibûm. Gavbigav maneviyeta min xurt dibû. Lewra ez gelek bawerbûm ku, ev şer ê din namîre. Ev şer nayê temirandin. Derikî mezin ji hêsinî vekirin. Min dehfandin piştî wî deriyê. Derî li min dadan, lê destên min ji vekirin. Mezel vala bû. Tukes tê nebûn. Min kefiya xwe ji piştî xwe vekir û raşist. Nimêja xwe a esrê kir. Piştî qasekê dengê ji derî hat. Derî vebû. Ez derxistim û birim mezeleke serleşkeran. Serleşkerê ku ez girtibûm got:

— Tu dizani bo çê me te aniyê?

— Ne!..

— Emê te rêkin "sikiyone-tim (girêdana awarte= orfî idare)ê." Ka te pere hene? Divê tu perên rêya xwe û serbazên digel te bîn, bidî.

— Hewe derfet neda ez ji xwe re peran bînim. Perên min niha ninin.

— Başe, ka em çawa bikin?

— Tu dizani.

— Ezê hindek pere bidim te. Dema tu vegeerî, disa li min vegeerî.

— Ez perên te nagirim. Heke ez venegerim, perên te wê binim ser min. Eşkereye

ku gelek diçin û disa nayin. Ji ber lêdan û hingavtinan dimirin.

— Tiştên wusa ninin!

— Ez bi xwe bi vî nolê dizanim.

— Bes bipeyive!

Ez rawestiyam. Tiştên min, weke cuzdan, seet û yê din, hemû tiştên min ji min girtin. Disa ez birim xistim mezela berê de. Min wê şevê li wir derbaskir. Ez li ser betonê razaham. Tu xwarin ji nedan min, ez birçî mam. Beyanê, seet dora heştan derî vebû. Yekî tiştên min anibûn, da min. Kelepçe avêt destên min. Ez dam pêşya xwe. Du Romiyar (Tirkan) ez birim xistim cemsê. Berê xwe dan bajarê Mêrdînê. Piştî çend seetan em gihan Mêrdînê. Perên rêya min û yê xwe ji min sitandin. Ji xwe, ji xwe re perê neanibûn. Perên xwe ji min girtin. Gava em gihan Mêrdînê, em pir birçî bibûn. Ji bo xwe ez birim aşxanekê. Yekî destê min ê çepê vekir. Destê rastê girêdayî ma. Paşê destê min ê rastê, serbazek bi destê xwe ê çepê ve girê da.

Xwarinek ji me re hat. Me xwarin xwar. Perên min yê mayin ji, ji berikên min derxistin. Perên aşxanê jê dan. Disa ez dam pêşya xwe. Me da nava sukê. Em çûn. Ji vî serê bajêr, ez birim wî serê bajêr.

Em çûn nizamiya alaya cendîrman a bajarê Mêrdînê. Yek-du kes din, ketin du me.

Ez xistim ewyaneke. Piştî maşîna dan diwarekê. Du kes li nik min sekinin. Ewraq birin cihekê. Hina serleşkerên cunta faşîst ji wê ve hatin. Serleşkerê (albayek) got:

— Te çî kiriyê?

Paşê dest bi dijungan kir. Weke devê xwe ê gemar xebard û disa got:

— Bêje ka te çî kiriyê?

— Min çî nekiriye. Çiye gunehê min ez nizanim.

Disa dest bi sixêfên neqenc kir. Min bersiv neda wî. Got:

— Xeberebanan ji xwe bûye karê we!

Xwe ji cem min dur kirin. Qasek pêçî ewraqên min ji jor ve anin. Carek din ez dam pêşya xwe. Anim ber erebekê. Erebe amade kiribûn. Ez siwar kirim. Li ber pencerê runiştim. Serleşkerê qirkir serbazan got: "wî bidin piştê!" Min rakirin birim piştê. Min nedizani dê min weke dibin. Berê min dan rêya bajarê Diyarbekrê. Hinekê em çûn berê erêbê zivirandin dan aliyê bajarê Qiziltepe. Em hatin gihan hindava tugayê. Berê erêbê dan nava tugayê. Li cihekê em rawestiyam. Ez peya kirim. Çavên min vekiribûn. Aliyê avayiyeka mezin ve birim. Serbazek ber bi aliyê me ve bazda. Hat û got: "Zu çavên wî girêbidin! Çav vekirî qedexeye." Kefiya min li piştî min bû. Ji piştî min vekirin. Çavên min hişk girêdan. Ez ber bi wê avayiyê ve birim. Min dizani ku em nêzîkî wir bûn. Qesekê em man. Disa

berê min zivirandin. Ez dam ser rêyekê. Ez birim. Ez hêj hînî koritîyê nebibûm. Min nedizani ez çawa bi rê ve herim. Ez serhev, diketim. Serbazan ez radikirim. Min we dîzani ku, min jor ve dibin. Ez birim berekekê û dam destê zebaniyan. Birek ji faşistan li ser serê min kombûn. Heryekê ji alikî, dest bi bi zilm û sixêfan kirin. Weke ku pez bikevê nava revdekê gurên birçî de, lêdan li min kirin. Ji aliyê din ve jî, dijûn û kîretî dikiran. Li dora min civiyabûn û tehdîd dibarandin. Perê ji her digotin: "Tu Apociyî!" "Hun serbazan dikuji û ser de jî dibêjin em misilmanin. Hun Ermenîne, gawirin. Xwîna we gemare. Ka bêje te çend serbaz kuştine?" Min ji xwe re got: "desthilanî li min pîroz be." Bi sistî min bersiv da.

— Xudê dizane.

Yekî got:

— Xudê çê dizane!

— Xudê hertiştî dizane. Yê ku serbazan dikuji, avayî li çiyane. Ne li ber destê wene.

Dure nehiştin ez gotinên xwe bêjim. Yekî got:

— Niha gelek tîhnibûye.

Çû av anî û got:

— Ha ji te re!.. Avê vexwe!

Ez pir tîhnibûm. Min dizani ne ave. Heye ku miza wî ji bû. Min got:

— Ez tîhn nebû me.

Kirnekir nekari bide min. Min destê xwe lê da û rişand. Dev ji min qeriyar. Tiştên min ji ser min girtin. Seeta min, cuzdana min, kefiya min û tiştên heyin birin. Pateke cil-kên leşkerî anin. Çavên min pê girêdan. Ez bi cihekê ve birim. Deriyek vekirin. Avêtin pişt derî. Li wir yekî rahiştê destê min. Ez birim li nik yekî din, dam runiştandin. Dest bi pirsan kirin. Hêdika digotin:

— Te ji ku derê anîne? Sucê te çiye?

Min bersiv neda. Min wan nedidit. Çavên wan ji girêdayî bû. Lê belê ji zu ve li wir bûn. Hinbibûn xwe bilivînin. Hinek ji wan heştê, hinek şêst û hinek ji kêmîrbû ku, ew li wir bûn. Bereqe pivabûn. Dirêjahiya mezalê 5 metre, firehî 3 metre bû. Neh kes têda bûn. Şes gelek hatibûn işkencekirin. Gelek lêdan xwaribûn. Bi rihetî nedikarin rabin ser piyên xwe. Gava dixwestin rabin, milên wan dihat girtin. Bi vî awahî radibûn serxwe. Ez heftekê li wir mam. Pirsyarî ji min nekirin. Rojekê ji dergehê ve navê min xwendin. Min bersiva xwe da. Ez der anim. Darek derê jî destê min kirin. Min pê girt. Ez birim cihê ku tiştên min ji min girtibûn. Li ser sêlma ber derî, dengê yekî hat: "We çima niha wî aniyê?" Serbazan got: "Emê tiştên wî bidinê û disa bibin cihê wî, gava ekîp bê emê wî rêkin."

Cila li ser çavên min leşkerî bû. Situr bû. Li ser pozê min girêdayibû. Ji bin re, min dikarî ber piyên xwe bibînim. Min lingê yekî dit. Sivîl bû.

Kesekî kurt bû. Pantorê bedlekê lê bû. Qundurek şîn û gorek sipî lingên wî de bûn. Tiştên min dan min. Disa ez vegeardim, anin cihê min ê berê. Hevalan got:

— Çi gotin te?

— Ti negotin min. Tiştên min dan min. Digotin ekîp bê, emê rêkin.

— Wê te bibin ser rêkê û wê te berdin.

Lê min bawer nekir ku, wusa bi hesanî ji destê faşistan ezê derkevim. Ez mam hêviya derî, ka kengê wê deng lê bêtin û bakin min. Piştî nivro derî vekirin. Ez derxistim û anim xistim domuşekê. Ekîbekê te de bû. Şes serbaz, serleşkerê ku du polisên sivîl, tevî sofêr te de bûn. Gava ez anim, çavên min girêdayibûn. Destên min bi sencirekê hişk girêdabûn, û dabûn pêşya xwe. Em ji tugayê birê ketin. Em gihan rêya "ipek"ê. Dolmuş qasek ajotin. Hevalan gotibû ê te berdin, lewma tiştek ji te nepirsine. Lê min bawer nedikir. Min dizani ku, ev der ne cihê yekî weke mine. Diviya bû min bibin cihekî pir nexwestir. Ez nêzîkî bajarekê kirim. Min baş nedizani, ew der Mêrdînê an Qiziltepe ye. Yekî ji yê sivîl gotê serbazan: "Wî dirêj bikin! Da tu kes wî di nava erêbê de nabine. Heye ku nasên wî hatibin van deran." Ez di nava erêbê de dirêj kirim. Di nav xwe de xeber diidan. Paşê em gihan bajêr. Li cihekî sekinin. Sofêr bi zimanê xwe ê Erêbî gote yekî: "Bêje mala me bila nemênin hêviya min. Heye ku ez vî şevê naniyim."

— İntê tiroh Diyarbekir? (Tu diçî Diyarbekrê?)

— İlel Urfa. (Na heya Urfa).

Lê min dizani ne we ye. Em bi rê ketin. Ez disa dirêj kirim. Ji pencerê min hinek avahiyên sipî ditin. Min zanî ku ez li Mêrdînê me. Berê min dan rêya jêr. Yekî ji yekî pirsî:

— Em Midyadê re herin nêzîkê an ji ser rêya "ipek"ê?

— "Ipek"ê re çêtire.

Berê me dan rêya bajarê Nisêbinê. Ajotina xwe domandin. Ew di nav xwe de dikenin. Sitranên bi Tirkî digotin. Ez dirêjkirî mabûm. Bêhna min pir teng bibû. Min xuh dabû. Min digot qey ezê bifetisim. Min destê xwe avête yekî.

— Ez fetisim!

Ez rakirim. Çi bi min bibû ez nizanim. Lê ez gēj bibûm. Paşê ez runiştim, qasek din hişk min hate serê min. Em hatin gihan bajarekê. Ma gelo ev kîjan bajar bu?.. Belê belê, ev Cizîra Botan bû. Em gihabûn Cizîrê. Li ser çar rêyê erêbe sekinî. Zarok hatin dora me girtin. Gotin hev: "Vayê yekî girêdayî te de ye." Serbazan berdan van. Bela wan ji erêbê kirin. Hatin disa ez dirêj kirim. Nehiştin veka tu kes min bibine. Ez di wê rewşê de mam. Çûn ji xwe re cixare û tiştên din kirin.

DÛMAHİK HEJMARA BÊ DE

Dizê encûra payîzê diyar dibe

Cankurd / 1987

Armanca min ji vê gotarê ne parastina PKK ye ji gotin û devayîtinên Komkarê, ji ber ku PKK dikare xwe bi xwe biparêze û wan gotinên nerast û pûç serrast bike.

Armanca min ji vê gotarê ne beredana ser Komkarê ye, ji ber ku peyayekî Kurd ê li Almaniya û bi nav û deng (A. Saydam-Beko), yê ku ciyekî bilind di Komkarê de bi dest xwe ve aniye, bi xwe siyaseta Komkarê a nerast pûç kir.

Lê armanca min ewe, ku bi zimanê gelê xwe dav û listikên kullî derveyê Kurdistanê, jî hêla hinde kesane ve tenê li şandandin bidim xweya kirin û ji ber ku "Bexwedan" li gelek deran û welatên ku Kurd lê hene belav dibe, hêviya min mezine, ku ev gotara bigihîne piraniya wan xwendevanên ku dixwazin zanibin, ka çî li Ewropa tê gotin û kelandin.

Ev xweriswakirina peyayekî namdar çawa pêkhat?

Di dawiya meha çiyê pêşîn de (meha çuyê de) li bajarê Koln, di xaniyê DGB (Hegerîrdana Sendikatên Almanî) de civîneka bi req û peq hat çêkirin. Têde mirovê Komkarê li singê komîteya civinê rûniştibû, li rex wî hinde kesên Alman jî partiya Keskan û hinde komikên ku xwe civakî û mirovî didin naskirin. Di civinê de dora 60 kesî jî Komkarê hebûn. Berî civinê kesên Komkarê û yê DDKD nedihêştin dost û piştvanên PKK derbasbin eywanê, lê piştê gava wan dost û piştvanan daxwaza xwe ji mirovê Sendikatê re diyar kirin, êdî dergavanê ku jî Komkarê û jî DDKD piçekî sistbûn.

Di destpêka civinê û heya dawiyê, van "Kurdan" gotinên xwe dij PKK kirin, kesekî jî wan dev navê cunta faşîst a ku xwîna gelê Kurd dimêje. Wan û Almanan jî hevdu re didan çepikan û piştgirtiya hevdu dikirin. Rast û nerast bi hev re bûn.

Serokê DDKD'ê bi navê O. Tuku, xwe bi rengekî "pir" demokrat dida naskirin. Te digot belkî DDKD çî caran xwe mîna komeka marksîst-lenînist nedaye naskirin. Gava ez dibêm demokrat, yanê ne demokratîya bindestan û azadîxwazan, lê demokratîya ku li Ewropayê tê lêvkirin. Demokratîya ku zordarên Tirkiyê lêvdikin.

Heywax rebeno! Heywax diho, jaro! Evê me bigihînin kiderê?

Peyayê Komkarê, nedixwêst ku civin li ser Kurdistanê bi axivê û gava kesekî bala Almanan dibir ser rewşa ku îro li Kurdistanê heye, pîreka ku nûnera Keskan bû digotê: "Em nehatine li ser Kurdistanê bi axivin, em dixwazin PKK di vir de rexne bikin." Peyayê Komkarê jî jê re dida çepikan û digot: "Em komelekî li Almaniya ne, di vî civinê de emê tenê şerê PKK bikin û çî dema me jî bo rewşa ser Kurdistanê re niha tune ye."

Piştî ku gelek şerê PKK hat kirin pêde, mirovêkî jî Teverga Namibiya bi İngilîzî axaft û got, ku "ev rewşa hemû tevgerên azadîxwaz li cihanê û

dijminên gelan tevgera xebatkarên Namibiya jî mîna karê kesên terorîst dibin" û jî civatê xwest, ku civat xwe bi agahdariyên li ser Kurdistanê mijûl bike. Wergêrandina gotina wî jî aliyê piraka Keskan bû. Lê mixabin ne wê rast wergêrand û ne jî daxwaza wî bi cih anîn.

Mirovêkê çepê Almanî gelek caran xwest, ku li ciyê şer dij PKK'ê bête kirin, divê mirov daxwazê jî dewleta Almanî bike, bo vegeandina pere û tiştên ku jî karkerên Kurd û jî Komitên Kurdistanê hatine standin. Lê kesekî guh neda daxwaza wî mirovî.

Pîremêrekî Alman rabû ser xwe û got, ku dijheviya biyanîyan li Almaniya zerarê digihîne wan teviyan û loma divê civin bixebite, bo dîtina bingeheka dirust bo berhevhatina wan biyanîyan û bi taybetî Kurdên ku li vî dawiyê dij hevdu derketine. Lê gotina wî jî avêtin paş guhan û dişa jî şerê xwe dij PKK berdewam kirin.

Zimanderê Sendikatê got, ku pêwîste mirov danûstandinê û bi hev re peyvîne dirust bike. Lê mixabin wê çawa hevpeyvîn û danûstandin li ser PKK bête kirin, bêtî PKK. Raste hinde dostên dora PKK gotinên xwe gotin, lê çî caran bi wê kurtiyê û civîneka wîlo de danûstandin nayê destpêkirin.

Mirovêkî navsalî rabû ser xwe û got, ku wê baştir be civin bibe civîneka agahdariyê û mirov hewcedarê gelek tiştane, ku li ser Kurd û Kurdistanê zanibe, bi taybetî piştî diyar bû, ku ên Olaf Palme kuştine ne Kurdin... Wî mirovî got, ku ew jî Partiya Sosyalîsta Almanî ye û di xwazê bêtir xwe agahdar bike.

Lê dişa jî kesekî guh neda daxwaza mirovêkê, ku di xwest bêtir li ser gelê me û li ser xebata komeleyên Kurd bibihîse.

Gava yekî, berê endamê partiyekî kevînerperest bû, got: "PKK komeka mirovkujane û tîkîliyên wê bi MAFIA re hene." Ên weke Beko û Tuku jî wî re li masê didan û kîfxweş dibûn.

Welhasil... Belengazê Beko nizanî bû çawa bala mêhvanan bikişîne ser axaftinên xwe yê ku tijî kîn û dijminahî, li ser PKK. Dikir ku PKK bi carekê ne pareke jî tevgera netewî Kurdê û tenê komikeka mirovkujane û dervey xebata gelê Kurde. Li dawiya gotina xwe jî, got ku polîtiburoyê (encumana ramyarî) PKK bi dijminê ve û bi MIT'ê Tirkiyê ve girêdayî ye...

Êdî dost û piştvanên PKK nema dikarin bi kesên mîna wî re bi axivin, rabûn û jî civinê derketin...

Lê Kurd dibê: "Dizê encûra payîzê diyar dibit."

Roj derbas bûn, rêveçûneka karkerên Kurd ên ku piştgirtiya PKK dikin li Bonnê çêbû. Wê rojê televîsiyona WDR a Almanî danûstandinek bi xortekî Kurd re yê ku di rêçûnê de bû çêkir. Li ser rewgera Namibiya bi İngilîzî axaft û got, ku "ev rewşa hemû tevgerên azadîxwaz li cihanê û

nekir û şerê kesekî nekir. Lê gava televîsiyonê pirs ji Beko kirin, jî xwe re delîve (firset) dît, ku careka dî dij PKK bi axivê û jî bira kir, ku wî li civîna Kolnê gotibû, ku PKK girêdayîyê MIT'ê Tirkiyê û hevalbendê dijminê, gava pirsvan jî wî pirs kir "Ma PKK çî dixwaze?" Wî bersiv da, ku PKK tenê serxwebûna Kurdistanê dixwaze û dibêje an Serxwebûn an jî netîşt.

Gelo ma gotinê te yê ku li civinê li kiderê man? Ma ev ne riswabûne? Gava pirsvan jî wî pirs kir, "ma Komkar dikare bi PKK re bixebite", got: "Bi carekê ne, heya PKK politîka xwe diguhêre û PKK bi zorê bawer dike." Gelo çawa PKK politîka xwe ya rast di Kurdistanê de biguhêre? Ma daxwaza gelê Kurd ne serxwebûne? Ma serxwebûn bê zor wê çawa bê? Ma çîma hun piştgirtiya zorê li parçeyên Kurdistanê yê din dikin? Ma ne hun bûn ên ku jî sibê heya êvarê, ji bo PDK-Iran û jî PUK re piştgirtî dicivandin û kovar û tîrgirtî xwe bi deban û cilên pêşmerganê dixemilandin?

"...Gava mirov rexnekê li hêzeka Kurdî dike, mabest ne ewe, ku mirov wê hêzê tune bike..."

"...Ewên ku hêj tenegehîştine Kurd çî dixwaze, bila li mala xwe rûnin... û ewê ku têkoşinê dike, wê hertim hevalê şoreşê be û şoreş hertim hevalê wî ye."

Li ser vî de jî got, ku Komkar û siyaseta ku ev piştgirtiyê jê re dike, dixwazê bi Tirkan re hevwehatiyê pêkbêne û gava nebû, wê îcar bo serxwebûnê bixebite. Kuro ma ev raste bo gelê Kurd? Çîma em bo mafê xwe jî destpêkê de nexebitin? Gava Tirkan xwe çep dibinin, xwestin piştgirtiya me bikin, bila bîne, wê demê tewelatî bixwe çêdibe.

Beko got, ku di van salên dawiyê de hinde guhartinên tektîkî li ba sermiriya (hukûmeta) Tirkiyê pêkhatine. Lê negot bo çî di van salên de ev guhartin pêkhatine û ne berî niha... Ma wî jî bir kir, ku di van salên de lêdanên pêşmergan û şoreşgeran li hemû bakurê Kurdistanê çêdibin û politîka Tirkan dixînin bin zorê. Raste ku ev guhartinên ku pêkhatine tektîkî ne, lê emê bê xebata PKK çawa li dij van tektîkan rawestin?

Kurd dibê: "Ez dizanim av di ser çî re dihere, lê nabêjim."

Gelo! Weke çawa Beko ketiye şaşiyeka mezin, wîlo jî siyaseta sermiriya Tirkiyê jî ketiye nav siyasetekê şaş. Di vî rêportajê de, gotin li ser parêzkarên gundan jî çêbû. Serokê çehşikan got, ku Tirkî tîving û peranê didin wan, bo dij PKK rawestin û diyar bû, ku wî serçehşikî hêriş biribû ser gundekî di û zordarî li gundiyan kiribû. Loma PKK hêriş ser mala wî kiribû. Ew jî bi xwe xwediyê şaş gundanê. De

bila Beko bêje çawa PKK hêriş ser mirovên belengaz dike, ewên ku çî caran tîvinga dewletê ranakin û qebûl nakin, ku bibin çehş? Kuro ma kê raste? Ew mirovê ku bi xwe çehşê û xwefiroşê an rojnama Komkarê gava dibêje, ku "PKK lêdanek li gundiyan ku tîvingan hîlnagrîn daye?"

Ez dibînim, ku kesên bo gelê xwe dixebitin, divê berî hertiştêkî li şaşiyên partî û komela xwe bigerin û wan serrast bikin. Komkar û ên din jî dikarin xwe rast bikin û jî wê siyaseta çewt derkevin. Ma çîma Alman Beko dixwazin û pîre li ser PKK diaxivin? Çîma ew, jî PKK yekî naxwazin? Ma çîma Beko li ser xebata gel û komela xwe naxivê hema destpêdike, bi şerê dij PKK? Û ser de jî di televîsiyonê Almanan de... Profesorekî ku di rûniştinê de hebû got, ku piraniya piştgirtiya Tirkiyê jî welatê Almaniya ye. De başe, wê çawa bêtin veşartin, ku Almaniya piştgirtiya Tirkiyê dike û eger em tev vî dizanin, emê çawa dij xebata ku îro li Kurdistanê dibe derkevin?

Gelê me dizane, kî şaş diborê û rêya kê xware. Lê divê hêryekê bêje, ne tenê em bo biratiyê û hevkarîyê bang bikin. Biratî û hevaltî berî hertiştêkî bi rêya rast û xebata dirust tê.

Ez dibînim, ku niha delîveyek mezin li pêş Komkar û ên din heye, ku vegeerîna rêza şoreşa gelê Kurdistanê, gava berî parçeyên din ên Kurdistanê piştgirtiya xebat û şoreşa bakurê Kurdistanê bikin. Gava ew li xwe vegeerî û dij şoreşê dernekevin, wê gelek hesan be, ku mirov navbera wan û PKK baş bike. Ji ber ku PKK tenê şertekî qebûl nake, ew jî rawestandina şerê çekdariyê.

Gava pirsvan jî Beko pirsîya, ma gelo çî hevî di sermiriya piştî hîljartina îsal de hene, got: "Na!" De başe, gava çî hevî tune be û şerê çekdari jî zûye û xebata serxwebûnê niha neraste, tenê hevwehatiya we û Tirkan pêwîste, ma bo çî hun xwe hêzekî şoreşger dibinin û çîma hun xwe Kurdistanî dibinin?

Ma eve Sosyalîzm?

Di destpêka reportajê de, gava pirs jî hinde hevalên Komkarê hatin kirin, wan got, ku li Tirkiyê û Kurdistanê Tirkiyê mafê mirovan nîne û loma em hatine vir. Lê gava pirs jî Beko hat kirin li ser xebata dervey wêlot, got ku Komkar tevgera jî karkerên ku bi peymanî Tirki-Almanî bo kar hatine, pêdabûye. Ew ne sazûmanekalî penahiyê ye. Gelo çawa hevalên te dibê, ku ewan jî ber zora Tirkan hatine û tu dibêji, ku li gor peymanên mirî, Kurdên Komkarê hatine? Mabesta Beko jî vî çiyê? Ew dixwaze bo Tirkan bêje, ku em Kurdên bakurê Kurdistanê li gor peymanan hatine, nereviyane û ne jî dij dewletê ne. De bihêlin em jî vegeerîna wêlotê xwe û xebata xwe ya politîkî li rex ên din bikin. Eger mabesta Beko ne ewe, çiyê?

Ezê pir kîfxweşbama, eger

peyayekî DDKD jî bixwestina wê danûstandina ber televîsiyonê, jî ber ku ew jî Beko zûtir dikevin xwarê û şaş dibin. Hema ez yekê bêjim:

Li bajarê Bonnê, civîneka Almanan û Kurdan çêbû. Têde hinde Ermenî û Asûrî hebûn. Gava ê Asûrî li ser Asûrîstanê axivî, got ku Kurdan Asûrîstan zepkirine û gelê Asûrî xistine bin destên xwe û wîlo jî li Ermeniya kirine, mirovê DDKD (O. Tuku) jî wan re li masê dixist û piştgirtiya wan dikir.

Ma gelê me yê ku li Kurdistanê, dizane çî li dervey wêlot li ser piştî wî tê lîskandin û gerandin?

Eger ez nebêjim, tu nebêji, em nebêjin, wê kî bêje û çarîka reş biçirine?

Bo berhevhatina hêz û komeleyên Kurdan ên dervey wêlot, divê bingeheka dirust û paqij hebe. Bona wê yekê:

1-Daxwaza gelê Kurd îro û sibe û hertim, serxwebûna netewî û yekbûna axa Kurdistanê ye. Ne otomomî, ne konfederasyon û ne jî mafên kulturî û civakî ne.

2-Mafê te standin û naye dayin. Zor û têkoşina çekdariyê vî armançê bicih tînin.

3-Yekbûna netewî, di hundirê Meclîsekî Netewî Kurdistanî de, bi şeweyekî demokratî dirist, gaweke giringtirine di vî koçbera difroki de. Ev, kar û barê hemû komik, komele, partî û hêzan e, ên ku bi rastî û dilsozî xwe bo rizgariya gelê Kurdistanê amade dikin.

4-Xwe rexnekirina partîyan, komelan û komikên netewî, rêya rasttir û baştîre bo berhevhatina netewî. Lê bila em xwerexnekirina hêzekê jî xwe re nekin delîve û dav bo wendakirina wê hêzê an wan kesên ku xwe welatî dibinin.

5-Di nava gelê me û dijminê, tu rê û cihê din bo kesane, komele û hêzên Kurdî nînin. Dervey wan bend û daxwazan, kes nikare bêje xebata min xebateka raste. Loma divê gelê me tev li dij wan derkeve, heya ew xwe rast dikin û tenê ser rêya gel.

Gelî bira û xwendevanan!

Gava mirov rexnekê li hêzeka Kurdî dike, mabest ne ewe, ku mirov wê hêzê tune bike. Lê gava ew hêz bi xwe rexna xwe bike, wê baştir û diristtir be.

Niha em bûne çar parçê di her parçeyekî de bûne deh parçê. Ev jî tev jî bin seriyê wan siyasetên çewt û şaş derdike. Ên ku Kurdistanê dixwazin û jî re naxebitin pirin, lê ên ku dixebitin û şaş diherin, divê xwe rast bikin, jî ber ku ew ne listîka zarokan e. Ev maf û daxwaza gelê me ye: "An Kurdistan" û "an neman" e.

Ewên ku hêj tenegehîştine Kurd çî dixwaze, bila li mala xwe rûnin û weke serokê PKK ê qehreman gotiye: "Bila rûnin û duayên xwe li me bikin."

Lê ewê ku dibîne, daxwaza gelê Kurd mafekî mirovî ye û bê şerê çekdari û xebata gel bi destan ve naye û xwe bo vî armançê dilivîvine, kefteleft û têkoşinê dike, wê hertim hevalê şoreşê be û şoreş hertim hevalê wî ye.

DEH SALIYA DAMEZRANDINA PKK BIŞÊWEYEKA SERBİLIND HAT PÎROZKIRIN

BERXWEDAN

HER ÎŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Hinde kêlî ji Şeva Berxwedana Netewî a Kurdistanê

Berî niha bi neh salan, 27'ê Mijdarê 1978'ê damezrandina Partiya Karkerên Kurdistan hat danezanekirin. Deh saliya damezrandinê, roja 28'ê Mijdarê 1987'ê li bajarê Düsseldorf welatê Almanya, bi navê Şeva Berxwedana Netewî a Kurdistanê hat pîrozkirin. Dora 8.000 welatperwer û demokratîk biyanî beşdar bibûn.

Ji bo destpêkirina şeva pîrozkirinê hêj 2 seet mabûn. Dora seet 14'an girsên gel tevî bangkirina durîşman ref bi ref hatin. Girsên gel ên ji bajarên curecure dihatin, xwe li pêşiya deriyên eywanê lihevciwandin.

Seet dora şazdehan, Welatperwer û vaxwendî, hêdî hêdî diherikin eywanê...

Di vî navberê de gelek kes xwe li dora standa Serxwebûnê dicivîn. Li ser serê standê (masa agahdariyê) ni-vîsta Serxwebûnê daleqandiyê. Li dora standê, wêne û afîşên 10 saliya PKK rêzberzîn. Dor

xemilandine. Li kêleka Serxwebûn, rêxistinên bi navên Kivîlcim, BWK, Av. Dev-Geç, İşçi Gerçexî û Hêviya Gel ji standên xwe vekirine.

Bi hezaran mirov, rewşa nasên xwe dipirsîn, silavan lihevdiqin. Ji mêje hevdu neditine. Hisret û bêriyên xwe ténin zimên, digel hev dipeyivin. Herkesek bextiyar û dilovane. Kefxweşî û şahî ji çavan ténin xwendin. Rû bi ken û geşin...

Seet dora şazdehûnive. Vexwendî derbasî eywana pîrozbayiyê dibin...

Eywana pîrozbayiyê bi taybetî hatiye xemilandin û zinkirin. Li pêşberê eywanê ala Eniyê, dure bi rêzê, wêne serok APO, amblema PKK û li dorê şehîdên PKK ên komîta navendî û ala Artêşê li bahevin. Li aliyê din afîşên 10 saliya PKK derdor xemilandine. Çardorên eywanê bi wênen şehîdên serxwebûnê hatiye kemi-

landin...

Seet dora hivdehan. Girsên gel ref bi ref dikevin hundir, herkesek li cihêkî rûdine...

Endamên sazkirina şevê cih şandikin. Eywan tiji dibê. Lê hêj ên tene hene...

Seet dora hivdehûbistan. Şeva pîrozkirinê destpêdike, perde vedibin. Eywanê de cih nemaye. Sê axafkar peyda dibin: heryekê bi zimanekî, Kurdî, Tirkî û Almanî, digel dengên durîşman, "em 10 saliya damezrandina PKK pîrozdikin" dibêjin. Dure durîşmên awazî û çingîniya çepikan...

Dûmahîk rûpela 20. de

SERFÎRAZÎ BÎ DESTÊ GELE KURD BERZDÎBE

Bilî zêdebûna hoyên zivistanê ên zehmet û tundeûbûna operasyonên leşkerî ên mêtîngerên Tirk, livbaziyan me ên şoreşgerî bilindtir dibin. Şerê me ê rizgariya netewî kozên nûh ên tîkoşîn bi destên xwe ve tene. Demsalên havîn û payizê de, li seranserê Kurdis-

tana bakur livbazîkariyeka herî tunde birêket. Ji her vî pêşveçûna mezin a tîkoşîna rizgariya netewî, kedxwarên Tirkê danên gewre xwarin.

Mêtîngerên, ku hoyên zivistanê ên zehmet û nêzîk dibin ji ténin ber çavên xwe, bi taybetî di vî mehên taliyê de gir-

niya xebatên xwe didin operasyon û êrişên leşkerî. Hêzên taybetî û parêzkarên gundan bi çekên nûh tekûz û xurt dikin. Bi vî awahî karguzariya xwe ji bo êrişên nûh li dijî şerê me ê rizgariya netewî pêşvedibin. Waliyê mêtîgehiyê, di duxuyaniyên xwe ên vî pelê de, her-tim dibêje ku hêzên xwe ji nûh ve rêxistindikin, çekên nûjen kirine û nêzîkî taliya tevgera xwe dibin. Herçuqasî ev gotî-nên hanan di rastiyê de bêbû-hane jî, van gotinan duhev ténin zimên û pesna xwe didin. Rind ténin zanin, ku mêtîngerên Tirk ji roja destpêka livbaziyên şoreşgerî heya niha gotî-nên vî nolê jî devên xwe kê-m nekirine. Lê hercarê jî encam, mîna çewta gotînen wan bûye. Di dema pêşiya me de jî, wê encam ne bîlî vî yekê be. Ev jî rastîkî eşkere û berçave.

Li hemberê kozên cengê ên ku şerê me ê rizgariya netewî herdem nûh bi destê xwe ve tene, mêtîngerên Tirk ji hêzên leşkerî ên nûh birêdixin û avadikin. Çekên nûjen jî bo artêşa xwe dikirin. Bi vî nolê keftu-laftê dikin, daku bikaribin li ser piyên xwe bimênin. Li kê-leka çekên nûh, mêtîngerên Tirk panzerên bi zirx û zirxên li dijî mayinan jî xwe re kirin. Ev rûdan tev, eşkere datênin holê, ku mêtîngerên Tirk do-mana rûxandina xwe de ne. Hê-vî bi çekên nûjen gerrêdînin, û

Dûmahîk rûpela 21. de

Peyva endamê navendî ê Partiya Sosyalîsta Panhelen li Yewnanîstanê-PASOK û endamê "Konseya Yekîtiya Navnetewan Bo Rizgarî û Mafê Gelan", Michalis Haralambîdîs:

"Cîranê me ê gûnehkar

...Li erdimên rojhelata Derya-Spî, ku gelek nîmunên dewlemend ên şarîstaniyê li pêşberê mirovatîyê derketine holê, em dikarin hinde katagoriyên netewên babêtî bibînin.

Hinek ji van gelên ku şarîstaniya mirovatîyê pir pêşve xistine, ji ber vebirîn û qirkirî-nên sistematîk, berî ku wela-tekî xwe bidamezrênin, hatî-ne tunekirin. Gelên, Ermenî û Aşuri jî van gelanin.

Hinek gel jî, ji ber kesbûnên xwe ên netewî û çandî her-tim tén kuştin û rastî pikolîyên gelek xedar dibin. Lê dîsa jî ev gelan, hebûna xwe bilî nîrê di jiyane de berdewam dikin.

Gelê Kurd jî, yek ji van gelayê. Ev gelê diroki, iro jî nexwediyê mafê çaresusê ye, ku gelên Ewropa û Emerîka vî mafê bîngêhî, berî niha bi dehan salan bi destê xwe ve

anîne. Bi vî awahî gelê Kurd, dikeve nav katagoriya gelên, ku nexwediyê mafên xwe ên konevanî û dewletekê ne.

Avabûna kapitalîst a dewleta Tirk, li ser bîngêha dewlemendiyan Kurdistanê û li ser bîngêha mijandina gelê Kurd bilind dibê. Dagirkariya li Kib-rîsa bakur û niv-mêtîngehkirîna vî erdimê û zagonên nijadperest ên li vir bikartên, vî konevaniyê dikute û tîkuzdike.

Gelê Kurd, iro nikare qala navê xwe jî bike. Li gora ter-minolojiya dewletê, "Tirkên Çiyayî" ne. Navê welatê Kur-dan jî, "Anadoluya Rojhelat" danine. Gelê Kurd, ku iro jî bo azadiya xwe şerdike, rastî vebirînan, koçber û nefibûnan, pikolî û nîriyan dibê. Em dikarin bêjin, ku iro gelê Kurd, di navbera şerê azadiyê û vebirî-nê de dije.

*Duxuyaniya berpîrsiyariya ERNK li Ewropa:
"Qonaxa dawî a çepê kemalîst:
H. Kutlu û N. Sargin vedigerin Ankarê"*

Ji ber sedema vegerîna sekretêrên giştîyên TKP (Partiya Komunîsta Tirkîyê) û TİP (Partiya Karkerên Tirkîyê), bi lihevhatina bi faşizma Komara Tirk re û bo legalbûnê, daku li dijî Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê çîhên xwe di platforma "yekîtî û bihevrebûna netewî" de bigirin, roja 16'ê Mijdarê 1987'ê berpîrsiyariya ERNK li Ewropa rojva vegerîna wan, duxuyaniyek li pêşiya rojnama dan nasdan. Naveroka duxuyaniyê kurt bi vî nolê ye:

"...Rejîma 12'ê Êlûnê, ji roja ku dest daniye ser kar heya niha, "şerêkî taybetî" jî bo rûxandina tevgera şoreşgerî û ji bo helandina hêzên mayin, bêbetlanî didomêne. Di eniya Tirkîyê de, meyla berxwedanê a ku ji xwe sibbî perçiqand û bi tevayî giraniya xwe bera xwe da tîkbirîna Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan. Daku eniya fireh a çepê hilweşayî û rizî li dijî tevgera PKK bikarêne, bi demûdirêjî xebatên kedî kirina van hêzan amadekir.

"...Rejîma Evren û Ozal, ku li hemberê şerê berxwedana li Kurdistanê kete nav bêçaretîyê, gava jî hêlekê hemû azînen şerê taybetî ên ku malê Emerîkane bikaranî, ji hêla din jî xwediyê 2 çekên zincargirtî bû, ku bikariba ji xwe re derxêne rê. Yekemîn; welatfiroşî û bêbextiya dinar Kurdan de ji nûjve bi navê "parêzkariya gundan" rêxistin-kirin, duwemîn; berhevanîna hemû hêzên çep û rast, tevî komunîstan, sosyalîstan, olperest û delivokaran di plat-formeka "yekîtî û bihevrebûna netewî" de, daku van gîştan di karvanî û konevaniyê de, li dijî Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan tîxe nava şer de.

"...Ev domana ku bi zagona referandumê di sala 1982'an de destpêkirî iro bi vegerîna Haydar Kurtlu û Nihat Sargin, ber bi Ankarê ve, hat kutandin, di jiyane de pêkanîna ber-nama cunta leşkerîyê û mirîna rejîma kemalîste."

Dûmahîk rûpela 20. de

Civînen bo piştgirtina Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan didomin

Ev civînen, ku bi giranî şoreşger û demokratên Almanîyê beşdar dibin, destpêka mehên payizê de destpêkiribûn.

Civînen ku di meha Cotmehê de li bajarên Duisburg, Mannheim, Nürnberg û Hannover çêbûn, me nasî xwendevanên xwe kiribûn. Vî taliyê de, 2 civînin, li Almanya Rojava li bajarên Berlîna Rojava û Gottingen çêbûn.

Berlîna Rojava: Roja 15.11.1987'ê civînek çêbû. Dora 200 Alman, Kurd û Tirk beşdarbûn. Bi axafên konevanî û danûstandinê, pêwîstiya hev-kariyê hate zimên. Civîn, bi kampanya bêşê bo Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan berdewamkir. Filmek, li ser

jîngariya civaka Kurdistan hat şanîkirin. Nîmunên govenda Kurdî hatin pêşkêşkirin. Taliyê de dora 1000 mark bêş hat lihevdan.

Gottingen: Roja 17.11.1987'ê civîn çêbû. Dora 150 piştgirtên tîkoşîna me ên Alman beşdarbûn. Rêxistinên bi navên BWK (Eniya Gel li Almanya), Keskên xwendevanên zanîngêhê û hêzên pêşveçûyî ên otonom hevkarîyên xwe di-yarkirin. Di civîne de diroka Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan hat nasdan. Hêzên hevkar, pêwîstiya piştgirtinê anîn zimên û ji bo peydakirina azînen hevkarîyê, biryarên nûh girtin.

★